

ဆံတော်ရှင် ကျိုက်ထီးရိုးသမိုင်း

နှင့်

လေ့လာကြည်ညိုဖွယ်ရာများ

တင်နိုင်တိုး

BURMESE
CLASSIC
1989

တတိယအကြိမ်

KYAIKHTEEYO MAP

ဒို့တာဝန် အစုအဝေးများ

- နိုင်ငံတော်အစုအဝေး
- နိုင်ငံတော်အစုအဝေး
- အခြားအစုအဝေး

ဆင့်တင်ရေး ဖြစ်ထောင်ရုံရှိ ဖွဲ့စည်းရေး
တိုင်ပင်ရေးအဖွဲ့များ၊ လမ်းဆုံခွဲခွာရေး ဖွဲ့စည်းရေး၊ တပ်မတော်
လွှတ်တော်အဖွဲ့၊ တာဝန်ပေး

နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းမှု အခြေခံဥပဒေ ဝေဖန်စာအုပ်
ဖြစ်ထောင်ရေးအဖွဲ့အစည်း၊ ဖွဲ့စည်းရေး၊ တာဝန်ပေး

ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ

- ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းရေး၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆွေးနွေးကြား
- နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းရေး၊ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆွေးနွေးကြား
- နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို တိုင်ကြားမှုကို တိုင်ကြားမှုများ၊ ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆွေးနွေးကြား
- ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆွေးနွေးကြား၊ သတိပေးရေးများ၊ ဆွေးနွေးကြား

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

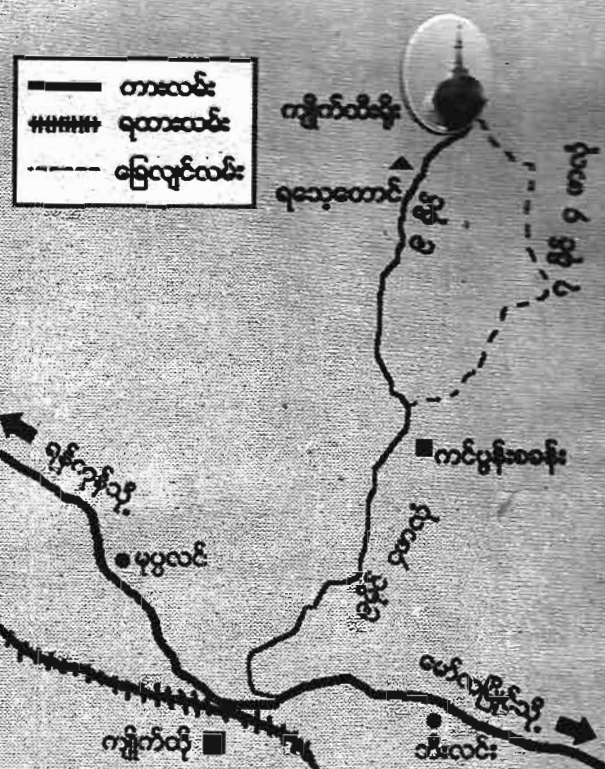
- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်စဲရေး၊ သာယာရေးနှင့် တာဝန်ပေးရေး
- အဖွဲ့အစည်းပြုလုပ်ရေး၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်တည်ထောင်ရေး၊ နိုင်ငံတော်တည်ထောင်ရေး

စီးပွားရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ

လူမှုရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- တပ်မတော်အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းရေး၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ
- အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ

■ တက္ကသိုလ်ဆုတံဆိပ်
၁၂၀၅၂၀၀၀၀

■ မုက်နှာပိုးခွဲပြုဆုတံဆိပ်
၃၂၀၀၀၀၀၀၀

■ ပင်လယ်ဆုတံဆိပ်
မောင်မောင်စော(History)

■ ပုဒ်စုံ
(တတိယအကြိမ်)အုပ်စု ၁၀၀၀

■ မုက်နှာပိုးနှင့် အလွင်ပုံနှိပ်
ထုတ်ဝေပုံနှိပ်
အမှတ်- ၂၅ အရှေ့ပင်လယ်သာကောတက္ကသိုလ်

■ အပုဒ်စုံ
PRODIGE

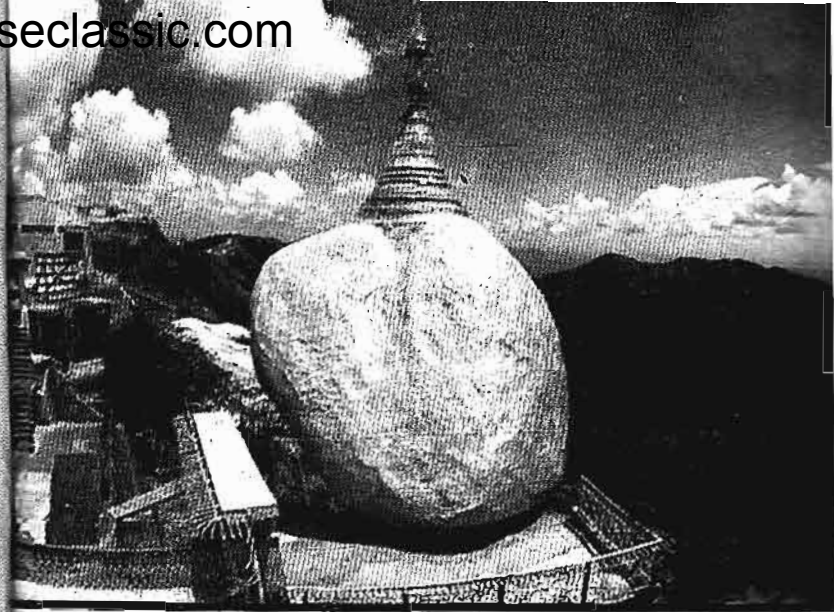
■ အလွင်ပုံနှိပ်
စက်ဝင်(STARS)

■ လအုပ်စု
ကိုလံဘ

■ ထုတ်ဝေသူ
ဦးကျော်ဟင်(ပုံနှိပ်စက်စာရင်း)
အမှတ်(၁၀၉)ဥပဒေရေးရာတိုက်တက္ကသိုလ်၊ ရန်ကင်းမြို့

■ ဆုတံဆိပ်
ဇပြီ(၂၀၀၉)

■ ဇာန်ပိုး ၁၀၀/-

အညင်ကျော်ဟိုး၊ ကျိုက်ထီးခိုးဟိုး၊
တန်ခိုးလွမ်းပတ်၊ ဇေတီဌာန်ကို၊
ပြည်နေ့သု၊ သတိရလျက်၊
ဦးကျော်ဟင်၊ အတန်တန်ကြောင့်၊
နိဗ္ဗာန်ထုတ်ပေါက်၊ ကောင်းကောင်း၊
မျက်မှောက်ပြုရပါလိသော်...

လယ်တီဆရာတော်

- ကျိုက်ထီးရိုးပိတ်ဆက် ၁၀
- ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးသံစိုင်း ၁၂
- ခုနှစ်စဉ် ၁၆

လှေလှော်ရာကျိုက်ထီးရိုးဝန်းကျင်မှာ

(က) ရွှင်မြိုင်တော်ထပ်ပိုက် ၂၃

- အိမ်ယင်းပါး
- နတ်တောင်
- မဟာဣသိဝေဒတိုးဘိကြီး
- တျောက်သမ္ဗန်ဝေတီ
- ဘိုးတိုးနီနတ်တွန်း

(ခ) တို့ကန်ပါးထပ်တပ်ပိုက် ၃၀

- မြသပိတ်ဝေတီ
- ကမ်းလှေန်ပင်ဝေတီ
- ကိုးကန်းပါးဝေပိ
- နတ်ရေတွင်း
- နတ်ဝမ်းတွင်း

(ဂ) မုဆိုးဝေတပ်ဝန်းကျင် ၃၅

- မုဆိုးဝေတပ်ဝေတီ
- မုဆိုးဝေတပ်ဝေတီ
- အာဝေ
- မင်း
- နေရောင်ခရု

(ဃ) ရတနာတောင်တပ်ပိုက်

- ရသေ့တောင်
- ဆူတောင်မြေဩဇာဝေတီတော်
- ပြဘုန်းပွင့်ဝေတီ
- အိမ်တော်တောင်
- ဘိလူးနစ်တောင်ကျောင်း
- အတွင်းမြစ်မ်း၊ အပြင်မြစ်မ်းဝေတီ
- ခွန်တောင်
- ဝိဇ္ဇာတောင်၊ ဝေတောင်ဝေတီများ

(င) ကျောက်ထပ်ကြီးဝန်းကျင် ၄၇

- ကျောက်ဆီယိုဝေတီ
- ကျောက်ထပ်တပ်ရာဝေတီ
- တျောက်လှုပ်ဝေတီ
- နတ်ဘုရား
- မားဘုရား
- ကျောက်ထပ်ကြီး

(စ) ဝရတံခွန်ခါသို့ ၅၅

- အထက်ကိုးနင်းဝေတီတော်
- မဟာကိုးနင်းကိုက်ဂူတော်
- အောက်ကိုးနင်းဝေတီတော်
- ချိတ်ပေါင်းစုံမြို့နင်းကျောင်း
- ဝရတံခွန်

ကျိုက်ထီးရိုးဒေသနှင့် နတ်ကျိုးကွယ်

၆၂

ယုံကြည်မှု

- ရက္ခိန္ဒာဘိုးဘိုးကြီး
- ရွှေနန်းကျပ်နတ်
- ဟုမ်းနတ်
- နတ်တျား
- ဘိုးဘိုးနီနတ်
- ကာကွတ္တဘိုးဘိုး
- သရက်သုံးပင်ညီနောင်နတ်ကွန်း
- ကျားဆွဲဘိုးဘိုး
- ဝါဠုယကွန်ဘိန်း
- ဘိုးဘိုးညီနတ်
- မှားယွင်းသော အယူဒေသများ

မျက်မှောက်စခတ် ကျိုက်ထီးရိုး

၇၆

- ဘူမိဗေဒပညာရှင်တို့၏စူးစမ်းလေ့လာချက်
- အိမ်ရှင်နိယာနည်းပညာရှင်ခေါင်မှ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်
- ခြေလျင်လမ်းကြောင်းပြုပြင်မှု
- နဂါးရုံ
- မိစ္ဆာတိုက်
- ထီးနတ်
- ကျိုက်ထီးရိုး
- ကျိုက်ထီးရိုး

- လျှပ်စစ်နှင့်ဆက်သွယ်ရေး
- တောင်တက်ကားလမ်း
- ထီးတော်သစ်တင်လျှို့ဝှက်တမ်း

ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးခရီးစဉ်

- တာညီနေရာ
- ခရီးလမ်းကြောင်းများ
- ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့
- ဝစ်တောင်းလမ်း
- ကျိုက်ထီးရိုး
- ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ

ကပ်ပွန်းစခန်းမှ ရင်ပြင်တော်သို့

(က) ခြေလျင်ခရီးစဉ်

- မထမတစ်မိုင်
- ဒုတိယတစ်မိုင်
- တတိယတစ်မိုင်
- ဝတုတ္တတစ်မိုင်
- ဗညမတစ်မိုင်
- ဆဋ္ဌမတစ်မိုင်
- သတ္တမတစ်မိုင်
- ရင်ပြင်တော်သို့

(ခ) ကားလမ်းခရီးစဉ်

- သမိုင်းထိက ကျိုက်ထီးရိုး
- Golden Koi
- ကျမ်းကိုးစာရင်း

၁၁၂

၁၁၃

ကျိုက်ထီးရိုးမိတ်ဆက်

BURMESE CLASSIC

ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားဟုဆိုလိုက်သည်နှင့် မြင့်မားလှသည့်ကျောက်တောင်ကြီးထက်၌ ဝေးတင်လျှက်ရှိသော ဧရာမကျောက်တုံးကြီးပေါ်မှ တန်ခိုးကြီးစေတီငယ်တစ်ဆူကို ထင်မြင် လာမိကြပေလိမ့်မည်။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီသည် ပင်လယ်ရေပြင်ထက် အမြင့် (၃၆၁၅)ပေ မြင့်သည့် ပေါင်းလောင်းတောင်၏ ဧရာကံကမ်းပါးဘက်ခြမ်းတောင် စွယ်ထိပ်၌ တည်ရှိပါသည်။ ကျိုက်ထီးရိုးဟူသော အမည်နာမကလည်း စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းလှ၏။ ကျိုက်ဟူသည် မွန်ဘာသာအမည် ဘုရားကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ခရစ်နှစ် ၁၈၃၀ ခုနှစ် ဖွားစပ်ကြီးဦးရွှေနေက ကျိုက်ထီးရိုးတောတွင် ထီးရိုးလုပ်ရန်ကောင်းသော ဝါးများပေါက်ရောက်သဖြင့် ထီးရိုးတောဟုခေါ်ဆိုကြရာမှ ဘုရားစေတီကိုလည်း ကျိုက်ထီးရိုးဟု အမည်တွင်လာခဲ့ကြောင်း ရှေးလူကြီး သူမများထံမှ မှတ်သားခဲ့ရသည်ဆို၏။ သို့သော် ကျိုက်ထီးရိုး ဟု သောအမည်က နောင်းခေတ်ကာလတွင်မှ အလွယ်ခေါ်ဆိုကြခြင်းသာဖြစ်သည်။

ကျိုက်ထီးရိုး၏ မူလအမည်မှာ ကျိုက်ကုသိယို (မြန်မာဘာသာ ရသေ့ရွက်ဘုရား)ပင်ဖြစ်ပါသည်။ တိဿရသေ့ကြီး၏ ဦးစခင်းနှင့် တူသော ကျောက်တုံးကြီးထက်၌ စေတီတော်တည်ထားသည်ကို အခွဲပြု၍ ယင်းသို့ခေါ်ဆိုကြခြင်းဖြစ်၏။ မြန်မာ့သမိုင်းကျမ်းများတွင်လည်း ကုသိယိုဘုရားဟူ၍သာ တွေ့ရှိရပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာလူမျိုးတစ်ဦးအဖို့ ဘဝတစ်သက်တာ၌ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသို့ တစ်ခေါက်တစ်ခါမျှ မရောက်ဖူးသေးလျှင်ပင် မပြည့်စုံသေးဟု ထင်မြင်ယူဆမိပါသည်။ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသို့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သွားရောက်ဖူးခြင်းဖြစ်ကြသည့်အခါတွင်မူ ကြည့်ညိုဖွယ်ရာ တန်ခိုးကြီး ဘုရားတစ်ဆူဖြစ်ကြောင်း မျက်ဝါးထင်ထင် ရှုမြင်ကြရပေလိမ့်မည်။ ယခုအခါ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ခြေ ကင်ပွန်းစခန်းမှ တောင်ပေါ် ရင်ပြင်တော်အနီးသို့တိုင် တောင်တက် မော်တော်ကားလမ်း ဖောက်လှော်ပြီးစီးပြီဖြစ်ရာ လူငယ်လူရွယ်များ သာမက သက်ကြီးရွယ်အိုများ အတွက်ပါ လွယ်လင့်တကူ သွားရောက် ဖူးမြော်နိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

သံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးသမိုင်း

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်မြတ် တည်ရှိရာတောင်မှာ အရှေ့ နှစ်ဘက်တန်းအတွင်း အပါအဝင်ဖြစ်ပြီး ရှေးကလုံးတင်တောင် ခေါ်ပေါင်းလောင်းတောင်ထွတ်နေရာဖြစ်သည်။ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်၏ သမိုင်းကြောင်းမှာ ခရစ်တော်မပေါ်မီကပင် အစပြုခဲ့ ကြောင်း ရှေးစာဟောင်းများ၌တွေ့ရှိရပါသည်။

ဘီစီ ၆၄၀ - ရှစ် (ဂေါတမမြတ်စွာ မပွင့်မီအနှစ် - ၅၀) အလိုက ဂစ္ဆရီရီခေါ်လင်းကျိုက်တောင်အနီး၌ သုဘိန္ဒကရ နေပြည်တော်ကြီး တည်ရှိခဲ့ဖူး၏။ ယင်းနေပြည်တော်တွင် တိဿဓမ္မရာဇာမင်းနှင့် မိဖုရားသီရိကပ္ပိဒေဝီတို့ ထီးနန်း စိုးစံခဲ့ကြသည်ဆိုပါသည်။ ထိုမင်း မိဖုရားတို့၌ သားတော်နှစ်ပါး ထွန်းကားရာ သားတော်ကြီးမှာ ဇေမည်းတော်နှင့်အမည်တူ တိဿဓမ္မမင်းသားဖြစ်ပြီး သားတော် ငယ်က သီဟကုမ္မာမင်းသားဖြစ်၏။

ဇေမည်းတော်တိဿဓမ္မရာဇာမင်းသည် အသက်အရွယ် အိုမင်းရင့်ရော်လာသောအခါ သားတော်ကြီးအား သုဘိန္ဒကရပြည် ကို အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်ရန်၊ သားတော်ငယ်အား အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာ အရာ လုပ်ဆောင်ရန် မိန့်ကြားခဲ့လေသည်။ သို့သော် သားတော် နှစ်ပါး စလုံးက ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို မလိုလားခဲ့ကြပေ။ သားတော်တို့က

ရသေ့ရဟန်းဝတ်ကာ တရားအားထုတ်လိုကြသည်။ သုရင် မင်းမြတ် အနေဖြင့် သားတော်နှစ်ပါးအား မည်သို့မျှ နားချ၍မရသောအခါ နောက်ဆုံးတွင် သူတို့၏ဆန္ဒကို လိုက်လျော့လိုက်ရတော့သည်။

သားတော်နှစ်ပါးသည် မြို့ တော်တောင်ဘက်တံခါးမှထွက်၍ ရသေ့ ရဟန်းဝတ် သွားကြ၏။ ညီ တော်ဖြစ်သူ ရသေ့က ဗန္ဓဝင်္ဂီရီ တောင် (ဇွဲကပင်တောင်) သို့လည်း ကောင်း၊ အစ်ကိုဖြစ်သူ ရသေ့က ဂစ္ဆရီရီတောင် (လင်းကျိုက်တောင်) သို့ လည်းကောင်း၊ သွားရောက် တရားကျင့်ကြံကြလေသည်။ ရသေ့ နှစ်ပါးအား ညီငယ်ရသေ့ကို သီဟ ရသေ့၊ အစ်ကိုရသေ့ကို တိဿ ရသေ့ဟု ခေါ်ဆို ကြ၏။ ရသေ့နှစ်ပါး တောတောင်နေရာအသီးသီး၌ တရား ကျင့်ကြံအားထုတ်နေကြစဉ် အဖြစ်အပျက်တစ်ရပ်နှင့် ကြုံတွေ့ကြရ၏။

တစ်နေ့တွင် ဟိမဝန္တာတောမှ ဝိဇ္ဇာဝိသုဒ္ဓိလှလင်တစ်ဦးသည်

တောတွင်းလှည့်လည်ရင်း လူယောင်ဖန်ဆင်းထားသော နဂါးမနှင့်
တွေ့ဆုံတာတိုယ်လက်နီးနှောကြရာမှ ပဋိသန္ဓေရရှိလေသည်။ ထိုအခါ
နဂါးမသည် ဥနှစ်လုံးဥလျှက် နဂါးပြည်သို့ ပြန်သွားလေ၏။
မကြာမီတိဿရသေ့က ယင်းဥနှစ်လုံးကို တွေ့ရှိ ရကာ တစ်လုံးအား
ညီငယ် သီဟ

ရသေ့ထံ ဆက်
သွယ်ပေး အပ်
လိုက် လေ
သည်။ ဘီစီ
၆၀၄ - ခုနှစ်
(မဟာသက္က
ရာဇ် ၈၉-ခု)
တွင် တိဿ

နဂါးအဖွင့်နှင့် ဥနှစ်လုံးခုနှောပုံ

ရသေ့ ရရှိ ထားသောဥမှ သားယောက်ျားကလေး ဖွားမြင်၏။ မကြာမီ
သီဟ ရသေ့ထံရှိ ဥမှလည်း သားယောက်ျား ကလေးဖွားမြင်
ပြန်လေသည်။

ရသေ့တို့သည် လက်ညှိုးမှ အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်စေလျှက်
သားယောက်ျားတို့အား တိုက်ကျွေးကြရာ၌ သီဟရသေ့မှ ဖွားမြင်

သည့်သားငယ်မှာ ဘီစီ ၅၉၄-ခုနှစ်တွင် ကျောက်ရောဂါဖြင့်
ကွယ်လွန်သွား၏။ တိဿရသေ့မှာမူ သူရိယကုမ္မာဟု အမည်
ပေးထားသော သားငယ်နှင့်အတူ ယခုမှဆိုးတောင်နေရာ၌ တရား
ကျင့်ကြံ အားထုတ်နေလေသည်။ ၎င်းသူရိယကုမ္မာမှာ အသတ်
(၂၁)နှစ်အရွယ် ဘီစီ ၅၈၃-ခုနှစ်တွင် တိဿဓမ္မသီဟ ရာဇာဘွဲ့ဖြင့်
သုဝဏ္ဏဘူမိနေပြည်တော်၌ ဘုရင်ဖြစ်လာ၏။ ထိုနှစ် ၌ပင်
ဂဝံပတိမဓထေရ်၏ လျှောက်ထားပန်ကြားချက်အရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ထံမှ
ဆံတော်မြတ်နှစ်ဆူကို တိဿရသေ့ကြီးလက်ခံရရှိခဲ့သည်။ အလားတူ
ကေလာသရသေ့ကလည်း ဆံတော်မြတ်တစ်ဆူရရှိခဲ့ပါသည်။

ဘီစီ ၅၇၅-ခုနှစ် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၈-ခု)တွင် အိုမင်း
မစွမ်းရှိနေသော တိဿရသေ့ကြီးသည် သိကြားမင်း၏အကူအညီဖြင့်
မိမိထံမှ ဆံတော်နှစ်ဆူ၊ ဧကလာသရသေ့ထံမှ ဆံတော် တစ်ဆူ၊
ပေါင်းဆံတော်သုံးဆူကို ဌာပနာကာ ကျိုက်ထီးရိုး စေတီ တော်
တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်ဆို၏။ ဤတွင် ကျိုက်ထီးရိုး သမိုင်းမှာ
ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်အနေဖြင့် အမျိုးမျိုးကွဲပြား ခြား
နားနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ စေတီဦးကာလ သမိုင်းအစဉ်
အလာများအတိုင်း များစွာဒဏ္ဍာရီဆန်နေသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရ
လေသည်။

ခုနှစ်စဉ်

- ၆၀၄ ဘီစီ - ဝိဇ္ဇာမဂ်နှင့် နဂါးမတို့မှ သားယောက်ျား နှစ်ဦး ဖွားမြင်ကြောင်းဆို။
- ၅၉၄ ဘီစီ - သီဟရသေ့ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ရသူ စန္ဒကုမာ ကျောက်ရောက်ဖြင့် ကွယ်လွန်။
- ၅၈၃ ဘီစီ - တိဿရသေ့ ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ရသူ သူရိယ ကုမ္မမင်းသား သုဝဏ္ဏဘူမိ၌ နန်းတက်။
- ၅၇၅ ဘီစီ - တိဿရသေ့ကြီးက သိကြားမင်း အကူအညီဖြင့် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတည်။
- ၁၅၅၆ အေဒီ - ဘုရင့်နောင်မင်း ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားကို ထီးတော် တင်လှူ။
- ၁၆၆၉ - အင်းဝဘုရင်ပြည်မင်းလက်ထက် ကျိုက် ထီးရိုး ဘုရား၌ ရောင်လှုံတော်လှူဒါန်း။
- ၁၆၇၁ - ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတွင် ပြည်မင်းက မကိုင်တော် လှူဒါန်း။
- ၁၆၇၈ - အင်းဝဘုရင်မင်းရဲကျော်ထင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ၌ ရောင်လှုံတော်လှူ။
- ၁၆၉၇ - ငလျင်ဒဏ်ကြောင့် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော် ပျက်စီးယိုယွင်း။
- ၁၇၀၁ - ညောင်ရမ်းမင်းဆက်၏ (၉)ဆက်မြောက် ဘုရင်

၁၇၈၂

၁၈၂၄

၁၈၄၉

၁၈၅၂

၁၈၉၈

၁၉၀၃

- စနေမင်းက ပျက်စီးယိုယွင်းလျက်ရှိသော ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ကို ပြုပြင်မွမ်းမံ။
- မောင်ထောင်သာသနာဝိုင် (နောင်အမတ်ကြီး မဟာဓမ္မသင်္ကြန်)က ကျိုက်ထီးရိုးဘုရား၌ ဆီတို ရေးသားပြုစုပြီး။
- စစ်တောင်းဦးဝန် မင်းလှသိင်္ခသူ ဇနီး နောင်နတ် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၌ ထီးတော်တင်လှူ။
- စစ်ကဲကြီးဦးရွှေနေက်က မွန်ရာဇဝင်နှင့် စေတီ တော်သမိုင်း ပေါင်းချုပ်ကျမ်းကို ရေးသားပြုစု ရာတွင် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်အကြောင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြ။
- အောက်မြန်မာနိုင်ငံ ဗြိတိသျှလက်အောက်သို့ ကျရောက်။
- ကျိုက်ထိုမြို့၊ ကျောက်ရေတန်ရွာမှ ဦးစံဖျော် မိသားစုက ကျိုက်ထီးရိုး၌ ရေတွင်းတူးဖော် လှူဒါန်း။
- ဗြိတိသျှအစိုးရက ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော် ဝေါပတအဖွဲ့ကို တရားစင် စတင် ဖွဲ့စည်းပေး ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၌ ထီးတော်တင် တင်လှူ။

- ၁၉၁၄ - ရန်ကုန်မြို့နေ တရုတ်အမျိုးသား အကင်ပီနှင့် ဇနီးဒေါ်သင်တို့ ရင်ပြင်တော်၌ သံထည်ရေပ်ကြီး သုံးဆောင်ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း။
- ၁၉၂၀ - စိန္တာသက္က ရေးသားပြုစုသော ကျိုက်ထီး ရိုးဘုရား နတ်လမ်းညွှန်စာအုပ်ကို မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတိုက်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၂၁ - မောင်စိုးဘေဆိုသူက ကျိုက်ထီးရိုး သမိုင်းစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုပြီးစီး။
- ၁၉၂၂ - ရန်ကုန်မြို့နေ ဦးဘရီ ၊ ဒေါ်သန်းမေ မိသားစုက စေတီရင်ပြင်ထက်၌ သံထည်ရေပ်တစ်ဆောင်ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း။
- ၁၉၂၄ - ဆရာတင်ဆိုသူက "ဩကာသ" အစရှိ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် ဘုရားရှိခိုးလင်္ကာကို ရေးစပ်သီကုံးပြီးစီး။ ကျိုက်ထို ကင်ပွန်းစခန်းလမ်းကို ကတ္တရာခင်း။
- ၁၉၂၈ - ရန်ကုန်မြို့ လသာလမ်းနေ ဦးဘဘီ ဒေါ်ဟုန် မိသားစုက အာရုံခံတန်ဆောင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း။
- ၁၉၃၀ - ငလျင်ပြင်းထန်စွာ လှုပ်သော်လည်း ကျိုက်ထီးရိုးဆံတော်ရင်စေတီ၌ အပျက်အစီးမရှိ။

- ၁၉၃၄ - ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၌ ထီးတော်သစ်တင် လှူ၊ ရသေ့တောင်တွင် ရသေ့ကြီး ဦးခန္တိက စေတီတစ်ဆူတည်ထားကိုးကွယ်။
- ၁၉၃၅ - ဘုရားတကာ ဦးမြနှင့် ဦးလွန်းတို့မြစေတီနှင့် လွမ်းစေတီကိုတည်။
- ၁၉၄၃ - ရေမြောက်ကလေးစခန်းအနီးရှိ ခါတ်ခေါင်ဘု စေတီကိုတည်။
- ၁၉၄၅ - ကျွန်းတောဆရာတော်နှင့် ဝါးဖြူတောင် ဆရာတော်တို့ဦးစီးပြီးစေတီတော်၌ ငွေထီးတင်လှူ။
- ၁၉၄၉ - ပြည်တွင်း မငြိမ်မသက်မှုများကြောင့် နှစ်စဉ် ကျင်းပမြဲဖြစ်သော ကျိုက်ထီးရိုး ဘုရားပွဲတော် ရပ်ဆိုင်းသွား။
- ၁၉၅၇ - သထုံခရိုင်ရုံး စာရေးကြီးဟောင်း ဦးဘထွန်းက "ကြီးဘိတန်ခိုး၊ ကျိုက်ထီးရိုး" အမည်ရှိ စာအုပ်ကို ရေးသား ထုတ်ဝေ၊ အချိန်အတော်ကြာ ရပ်ဆိုင်းထားသော ကျိုက်ထီးရိုးဘုရား ပွဲတော်ကို ပြန်လည်ကျင်းပ။
- ၁၉၆၄ - ဆရာမြတ်လှက ကျိုက်ထီးရိုးခရီးစဉ် နတ်လမ်းညွှန်ကို ရေးသားပြုစုပြီးစီး။
- ၁၉၆၅ - ဦးဘဦး၏ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်းသင်္ဘောအုပ်

- ထွက်ပေါ်လာ၊ မိုးကုတ်ဦးအောင်ချီအများပြုလျက် ပြည်သူအများက ထီးတော်သစ်တင်လှ။
- ၁၉၆၆ - ကျိုက်ထီးရိုး ဆံတော်ရှင်မြတ်၌ ပူဇော်ထားသော ထီးတော်ကို အကြမ်းဖက်သမားများ အန္တရာယ်မှ ကင်းလွတ်စေရန် ကျိုက်ထိုမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ထိန်းသိမ်းရ။
- ၁၉၇၀ - ဝန်ခံအား ၂.၅ တန်ရှိ တံတားငယ်ကို စေတီတော်အတက် ပန်းတင်ကျောက် စခန်းအနီး၌ တည်ဆောက်ပြီးစီး။
- ၁၉၇၃ - သိမ်ကြီးဈေး (ဘီ)ရုံမှ ဦးမောင်ဟိန်နှင့် အဖွဲ့က ငွေထီးတော်သစ်တင်လှ။
- ၁၉၇၄ - ကင်ပွန်းစခန်း၌ နဂါးရဲဘုရားကို တည်ထားကိုးကွယ်။
- ၁၉၇၅ - ဘိုးပြန်တောင်စခန်းသို့ တက်ရန် လှေခါး ထပ်များစီစဉ်။
- ၁၉၇၆ - ဦးချစ်ဆွေက ဆံတော်ရှင် ကျိုက်ထီး ရိုးဘုရားသမိုင်းစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုပြီးစီး။
- ၁၉၇၇ - ရွှေရင်အေးစခန်း၌ ဓမ္မစကြာဘုရားကို တည်ထားကိုးကွယ်။
- ၁၉၇၈ - ဦးတင်ဟိန်းရေးသားပြုစုသော ကျိုက်ထီးရိုး သမိုင်း

- စာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေ။
- ၁၉၇၉ - စေတီရင်ပြည်ထက်၌ ဆီဒီး ၉၀၀၀ ပုဇော်ပွဲကို ဝတင်ကျင်းပ။
- ၁၉၈၀ - ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် အောက်ခံကျောက်တိုင်ကြီး၏ ဘူမိဓမ္မ ပကာမဂ္ဂစံခြင်း အစီရင်ခံစာကို သက်ဆိုင်ရာမှ ပြုစုပြီးစီး။
- ၁၉၈၁ - ကျိုက်ထီးရိုးပြတိုက် တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး။
- ၁၉၈၂ - ကျိုက်ထီးရိုးပြတိုက်ကို ကျိုက်ထိုမြို့နယ် ခန်းမအနီး၌ စတင်တည်ဆောက်။
- ၁၉၈၄ - ကျိုက်ထီးရိုးစေတီအတက်လမ်းမှ လွမ်းစေတီရာသီဥတုဒဏ်ကြောင့် ပြိုကျပျက်စီးသွား။
- ၁၉၈၈ - နိုင်ငံ(၉)နိုင်ငံမှ သံတမန်များ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီရင်ပြင်သို့ ရောက်ရှိလာကြ။ ကျိုက်ထီးရိုးပြတိုက်ကို ဖွင့်လှစ်။
- ၁၉၈၉ - ကျိုက်ထီးရိုးစေတီဖောက်နှင့် သုံးဖာလုံ ခန့်ကွာနေရာတွင် ကျိုက်ထိုဟိုတယ်ကို တည်ဆောက်ပြီးစီး။
- ၁၉၉၀ - ကင်ပွန်းစခန်းမှ ကျိုက်ထီးရိုးတောင် ပေါ်သို့ ဥရောပရောက်ရန် ကားလမ်း ဖောက်လှစ်ရေးအတွက်

လမ်းအကြောင်းရှာဖွေရေးလုပ်ငန်းစတင်။

၁၉၉၁

- ကင်ပွန်းစခန်းမှ ကျိုက်ထိုမြို့သို့ ဆက် သွယ်သည့် တယ်လီဖုန်းလိုင်းကို ဖွင့်လှစ်၊ တောင်ခြေမှ ရသေ့တောင်အထိ မော်တော်ကားလမ်းကို စတင် ဖောက်လုပ်။

၁၉၉၂

- ကျိုက်ထီးရိုးဘုရား ရင်ပြင်ထက်၌ လောပိတ ရေအားလျှစ်စစ် မဟာဓါတ် အားလှိုင်းဖွင့်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်၊ နတ်တောင်ရှိ တံခွန်တိုင်၊ ထီးတော်များ ပျက်စီးယိုယွင်းနေသည်ကို ပြုပြင် မွမ်းမံ။

လေ့လာဖွယ်ရာ ထျိုက်ထီးရိုးဝန်းကျင်မှာ

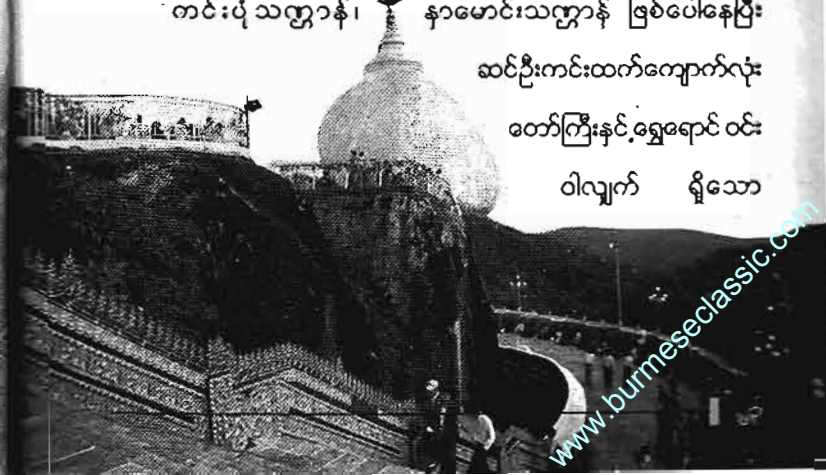
(က) ရင်ပြင်တော်တင်ဦက်

အံ့ဖွယ်ငါးပါး

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်အံ့ဖွယ်များနှင့်ပတ်သက်၍ အနုတ် အသားအမျိုးမျိုး ကွဲပြားလျက်ရှိပါသည်။ အချို့ကလည်း အံ့ဖွယ် (၉)ပါးရှိကြောင်းဆိုကြ၏။ ဆရာကြီးဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) (ကွယ်လွန်) ကမူ အံ့ဖွယ် ၅-ပါးကို အောက်ပါ အတိုင်း မှတ် တမ်း တင်ခဲ့သည်။

(၁) ဆံတော်ရင်ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ တောင်ဘက်အရပ် မှ မြောက်ဘက်စူးစူး ကျောက်လုံးတော်ကြီးဆီသို့ စူးမြော် ကြည့်ရှု ပါက အောက်ခံ ကျောက်တုံးကြီးသည် ပကတိ ဆင်ဦး ကင်းပုံ သဏ္ဍာန်၊ နာမောင်းသဏ္ဍာန် ဖြစ်ပေါ်နေပြီး

ဆင်ဦးကင်းထက်ကျောက်လုံး တော်ကြီးနှင့် ရွှေရောင် ဝင်း ဝါလျက် ရှိသော

စေတီတော်တို့ကို တွေ့မြင်ကြည့်ပါရခြင်း။

(၁) ရင်ပြင်တော်အနောက်ဘက်မှ အရှေ့ရူးစူးစေတီတော်သို့

ဖူးမြော်ကြည့်ပါက တိဿရသေ့
ကြီး၏ ဦးခေါင်းသဏ္ဍာန်၊ နဖူး၊ မျက်စိ၊
နာရီ၊ နှာတံ၊ ပါးစပ်၊ မေး
စေ့သဏ္ဍာန်များ အထင်အရှား
ဖူးတွေ့ရခြင်း။

(၂) ကျောက်လုံးတော်ကြီး၏ ဝဟိုချွန်မှ
တောင်ဘက်သို့ မျဉ်းတစ်

ဖြောင့်တည်း စိတ်မှန်းဖြင့် ရေးဆွဲ
ကြည့်ပါက ရင်ပြင်ထက် ကျောက်
ပြားများထဲတွင် နဂါးကြေးခွက် ခေါ်
နဂါးဥသဏ္ဍာန် အစိမ်းရောင်
ကျောက်ပြားကွက်တစ်နေရာကို တွေ့ရှိရခြင်း။

(၄) နဂါးကြေးခွက်နေရာမှ စေတီတော်သို့ တူရုသွားလျှင်
ကျောက်လုံးတော်ကြီး၌ ဆံတော်တိုက်ရှိရာနေရာမှ ထွင်း
ဖောက်ကျလာသော ရေစင်လမ်းကြောင်းကို တွေ့မြင်နိုင်ခြင်း။

(၅) စေတီတော်ရင်ပြင် သိမ်တော်ကြီးတောင်ဘက် ဝရံတာ

တစ်နေရာမှ ကြည့်လျှင် ကျောက်လုံးတော်ကြီးကို ပကတိ
လုံးဝန်းသော ဝံသဏ္ဍာန် တွေ့ရှိနိုင်ခြင်း။

တို့ဖြစ်ပါသည်။

နတ်တောင်

ကျောက်ထီးရိုးရင်ပြင်ထက် မြောက်ဘက်တွင်ရှိသော တုန်းထယ်ကို
နတ်တောင်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ နတ်တောင်က အမြင့် ၁၅-၀၀ ခန့်ရှိပြီး
အောက်ခြေပေ (၁၆၀) ပတ်လည်ခန့်ရှိ၏။ နတ်တောင် ထက်တွင်
ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်အချို့ရှိပြီး တရားထိုင်ရန် နေရာအချို့ ကိုလည်း
တွေ့ရှိနိုင်၏။ ယင်းတောင်ကုန်းငယ်ထက်တွင် ဘကြီးတော်လက်ထက်
စစ်တောင်းမြို့ဝန် ဇနီးမောင်နှံက စေတီတော်ကို ထီးတော်တင်လျှ
ခွဲကြောင်း ရေးထိုးထားသည့် မှတ်တမ်းကျောက် စာငယ်တစ်ချပ်ကို
စိုက်ထူထိန်းသိမ်းထား ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ကိုလိုနီခေတ်ဦးကာလက
ရေတွင်းအလှူတော် မှတ်တမ်းကျောက်စာကိုလည်း ထိန်းသိမ်းထား
ရှိ၏။

နတ်တောင်သည် စေတီရင်ပြင်တော်၏ အမြင့်ဆုံးတောင်
ကုန်းနေရာဖြစ်သည်။ အုတ်လှေကားငယ်ဖြင့် လူသွားလမ်း ကလေး
ပြုလုပ်ထားရှိပြီး တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ တရားဘာဝနာ ပွားများ
အားထုတ်လိုသူ အချို့အတွက် သင့်တော်သောအရပ် ဖြစ်၏။ သို့သော်

သတ်မှတ် နတ်တောင်ဟူသည်မှာလည်း ယင်းနတ်မင်းကြီး
ပုံတော်များတောင်ဖြစ်ကြောင်း အဆိုရှိကြပါသည်။

မဟာဣန္ဒြေဝဘိုးဘိုးကြီး
ပုံတော်ကို ကြေးသွန်းလုပ်
ဆောင်ကာ နတ်ကွန်းနှင့်တကွ
နတ်တောင်အနီး၌ထားရှိပါသည်။
တောင်ပိုင် ဘိုးဘိုးကြီးမှာ တန်ခိုး
အလွန်ကြီးပြီး ဆုတောင်းသူများ
အား လိုရာဆန္ဒပြည့်ဝစေနိုင်
သည်ဟုယုံကြည်ကြလေသည်။
ထို့ပြင် မဟာဣန္ဒြေဝ ဘိုးဘိုး

ကြီး နတ်ကွန်းတွင် အဓိဋ္ဌာန် ကျောက်တုံးကိုလည်း ထားရှိပါသည်။

ကျောက်သမ္ဗန်စေတီ

ကျောက်သမ္ဗန်စေတီသည် ကျိုက်ထီးရိုးရင်ပြင်တော်သို့
ရောက်မီအတက်လမ်းခရီး၌ တည်ရှိပါသည်။ ရင်ပြင်တော်နှင့် များစွာ
ကွာဝေးလှခြင်း မရှိပေ။ သမ္ဗန်ပုံသဏ္ဍာန် ကျောက်လုံးပေါ်၌ စေတီ
တော် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သဖြင့် ကျောက်သမ္ဗန် စေတီဟု
ခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သိကြားမင်းသည် ရသေ့ကြီး ဦးခေါင်းပုံ

သဏ္ဍာန် ကျောက်လုံးတော် ကြီး အား သင်္ဘောဖြင့် တင်လာစဉ်
သင်္ဘောနှင့် တွဲပါလာသော သမ္ဗန်မှာ အခြားကျောက်တုံးကြီး
တစ်တုံးထက်၌ တင်နေကာ ကျောက်ဖြစ်သွားသည်ဆို၏။

ကျောက်သမ္ဗန်စေတီကို နိုင်ငံခြားသားအချို့က ကျိုက်ထီး

ရိုးစေတီအဖြစ် မကြာခင်က
မှားယွင်းဖော်ပြလေ့ရှိကြသည်။
ထင်ရှားသိသာသော ဖော်ပြ
ချက်မှာ Quaint Corners
of Ancient Empires,
Burma, Manila and
Phillipine စာအုပ်ပါ ဖော်ပြ
ထားမှုဖြစ်သည်။

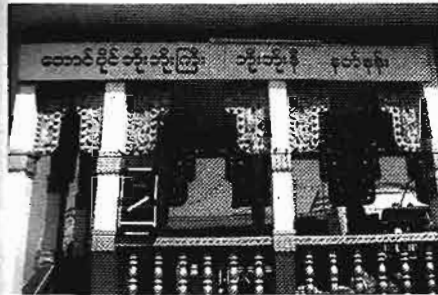

ဘိုးဘိုးနီနတ်ကွန်း

ဘိုးဘိုးနီနတ်ကို တောင်ပိုင်ဘိုးဘိုးနီဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။
စေတီရင်ပြင်တော်မှ မုဆိုးတောင်ဘက်သို့ အဆင်းလမ်းတွင် ဘိုး
ဘိုးနီနတ်ကွန်းကို တွေ့ရှိနိုင်၏။ ဘိုးဘိုးနီဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် ဦးဘိုးနီ
သည် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဘုရားအသွား
ဝစ္စများ ဆောင် ရွက်နေရာမှ ကွယ်လွန်သွားသောအခါ နတ်ဖြစ်တာ

ဤထောင်ကို ဆက်လက် စောင့်ရှောက်နေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

သို့သော် နိနတ်ကွန်းအနီးတွင် ကျောက်ကြီးနှစ်လွှာထပ်လျက်ရှိရာ ကျောက်စင်ကြံနံဟုခေါ်ဆိုကြ၏။ ရှေးအခါက ရသေ့စင်ကြံနံ ကြွရာ အရပ်ဖြစ်သဖြင့် ရသေ့စင်ကြံနံဟူ၍ လည်း ခေါ်ဆို ကြ သေးသည်။ နတ်

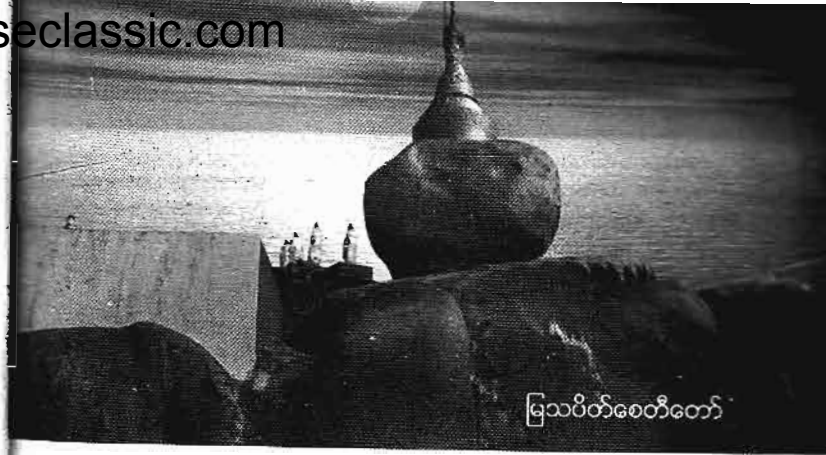
ကွန်း၏ လက်ျာဘက်မလှမ်းမကမ်းတွင် ကြီးမားသော ကျောက်တုံးကြီးတစ်တုံးကို တွေ့ရှိ နိုင် ပါ သည်။

ကျောက်တုံးကြီးမှာ ငါးကြင်းပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်နေသောကြောင့် ကျောက်ငါးကြင်းဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ ကျောက်ငါးကြင်း၏ ဦးခေါင်းသည် မြသပိတ်စေတီတော်သို့ ဦးခိုက်လျက်ရှိပါသည်။

(၁) ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူတစ်ဝိုက်

မြသပိတ်စေတီ

ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူသို့ သွားရာလမ်းတွင် မြသပိတ်စေတီ တည်ရှိပါသည်။ သပိတ်ပုံသဏ္ဍာန် ကျောက်တုံးထက်တွင် စေတီတော်ကို တည်ထားခြင်းဖြစ်၏။

မြသပိတ်စေတီတော်

လင်းလွန်းပင်စေတီ

လင်းလွန်းပင်စေတီသည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီရင်ပြင်တော်နှင့် မလှမ်းမကမ်း၌ တည်ရှိ၏။ တောင်ငူမြို့မှ ရွှေကြက်ယက်ဆရာတော်နှင့် ပန်းထိမ်ဆရာကြီး ဦးနီတို့က လင်းလွန်းပင်တစ်ပင်ယူလာကာ စိုက်ပျိုးခဲ့ရာမှ အနီးရှိ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းကို လင်းလွန်းပင်ကျောင်း၊ စေတီတော်ကို လင်းလွန်းပင် စေတီဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ လင်းလွန်းပင်စေတီသည် ရတနာမာန်အောင်

စေတီအဖြစ်လည်း ထင်ရှားပါသည်။ စေတီတော်ဝန်းကျင်၌
ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ လိုဏ်ဂူတော်၊ သူရဿတီမယ်တော်
လိုဏ်ဂူများလည်း တည်ရှိ၏။

ကျီးကန်းပါးစပ်

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ရင်ခြင် မြောက်ဘက်နှစ်ဖာလှံခန့်
ဆင်းမိလျှင် ကျီးကန်း
ပါးစပ်သို့ ရောက်ပါသည်။
အဆင်းလမ်းတစ်လျှောက်
လှေခါးထစ်ကလေးများဖြင့်
တွေ့ရှိက်ဆင်းရပြီး လူသွား
လမ်းဘေးဝဲယာတွင်လည်း
ပရဆေးဆိုင်ကလေးများ၊
ဒေသထွက် သစ်ဥ သစ်စု၊
အကြောဖြေလိမ်းဆေးဆီ
ရောင်းချသော ဆိုင်ငယ်
ကလေးများကို တွေ့ရှိနိုင်ပါ

သည်။

ကျီးကန်းပါးစပ်ဟုခေါ်ဆိုခြင်းမှာ ကျောက်ပြားကြီးနှစ်ချပ်မှာ

ကျီးကန်းနှုတ်သီးပုံစံ
ဖွင့်ဟနေသောကြောင့်
ဖြစ်သည်။ ကျောက်
ဈာထက်တွင် စေတီ
တော်တစ်ဆူကို တည်
ထားပါသည်။ ဘုရားဖူး
လာရောက်ကြသူများက
ကျီးကန်းပါးစပ်အတွင်း
သို့ အလှူငွေများကို

ပစ်သွင်းကြသည်။ အကယ်၍ မဝင်ဘဲ ပြန်ထွက်လာလျှင် မျက်နှာ
ဗာဘက်ရှိ ချောက်ကမ်းပါး အတွင်းသို့ မကျရောက်နိုင်စေ ရန် ကာရံ
ထားလေသည်။ ကျီးကန်းပါးစပ်၏ နှုတ်သီးရှိရာ ကျောက် ဈာအောက်
တွင် လူဝင်ပေါက်တစ်ပေါက်ရှိပြီး ဂူအတွင်းသို့ဝင်ရောက်နိုင်ပါသည်။

ကျီးကန်း ပါးစပ်ဂူအတွင်း၌ ရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူကို ထားရှိ
ပါသည်။ ယင်း ရုပ်ပွားတော်နေရာမှာ ဂူအတွင်း ၅-ပေခန့်အနိမ့်တွင်
ရှိနေသဖြင့် လှေကားထစ်ငယ်ကလေးများဖြင့် ဆင်းသွားရ၏။
ကျီးကန်းပါးစပ်ကို ဝိဇ္ဇာစိုရ်နှင့် နဂါးမတို့ ပေါင်းဖက်ကြသည့်ဂူဟု အဆို
ရှိကြလေသည်။ အချို့ကလည်း ဝိဇ္ဇာဇော်ဂျီများ ဓါတ်လုံးစိုထိုးချန်

နေရာဟု ဆိုကြသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူကား တျိုက်ထီးရိုး ရောက်သူတိုင်း သွားရောက် လေ့လာသင့်သည့် နေရာ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူအတွင်းတွင် ရှေးအခါက ကျောက်ဆင်းတုနှင့် ကျောက်ကုတင်များရှိခဲ့ဖူးကြောင်း အမျိုးမျိုးဖန်ဆင်းတတ်သည့် နတ်နဂါးတို့နေထိုင်သောဂူဖြစ်ကြောင်း၊ မုပ္ဖလင်ကျေးရွာ ချောင်းစပ် ရှိ ဂူဝှက်နှင့် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်ကြောင်း၊ ပုဗ္ဗရုံဆရာတော်၏ မုပ္ဖလင် ကျေးရွာ ဂူဝှက်တော်သမိုင်း (လက်ရေးစာမူ) ဌာတွေရှိရ၏။

နတ်ရေတွင်း

ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူ၏ အရှေ့ဘက်သို့ ဆက်၍ အနည်းငယ် ဆင်းသွားပါမူ နတ်ရေတွင်းသို့ ရောက်ရှိပါသည်။ နတ်ရေတွင်းကား

ကျောက်မြောင်းကြား၌ တွင်းပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်နေပြီး ရေများစပ်၍ အောက် အောင် တစ်စိမ့်စိမ့်ထွက်နေလေသည်။ နတ်ရေတွင်းမှ ရေများသည် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းလျက် ငြိမ် - ပါး ရောဂါဝေဒနာများ ပျောက် ကင်းစေနိုင်သည် ဆိုပါသည်။ ဘုရားဖူး ခရီးသည်များအနေဖြင့် နတ်ရေတွင်းမှရေများကို ငှူးများဖြင့် ဆောင်ယူသွားလေ့ရှိကြပါသည်။ တရုတ်လူမျိုး ဘုရားဖူးများ ဆိုလျှင် နတ်ရေတွင်းမှရေကို ပြည်မကြီးရှိ ဆွေမျိုးသားချင်း များထံ သို့ပင် ပို့ပေးကြသည်ဆိုပါသည်။

နတ်စမ်းတွင်း

နတ်ရေတွင်းမှ အောက်ဘက်သို့ ဆက်၍ ဆင်းသွားလျှင် နတ်စမ်းတွင်းသို့ ရောက်သည်။ နတ်စမ်းတွင်းဟူသည် ကျောက် ဆောင်ကြားမှ ရေများစိမ့်ထွက်နေခြင်းဖြစ်ပြီး တောင်ပေါ်ရေထမ်း သမားတို့၏ အားကိုးအားထားရာ နေရာတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ နတ်စမ်း တွင်းကို ဝါးရုံများဖြင့် အုပ်မိုးလျက်ရှိလေသည်။

(ဂ) မုဆိုးတောင်ဝန်းကျင်

မုဆိုးတောင်စေတီ

ကျိုက်ထီးရိုးရင်ပြင်၏ အရှေ့ဘက်တွင် မုဆိုးတောင်တို့

တွေ့မြင်နိုင်၏။ ရှေးခေတ်အခါက ယင်းတောတောင်ကို အမှီပြု၍ အခဲလိုက်စားသောက်နေရသည့် မုဆိုးကြီးကို အစွဲပြုကာ မုဆိုးတောင်ဟု ခေါ်ဆိုကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မုဆိုးကြီးသည် တောကောင်များကို လိုက်လံသတ်ဖြတ်လျှက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနေရရာမှ ငှက်ဥကရသေ့ကြီး၏ တရားဟောဆိုမှုကြောင့် အကျွတ်တရားရရှိကာ မုဆိုးအလုပ်ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဆိုပါသည်။ ကျောက်သား ထက် တွင် မုဆိုး၏ခြေရာများကို တွေ့မြင်နိုင်သည်ဟူ၍ ယုံကြည်ကြ၏။

မုဆိုးတောင်ထက်တွင် ငှက်ဥကရသေ့ကြီး၏ အရိုးဂူကို စေတီတော်ပြုလုပ်တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။

မုဆိုးဒူးထောက်အောင်မြေ

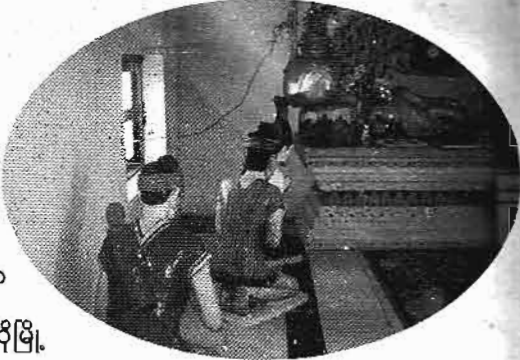
မုဆိုးတောင်ရင်ပြင်နှင့် တဆက်တစပ်တည်းနေရာတွင် မုဆိုးဒူးထောက်အောင်မြေ တည်ရှိပါသည်။ ပခင်း အောင်မြေ တန်ဆောင်းအတွင်း၌ မုဆိုးကြီးကျောက်ရှပ်တမျှာ

တည်ရှိ၏။

အာပေါဂူ

တောင်ထက်တွင်ဂူသုံး လုံး ရှိ ရာ အနောက်ဘက် အာပေါဂူမှာ ကျိုက်ထိုမြို့

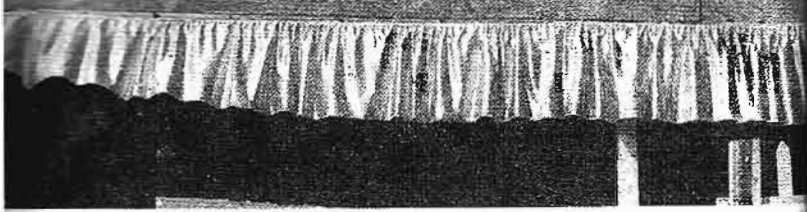

တွင် သီတင်းသုံးသော အာပေါဘုန်းတော်ကြီး တရား အားထုတ်ရာဂူဖြစ်သည်ဆို၏။

ထွက်ရပ်ပေါက်

ဆရာတော်ဦးအာဘောလှိုက်ဂူတော်

မှန်ဂူ

အလယ်ဂူမှာ မှန်ဂူဖြစ်သည်။ ဂူအတွင်း မှန်ကျောက် ပြားများ ခင်းထားပြီး ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူရှိသဖြင့် ဝင်ရောက် ဖူးမြော် နိုင်ကြလေသည်။

နေရောင်ခံဂူ

အရှေ့ဘက်ဂူမှာမူ နေရောင်ခံဂူဖြစ်၏။ တရားအားထုတ်စဉ် ဘုန်းတော်ကြီးနေစာလှုံရာဂူဖြစ်သည်ဆိုပါသည်။

(ဃ)ရသေ့တောင်တစ်ပိုက်

ရသေ့တောင်

ကျိုက်ထီးရိုးတောင်၏ တောင်ဘက်တွင်ရှိသော တောင် တန်းကြီးကို ရသေ့တောင်ဟုခေါ်၏။ ရသေ့တောင်သို့ သွား

ရောက်လိုပါလျှင် ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ရှိ ရသေ့တောင်လမ်းခွဲမှ တောင်ခြေသို့ ဦးစွာသွားရောက်ရ၏။ ထိုနောက် တောင်ပေါ်ရှိ စေတီ တော်ကို သွားရောက်ဖူးမြော်နိုင်ကြလေသည်။

ရသေ့တောင်ဟုခေါ်ဆိုကြခြင်းမှာ ရှေးခေတ်အခါက တိဿ ရသေ့ကြွရောက်သီတင်းသုံးနေရာဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ ရသေ့တောင်မှာ အတက်အဆင်းလှေခါး မတ်စောက်လွန်း သဖြင့် သွားရောက်ဖူးမြော်သူ နည်းပါးလှပေသည်။ ရသေ့တောင်တွင် ဂူအမြောက်အမြားရှိပြီး ရှေးက ရသေ့ရဟန်းများ တရားကျင့်ကြံ ကြောင်းဆိုကြသည်။ ယခုအခါ ကင်ပွန်း စခန်းမှ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ ရင်ပြင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်သော မော်တော်ကားလမ်းမှာ ရသေ့

တောင်ခြေတွင် ယာဉ်ရပ်နားစခန်း တစ်ခုထားရှိသဖြင့် ရသေ့တောင် သို့
အလွယ်တကူ သွားရောက်နိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ရသေ့တောင်အထက် လှေကားထစ်များအတိုင်း တောင်ထက်
သို့တက်သွားလျှင် အတက်ခရီးအစ လက်ဝဲဘက်၌ ဈာနဒီပရင်
ရသေ့ကျောင်းဆောင်နှင့် မလှမ်းမကမ်း၌ တိဿရသေ့ကြီးနှင့် ဘိုး
သိကြားတို့၏ ဝိမာန်တော်များကို ဖူးတွေ့နိုင်ကြ၏။ တိဿရသေ့ကြီးနှင့်
ဘိုးသိကြားတို့ကား ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ကို တည်ထား
ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်လေသည်။

ရသေ့တောင်၏အတွင်းဘက်တောင်စောင်း၌ နဂါးပွတ်ကန် ရှိ၏။
နဂါးပွတ်ကန်သည် အမြဲထားစဉ် ရေခန်းခြောက်မှုမရှိဘဲ ကြာပန်း
များဖြင့်ပြည့်နှက်နေပါသည်။ ရသေ့တောင်ကြောတွင် ဆုတောင်းပြည့်
စေတီနှင့် မြစ်မ်းစေတီများလည်း ရှိ၏။

ဆုတောင်းပြည့်စေတီတော်

ရသေ့တောင်ခြေမှ အုတ်လှေကားလမ်းအတိုင်း လှေကား ထစ်
၅၄၀ - ကျော် တက်ရောက်ပါက တောင်ထက်တွင် အောင် မင်္ဂလာ
ဣန္ဒာသယဆုတောင်းပြည့်တင်ပလ္လင်ခွေ ရုပ်ပွားတော်ကြီးကို ဖူးမြော်
နိုင်ကြ၏။ ယင်းရုပ်ပွားတော်ကြီး၏ မူလဂန္ဓကုဋီ သံတန်ဆောင်းကြီးမှာ

၁၉၁၁ - ခုနှစ်ခန့်က စစ်ကွင်းဆရာတော် ဦးစန္ဒောဘာသာ၊ ရသေ့ကြီး
ဦးစန္ဒီနှင့်ပြည်သူပြည်သားအများ၏ ကောင်းမှုဖြစ်ပါသည်။
သို့သော်နှောင်းခေတ်ကာလ၌ ပျက်စီးယိုယွင်းလာသဖြင့် ရသေ့တောင်
ဆရာတော် ဦးစန္ဒီမာအမှူးပြုလျက် ၁၁ ဧပြီ ၂၀၀၂ - ခုနှစ်တွင် အသစ်
ပြန်လည်တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကြီးကို လည်း
အောင်မင်္ဂလာ ဆုတောင်းပြည့် နေမိန္ဒာရစုဠာမင်္ဂလစေတီ တော်
ဘွဲ့မည်တပ်ခဲ့သည်။

မြဲဘုန်းပွင့်စေတီ

ရသေ့တောင်ထက်ရှိ မြဲဘုန်းပွင့်စေတီမှာ ၁၉၉၆ - ခုနှစ်က
ရသေ့တောင်ဆရာတော် ဦးစန္ဒီမာက တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ခြင်း

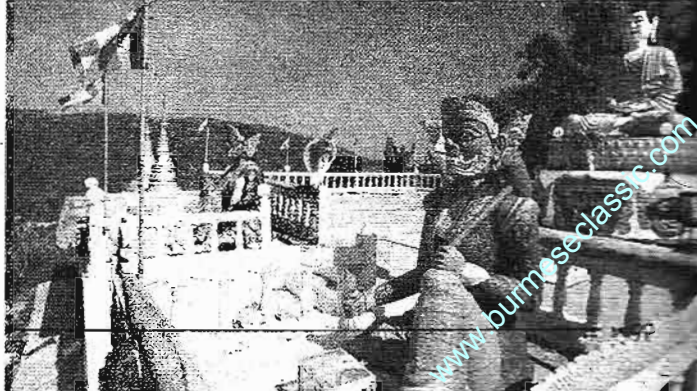
ဖြစ်ပါသည်။ စေတီတော်အနီးဝန်းကျင်တွင် ရသေ့တောင်ပဏန ဆရာတော်ကြီး၏ ကုက္ကုဋ္ဌသယစိန်ဘုန်းပွင့်ကျောင်း၊ အောင်သီရိ ရွှေကျောင်းစသည့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ တည်ရှိ၏။ ထိုပြင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ၅-ပါးအား တရားဦးဟောနေပုံ၊ ဆင်ထက်၌ ရှင်ဥပဂုတ္တမထေရ်မြတ် စံပယ်တော်မူနေပုံ၊ မြင်းနှစ်ကောင်ရံလျှက် ရှိသည့် ဆင်ထက်မှ နတ်သားပုံစသည့် ရုပ်ထုအများအပြားလည်း ရှိပါသည်။ ပထမံဘိုးဘိုးအောင်ရုပ်ထု၊ အဘအောင်မင်းခေါင် ချစ်ထုနှင့်ရသေ့တောင် သာသနာစောင့် တောင်ပိုင်ဘိုးဘိုးကြီးနှင့် နယ်ပိုင်ရှင်ဘိုးတော်ကြီး နတ်နန်းတို့ကိုလည်း ဖူးတွေ့နိုင်ကြ၏။ စေတီ တော်သို့အတက်လမ်းကိုမူ ရသေ့ကြီး ဦးခန္တီက ပြုပြင် ဖွမ်းမံခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

အံတော်တောင်

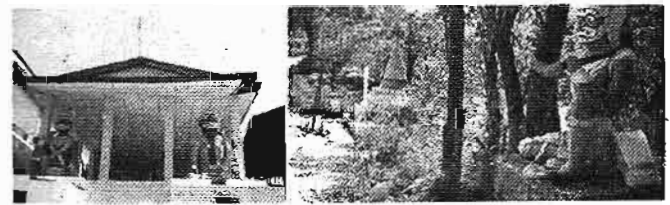
အံတော်တောင်သည် ရသေ့တောင်နှင့် မလှမ်းမကမ်း တဆက် တစပ်တည်း၌ တည်ရှိ၏။ အံတော်တောင်ထက်တွင် သာသနာ့ ရောင်ခြည်အောင်စေတီနှင့် ဝေပုလ္လဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းတို့လည်း ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ဆရာတော်ကြီးဦးတေဇက ၄ မေ ၁၉၉၈ - ရုနစ်တွင် ရန်အောင်မြင်ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကိုလည်း တည်ထားကိုး ကွယ်ခဲ့၏။ အံတော်တောင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသည် လွန်ခဲ့သော ၁၀- နှစ်ခန့်က ဝါးတဲကျောင်းကလေးမျှသာ ဖြစ်ပြီး အုတ်ကျောင်းဖြစ် လာသည်မှာ ၅-နှစ်ခန့်သာရှိသေးကြောင်းဆရာတော်ဦးတေဇဝံသက မိန့်ဆိုပါသည်။

ဘီလူးနှစ်ကောင်ကျောင်း

အံတော်တောင်မှ ခပ်လှမ်းလှမ်းအကွာတွင် ဘီလူးနှစ်ကောင် ကျောင်းခေါ် အောင်နိမိတ်ကျောင်း တည်ရှိပါသည်။ ဘီလူးနှစ်ကောင်

ကျောင်းတွင် တင်ပလွင်ခွေ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူရှိ၏။ ဘီလူးနှစ် ကောင်တူသည် ကောယကွရုတ်သုတ်ကျွန်းမှ နတ်ဘီလူးညီနောင် တို့ကို အစွဲပြုခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နတ်ဘီလူးညီနောင်သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာထံမှ ဆံတော်မြတ်ကို ရရှိခဲ့ကြကြောင်း သထုံရာဇဝင်က ဆိုပါသည်။ ဘီလူးနှစ်ကောင်ကျောင်းတွင် ယခုအခါ ဆရာတော် ဦးသုမနကျောင်းထိုင်သာသနာပြုလျက် ရှိပါသည်။

အတွင်းမြစ်မ်း၊ အပြင်မြစ်မ်းစေတီ

ဘီလူးနှစ်ကောင်ကျောင်းမှ ခရီးဆက်ခဲ့ပါမူ အတွင်းမြစ်မ်း နှင့် အပြင်မြစ်မ်းတောင် စေတီများသို့ရောက်ရှိနိုင်၏။ မြစ်မ်းတောင် စေတီများကား ရှေးခေတ်ကာလကတည်းက တည်ရှိခဲ့ကြသည့် စေတီတော်များ ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ခရီးကွာဝေးမှုကြောင့် ဘုရားဖူးခရီးသည်များ အရောက်အပေါက် နည်းပါးကြ၏။ အတွင်း မြစ်မ်း၊ အပြင်မြစ်မ်းစေတီတော်များသို့ရသေ့တောင် ဆုတောင်း ပြည့်စေတီမှ သွားရောက်လျှင် မိနစ်နှစ်ဆယ်ခန့်ကြာမြင့်ပါသည်။

အတွင်းမြစ်မ်းစေတီတော်မှာ တောအုပ်အတွင်း အနိမ့်ပိုင်း၌ တည်ရှိပြီး အပြင်မြစ်မ်းစေတီတော်ကိုမှ ရသေ့တောင် ထက်မှ ကောင်းစွာ ဖူးမြင်နိုင်၏။

စွန်တောင်

ရသေ့တောင်မှ တောင်ဘက်သို့ တောင်ခါးတောင်အတိုင်း နာရီ ဝက်ခန့် ဆက်လက်သွားလျှင် စွန်တောင်စေတီတော်သို့ ရောက်ရှိ ပါသည်။ စွန်တောင်စေတီသည် တောင်ထွတ်တစ်ခုပေါ်၌ တည်ထား သောစေတီဖြစ်၏။ စွန်တောင်စေတီကို ကျိုက်ထီးရိုးတောင်သို့ အတက်မျှော်တော်မူစခန်းမှ ရသေ့တောင်ဘက်သို့ လှမ်းကြည့်လျှင် ကောင်းစွာတွေ့မြင်ဖူးမြော်နိုင်ပါသည်။ စွန်တောင်စေတီကို ၁၉၃၄-ခုနှစ်က ရသေ့ကြီး ဦးခန္တိက ပြုပြင် တည်ဆောက်ခဲ့၏။ ယခုအခါ ဆရာတော် ဦးပြေညီနွဲ့က စွန်တောင်တွင် သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိလေသည်။

ဝိဇ္ဇာတောင်၊ စမတောင်စေတီများ

ဝိဇ္ဇာတောင်၊ စမတောင်စေတီများသည် ဆံတော်ရှင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ၏ အနောက်တောင်ဘက် တောင်ကြောထိပ်၌ တည်ရှိကြ၏။ ရသေ့တောင်နှင့် တဆက်တစ်တည်းဖြစ်ပြီး ကျိုက်ထီးရိုးစေတီရင်ပြင်ထက်မှ ကောင်းစွာဖူးမြင်နိုင်ကြပေသည်။ ဝိဇ္ဇာတောင်နှင့်စမတောင်စေတီတို့မှာ အလှမ်းကွာဝေးကြသည့်အလျောက် ဘုရားဖူးခရီးသည်များ ရောက်ရှိရန်ခဲယဉ်းကြ၏။ ဥပုသ် သီလဆောက်တည်ကြသူများ၊ တရားအားထုတ်သူများသာ သွားရောက်လေ့ရှိကြ၏။ ယခုအခါ ဝိဇ္ဇာတောင်တွင် ဆရာတော် ဦးဩဘာသ၊ စမတောင်တွင် ဆရာတော် ဦးတေဇနိယတို့က သာသနာပြုလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြပေသည်။

(င) ကျောက်ထပ်ကြီးဝန်းကျင်

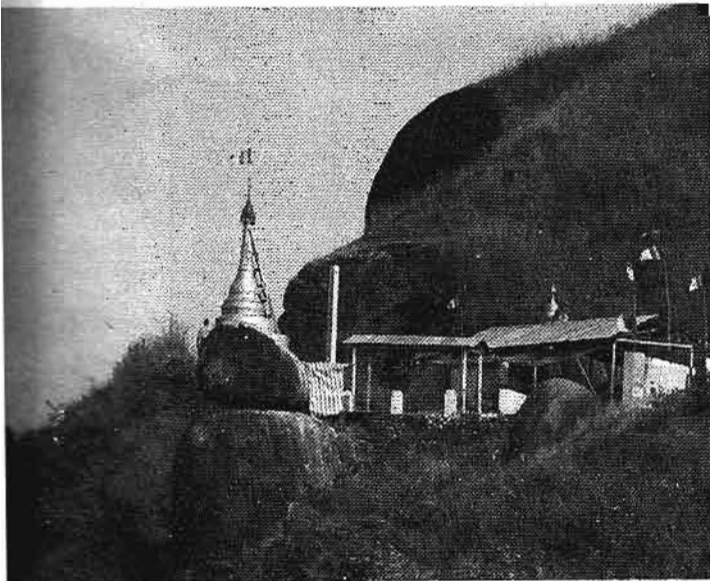
ကျောက်ထပ်ကြီးစေတီတော်မှာ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်၏ မြောက်ဘက် နှစ်မိုင်ခွဲခန့်အကွာ၌ တည်ရှိပါသည်။ ကျောက်ထပ်ကြီးစေတီသို့သွားရာ လမ်းခရီး၌ပင် ကျောက်ဆီယိုစေတီ၊ ကျောက်ထပ်တစ်ရာစေတီ၊ ကျောက်လှုပ်စေတီ၊ နဂါးဘုရား၊ ဖားဘုရားတို့ကို ဖူးတွေ့နိုင်ကြပါသည်။

ကျောက်ဆီယိုစေတီ

ကျောက်ဆီယိုစေတီဟူသည် ရှေးခေတ်အခါက စေတီ
တော်ရှိရာ ကျောက်တုံးမှဆီကဲ့သို့ အရည်များ စီးယိုထွက်လျက်ရှိ
သောကြောင့် ခေါ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရှိရ၏။ ကျောက်ဆီယိုစေတီ၌
ဘိုးဘိုးညိုနုတ်ကွန်းကို တွေ့ရှိနိုင်ကြပါသည်။

ကျောက်ထပ်တစ်ရာစေတီ

ကျောက်ဆီယိုစေတီမှ အတက်အဆင်း လူသွားလမ်း
ကလေးအတိုင်း ဆက်လက် လမ်းလျှောက်သွားပါမူ မလှမ်း မကမ်း

တစ်နေရာတွင် လက်ဝဲဘက်ဘေး၌ စကျင်ကျောက် ဆင်းတု
စေတီတော် အများအပြား တည်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။ ၎င်း
နေရာမှတဆင့်ခရီးဆက်ခဲ့ပါက လူသွားလမ်း၏ လက်ယာဘက် တွင်
လောကသစ္စာ သိုက်ချုပ် စေတီတော်သို့ အဆင်းလမ်းကို
တွေ့ရှိရပေမည်။ တစ်ဖန် ခရီး ဆက်ခဲ့ပါက မကြာမီ လမ်းဘေး
လက်ဝဲဘက်၌ ကျောက်ထပ် တစ် ရာစေတီတော်ကို ဖူးတွေ့နိုင်ကြ
လေသည်။ ကျောက်ထပ်တစ်ရာစေတီမှာ ကျောက်တုံးကြီးငယ်
အရွယ်ရွယ်အထက်၌ စေတီအချို့ကို တည်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်လှုပ်စေတီ

တောင်ဆင်းလမ်းကလေးအတိုင်း ဆင်းသွားပါက ကျောက်
လှုပ်စေတီတော်ကို ဖူးမြော်နိုင်ကြ၏။ ကျောက်လှုပ်စေတီသို့ မဝင်ဘဲ

ကျောက်ထပ်ကြီးဘုရားသို့လည်း တိုက်ရိုက်သွားရောက် ဖူးမြော်နိုင်သော လမ်းတစ်လမ်း ရှိပါသည်။ ကျောက်လှုပ်စေတီသည် ကျောက်တုံးပေါ်တွင် တင်နေသည့် ကျောက်ဖျာထက်၌ စေတီတော် တည်ထားခြင်းဖြစ်၏။ ကျောက်ဖျာကို ကိုင်လှုပ်ကြည့်၍ရသဖြင့် ကျောက်လှုပ်စေတီဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

နဂါးဘုရား

ဆက်လက်၍ မြေလှေကားလမ်းကလေးအတိုင်း ဆင်းသွားပါမူ လျှိုမြောင်တောင်ခါးပန်းတွင် နဂါးဘုရားကို ဖူးတွေ့နိုင်ကြပါသည်။ နဂါးဘုရားတွင် ကျောက်တုံးထက်၌ နဂါးရုပ်တု မှန်စီရွှေချပြုလုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

နဂါးပါးစပ်အတွင်း ၌ ငုဒ္ဒရုပ်ပွား တော်တစ်ဆူကို ထားရှိပါသည်။ နဂါးဘုရားသည် ကျိုက်ထီးရိုး ရာဇဝင်လာ ဘောဂဝတီပြည်မှ နဂါးမအား ရည်စူးလျှက် တည်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဆို၏။ အချို့ကလည်း နဂါးသဏ္ဌာန် ကျောက်တုံးထက်၌ တည်ထားကိုးကွယ်သောကြောင့် နဂါးဘုရားဟု အမည်တွင်ကြောင်း ဆိုကြသည်။ ၎င်းနဂါးဘုရားတွင် နဂါးမယ်တော် နတ်ကွန်းကိုလည်း ထားရှိပါသည်။

ဖားဘုရား

နဂါးဘုရားနှင့် မလှမ်းမကမ်း ကွေ့ပိုက်တက်သွားပါက ဖားဘုရားကို ဖူးတွေ့နိုင်ကြ၏။

အဘုရားသည် ဖားပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်ပေါ်နေသော ကျောက်တုံး ထက်၌ တည်ထားသည့် ဘုရားကို ခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်ဆို၏။ တနိုက်ထီးရိုးရာဇဝင်လာ နဂါးမနှင့် ဖားမတို့ အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်ကြရာ၊

တွေ့ဆုံကြရာနေရာတွင် အထိမ်းအမှတ် အဖြစ် တည်ထားကြောင်းလည်း ဆိုကြပါသည်။

ဖားဘုရား

နဂါးမသည် ခင်ပွန်းနဂါးကြီး ကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် ဘောဂဝတီပြည်မှ ထွက်ခွာလာရာ ယခုဖားဘုရားနေရာတွင် ဖားမကြီး တစ်ကောင်နှင့် တွေ့ဆုံရ၏။ နဂါးမသည် ဖားအား ၎င်းတို့

၏ အစာဖြစ်သော်လည်း မစားဘဲ လူသားတို့နှင့်ပေါင်းသင်း နေထိုင်လိုသဖြင့် လူသားတို့ရှိရာအရပ်ကို ညွှန်ပြစေခဲ့သည်။ တို့ပြင် ဖားမကြီးက ဝိဇ္ဇာဒိုရ်လုလင်နေထိုင်ရာ ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူကို ညွှန်ပြခဲ့သည်ဆိုပါသည်။

ကျောက်ထပ်ကြီး

ဖားဘုရားမှ ခရီးဆက်ခဲ့ပါမှ တစ်ဖာလုံခွဲခန့် လျှောက်မိလျှင် ကျောက်ထပ်ကြီးစေတီတော်ကို ဖူးတွေ့နိုင်ကြပြီဖြစ်သည်။ အဘုရားထပ်ကြီးစေတီဟူသည် အလွန်ကြီးမားသော ကျောက်တုံးကြီးနှစ်ခု ထပ်လျက် အထက်၌ စေတီတော်နှစ်ဆူကို တည်ထား ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်ထပ်ကြီးစေတီတွင် ဘုရားရွှေချရန် ရွှေဆိုင်းကို ရောင်းချပေးပြီး ချက်ချင်းလည်း ရွှေချပေးပါသည်။ တောင်မကြီးပေါ်ရှိ ကျောက်စွန်းတစ်ခုနှင့် စေတီတော်ကို ကိုက်တစ်ရာခန့်ရှိသော

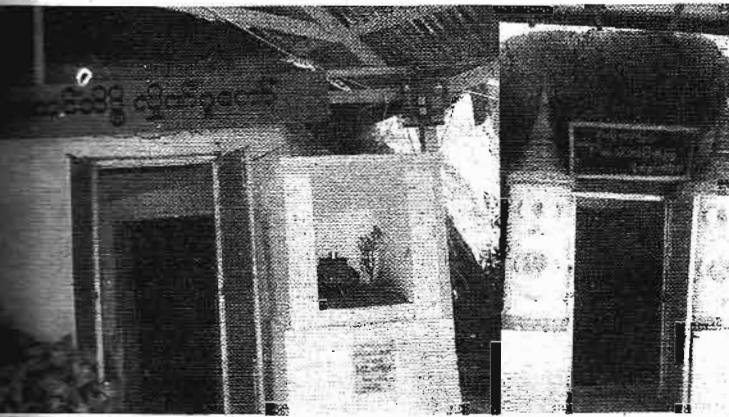
၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၂ - ခုနှစ်တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရ၏။

စေတီတော်ဝန်းကျင်၌ နဂါးရုံဘုရားနှစ်ဆူကိုလည်း ဖူးတွေ့ရ၏။

စေတီတော်အောက်ဘက် ကျောက်လှေကားအတိုင်း ဆင်းသွားပါက မဟာကိုးနဝင်း ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းနှင့် လိုဏ်ဂူတော်တို့ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

မဟာကိုးနဝင်းလိုဏ်ဂူတော်

အထက်ကိုးနဝင်းစေတီတော်အောက်ဘက်တွင် မဟာ

ကိုးနဝင်းလိုဏ်ဂူတော် တည်ရှိပါသည်။ လိုဏ်ဂူတွင်းသို့ဝင်ရောက်ရန် အထက်သို့ လှေကားထစ်အနည်းငယ် ပြန်တက်ရ၏။ ယင်း လိုဏ်ဂူတော်မှာ ဆရာတော် ဦးဝါယမိန္ဒ (၄၅)ရက်တိုင်တိုင် တရားကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့ရာနေရာဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။

လိုဏ်ဂူတော်အတွင်း၌ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်နှစ်ဆူနှင့် ပထမ ဘိုးဘိုး အောင်ရုပ်ထု၊ ဘိုးမင်းခေါင်ရုပ်ထုများကိုလည်း ထားရှိပါသည်။

အောက်ကိုးနဝင်းစေတီတော်

အထက်ကိုးနဝင်းစေတီတော်မှ တောင်ဆင်းလှသွားလမ်း ကလေးအတိုင်း အတော်အတန်ဆင်းမိလျှင် အောက်ကိုးနဝင်း စေတီတော်သို့ ရောက်ရှိနိုင်ပေသည်။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက် ကျောက်တုံးကျောက်ဆောင်များအကြားမှာ ခက်ခဲစွာသွားရောက် ကြရသည်မှာ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။ လမ်းခရီးတွင် ဈေးဆိုင်ငယ်အချို့ကို ကြိုကြားဆိုသကဲ့သို့ တွေ့ရှိရသည်။ မကြာမီ စေတီတော်အမြောက်အမြား တည်ထားသည့် အောက်ကိုးနဝင်း

ဝေတီတော်နေရာသို့ ရောက်ရှိကြပေမည်။ စုစုပေါင်းဝေတီငယ်၊
ဝေတီလတ် အဆူရေ (၁၀၀)ကျော်ရှိပြီး ဝေတီအချို့ကို ရွှေရောင်
သင်္ကန်းသုတ်လိမ်းကပ်လှူထား၏။

ဝေတီတော်များအား ဆန္ဒတော်ပြည့်ဝေတီတော်၊ လာဘာ
မုန့်ကိုးနဝင်းဝေတီတော်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိုးနဝင်းဝေတီတော်၊ သိဒ္ဓိ
အောင်ကိုးနဝင်းဝေတီတော်စသဖြင့် ဘွဲ့အမည်များ ပေးအပ် ထား၏။
ဝေတီတော်များအနီးတွင် ဘုရားဖူးခရီးသွားများအား စောင့်ရှောက်
သည့်မိုးပေါဘိုးဘိုးကြီးနတ်နန်းလည်းတည်ရှိ၏။

ခါတ်ပေါင်းစုံကိုးနဝင်းကျောင်း

ဝေတီတော်စုအောက်ခြေ မလှမ်းမကမ်းတွင် ခါတ်ပေါင်းစုံ
ကိုးနဝင်းကျောင်း တည်ရှိ၏။ ရေတံခွန်သို့ သွားရာလမ်းသည်

ယင်းကိုးနဝင်းကျောင်းအတွင်း ဖြတ်သန်းသွားရပါသည်။ ကျိုက်
ထီးရိုးဝေတီတော်ရင်ပြင်မှ ချောက်ကမ်းပါးအတွင်းသို့ လှမ်းကြည့်
လိုက်ပါက သွပ်မိုးပြန်ပြန်နှင့်တွေ့ မြင်ရသည့်အဆောက်အဦပင်ဖြစ်၏။

ခါတ်ပေါင်းစုံ ကိုးနဝင်းကျောင်းနေရာမှာ လွန်ခဲ့သည့်
ဆယ်နှစ်တာကာလအထိ ဝါးတဲကလေးမျှသာ ရှိပါသေးသည်။
ထိုနောက် ဆရာတော် ဦးဝါယမိန္ဒ၏ ကြီးကြပ်ဦးဆောင်ကြားပမ်း မှုဖြင့်
ယခုကဲ့သို့ ကျောင်းဆောင်ခန်းမကြီး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။
ယခုအခါ ဆရာတော် ဦးလက္ခဏက ဆက်လက် ကျောင်း
ထိုင်သာသနာပြုလျက်ရှိသည်။ ယင်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှာ
ဘေးမဲ့ကျောင်းဖြစ်ပြီး သားငါးမစားရပေ။ လာရောက်သမျှ

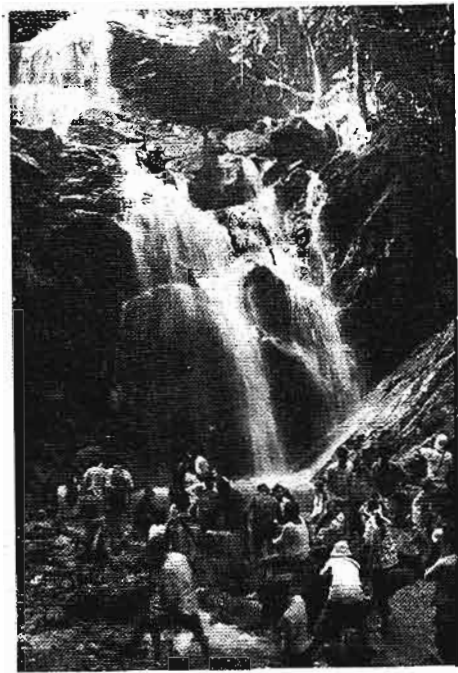

ဘုရားစုတော်များကိုလည်း သတ်သတ်လွတ် ထမင်းဟင်းဖြင့်
တည်ဆဲဆည့်ခံဒိနပြုပါသည်။

ရေတံခွန်

ခါတ်ပေါင်းစုံကိုးနဝင်းကျောင်းမှ (၁၅)မိနစ်ခန့် အဆင်း
လမ်းကလေးအတိုင်း ဆက်လက်လျှောက်လှမ်းခဲ့ပါမူ ရေတံခွန်သို့

ရောက်ရှိကြပေလိမ့်
မည်။ ရေတံခွန်အ
ထက် ဘက်တွင်
ပြေပြစ်သော်လည်း
အောက်ဘက် လျှို
အတွင်းသို့ ဆင်း
သွားပါက ကျောက်
တုံးကျောက်ဆောင်
များကို ဖြတ်သန်း
သွား ရောက်ကြ ရ
လေသည်။ ရေတံ
ခွန်မှာ လွန်ခဲ့သော

ငါးနှစ်တာကာလခန့်တွင်မှ စည်ကားလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ

ဆံတော်ရှင် ကျိုက်ထီးရိုး ဘုရားစုလာရောက်ကြသူ လူငယ်၊ လူရွယ်
အများ ရေတံခွန်သို့ တကူးတက သွားရောက် အပန်းဖြေကြလေသည်။

ရေတံခွန်တွင် အမြင့်ပေရှစ်ဆယ်ခန့် တောက်တောင် ထတ်မှ
ရေများ တဟုန်ထိုးကျဆင်းလျက်ရှိပြီး အောက်ခြေဝန်းကျင်၌ ရေချိုး
ကြသူ လူငယ်၊ လူရွယ်များဖြင့် စည်ကားနေတတ်၏။ ရေတံခွန်သည်
ရှေးအခါကပင် ရှိခဲ့သော်လည်း လွန်ခဲ့သည့်နှစ် အနည်းငယ်ကာလ
တွင်မှ အောက်ကိုးနဝင်းကျောင်းတည်ဆောက် ရေးပစ္စည်းများ သယ်
ယူရန် လမ်းကြောင်း ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းရာမှ အမှတ်မထင် တွေ့ရှိခဲ့ရ
ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဆရာတော်ဦးလက္ခဏက မိန့်ဆိုပါသည်။

ရေတံခွန်နေရာမှာ ရှုခင်း ရှုကွက်ကောင်းမွန်လှသည့်အလျောက်
ခါတ်ပုံဝါသနာရှင်များ၊ ခါတ်ပုံအလှ ရိုက်သူများလည်း
သွားရောက်လေ့ရှိကြ၏။

ရေတံခွန်ကိုဖြတ်၍ဆောက်လုပ်ထားသော စားသောက်ဆိုင်
တစ်ဆိုင်လည်းရှိပေရာ ရေချိုးအနားယူရင်း စားသောက်ဖွယ် ရာတို့ကို
စားသုံးနိုင်ကြပေသည်။ ရေတံခွန်စားသောက်ဆိုင်မှ ဘူးသီး ကြော်၊
လက်ဖက်ရည်၊ ကော်ဖီ၊ ကြေးအိုး၊ ဆီချက်စသဖြင့် အစားအ
သောက်စုံကို ရရှိနိုင်ပါသည်။

အချို့သမီးတို့ နတ်ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှေးထုံးစဉ်လာ ဒက္ခာရီ
 စာတ်လမ်းများက ဆိုကြ၏။ ရွှေနန်းကျင်ကို မဲသနရွာမှ ဇော်ကဲကြီး
 ဘိုးတော်လွတ်နှင့် နန်းကြာဟဲတို့က ဖွားမြင်သည် ဆိုပါသည်။
 ရွှေနန်းကျင်၏ ဇာတိမဲသနရွာမှ သထုံခရိုင် ဘီးလင်းမြို့နယ်အတွင်းရှိ
 ယခုကျေးရွာအုပ်စုအဖြစ် ထင်ပေါ်လျက်ရှိသော မဲသနရွာဟု ဆိုကြ၏။
 ကျိုက်ထီးရိုးသမိုင်းအရ တိဿရသေ့ကြီးသည် လှည့်လည်နေထိုင်ရင်း
 မုဆိုးတောင်သို့လာရောက်သီတင်းသုံး၏။ ရသေ့ကြီး၏
 တရားဓမ္မများကို လာရောက်နာယူကြသူများထဲတွင် ဇော်ကဲကြီး
 ဘိုးကော်လွတ်တို့ ဇနီးမောင်နှံလည်း ပါဝင်ပါသည်။ သူတို့တွင်
 ပန်းတင်နှင့် ရွှေနန်းကျင်ဟူသော သားသမီးနှစ်ဦး ထွန်းကားသည်။

ရွှေနန်းကျင်အရွယ်ရောက်လာသောအခါ သုဝဏ္ဏဘူမိတွင် နန်းတက်
 သည့် တိဿ ဓမ္မသီဟရာဇာမင်းနှင့် ဖူးစာဆုံခဲ့ကြသည်။ ဘုရင်
 မင်းမြတ်နှင့် ရွှေနန်းကျင်တို့

ဖူးစာ ဆုံခဲ့ကြသည်ကား
 ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်မှ
 အစပြုခဲ့လေသည်။

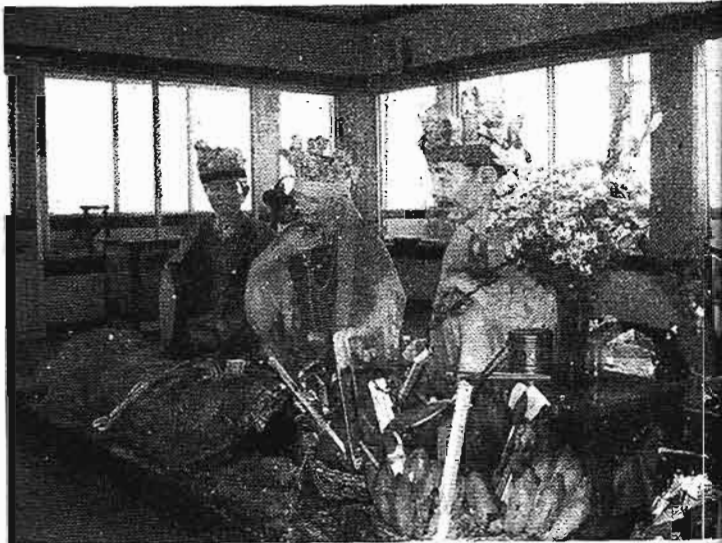

တိဿရသေ့ကြီး
 သည် အသက်အရွယ် ကြီး
 ရင့်လာသောအခါ ဗုဒ္ဓဆံ
 တော်မြတ် တို့ကိုဌာပနာပြု
 လျက် သိကြားမင်းနှင့်
 သုဝဏ္ဏဘူမိ ဘုရင်တို့၏
 အကူအညီဖြင့် စေတီတည်

ထား ကိုးကွယ်၏။ ယင်းစေတီတည်ရာသို့ အနီးဝန်းကျင်ရွာများမှ လာ
 ရောက်ပါဝင်ကုသိုလ်ပြုကြရာ ဇော်ကဲဘိုးကော်လွတ်တို့ မိသားစု
 လည်းပါဝင်ပါသည်။ ထိုစဉ်ကပင် တိဿရသေ့၏ ဓမ္မစားသားဟု
 ဆိုရမည့် တိဿဓမ္မသီဟရာဇာမင်းနှင့် ရွှေနန်းကျင်တို့ မျက်မှန်း
 တမ်းမိခဲ့ကြသည်။ စေတီတော်တည်အပြီးတွင် ဘုရင်မင်းမြတ်

သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ပြန်သေးဘဲ မဲသနရွာသို့ အခြွေအရံ တို့နှင့်တကွ
ဩဒိုလာ၏ ထိုနောက်စော်ကဲကြီး သမီး ရွှေနန်းကျင်ကို ကောက်ယူ
တာမိဖုရားအရာမြှောက်လေသည်။

ရွှေနန်းကျင်သည် သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ရောက်သည်နှင့် ရောဂါ
ဝေဒနာတစ်ရပ် စွဲကပ်လာခဲ့၏။ သမားတော်များနှင့် ကုသရာ၌ လည်း

ပျောက်ကင်းမှုမရှိသဖြင့် နောက်ဆုံးဒေသခံ အကြီးအကဲများကို
မေးမြန်းရတော့လေသည်။ အကြီးအကဲများက ရိုးရာ ဟုမ်းနတ်ကြီးအား
ပ.သမ္မုမရှိသဖြင့် ရောဂါဝေဒနာဖြစ်ပွားရကြောင်း၊ ကိုယ်တိုင်
လာရောက် ပူဇော်ပသမှသာ ပျောက်ကင်းနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း

ပြောကြားလေသည်။ နောက်ဆုံးရွှေနန်းကျင်သည် ဘုရင်မင်းမြတ် ကို
စွင့်ပန်ကာ မိမိကိုလာခေါ်သော ဖခင်၊ အစ်ကိုဖြစ်သူတို့နှင့် သာမန်
ဆင်းရဲသားအသွင် ဟန်ဆောင်လျက် ပြန်လည်လိုက်ပါသွား၏။
အပြန်ခရီးတွင် ခေတ္တရပ်နားရာ နေရာများမှာ စခန်းကြီး၊ စခန်း
ကလေးစသဖြင့် အမည်တွင်ပါသည်။ ရွှေနန်းကျင်သည် ကျောက်
သမ္ဗန်စခန်းအလွန် တောင်အတတ် လမ်းနဘေးအရောက်တွင်
မောပန်းလွန်း၍ လဲကျသွားလေသည်။ ထိုနောက် ဆံတော်ရှင်
ကျိုက်ထီးရိုးကို ဦးစိုက်ရင်း ကွယ်လွန်သွားခဲ့ ၏။ ယင်းနေရာတွင်
အမှတ်အသားအဖြစ် ရွှေနန်းကျင်နတ်နန်းကိုထားရှိလေသည်။
ရွှေနန်းကျင်နတ်ကွန်းကို ၁၊ အောက်တိုဘာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင်
အသစ်တည်ဆောက်ခဲ့၏။

ဟုမ်းနတ်

ဟုမ်းနတ်ကို ရှေးခေတ်ကရင်တိုင်းရင်းသားတို့ ကိုးကွယ်ရာ
ရိုးရာနတ်အဖြစ် ကျိုက်ထီးရိုးသမိုင်းက ဆို၏။ ဟုမ်းနတ်သည်
ရွှေနန်းကျင်ဇာတ်လမ်းတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်ခဲ့သည်။
ရွှေနန်းကျင်အား သုဝဏ္ဏဘူမိ ဘုရင်တိဿ ဓမ္မသီဟရာဇာ မင်း
မိဖုရားကောက်ရန် သွားရောက်စဉ်က ရိုးရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာ အတိုင်း
ဟုမ်းနတ်အား ပူဇော်ပ.သရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည် ဆိုပါသည်။

www.burmeseclassic.com

ထို့ကြောင့်လည်း ဟုမ်းနတ်သည် ရွှေနန်းကျင်အပေါ်အညှိုး အတေး ထားခဲ့၏။ ရွှေနန်းကျင်အား ရောဂါဝေဒနာတစ်ရပ် ခံစား ရသည်အထိ ဖမ်းစားထားခဲ့သည်။

ရွှေနန်းကျင်သည် ဖခင်၊ အစ်ကိုဖြစ်သူတို့နှင့် ဟုမ်းနတ် အား ပူဇော်ရန် ပြန်လာခဲ့စဉ် စခန်းကြီးခေါ် ရေမြောင်းကြီး စခန်းအတက်မှစတင်၍ ဟုမ်းနတ်၏ နှောင့်ယှက်မှုကို ခံခဲ့ရ၏။ ဟုမ်းနတ်က မိမိအား ပမာ မခန့်ပြုသူများ၊ မိမိပိုင်နက် အတွင်း ရောက်ရှိလာပြီးမှ အခါ

အခွင့်ကို ချောင်းမြောင်းနေတော့လေသည်။ သို့ဖြင့် ရွှေနန်း ကျင်တို့သားအဖ သုံးဦးစခန်းကလေး အရောက်တွင် ခေတ္တနားကြ ပြန်၏။ ထိုစဉ် ဟုမ်းနတ်က အချိန်တန်ပြီဟု ဆိုကာ မိမိ၏စီးတော် နတ်ကျားကို လိုက်လံနှောင့်ယှက် စေတော့၏။

နတ်ကျား

ဟုမ်းနတ်၏ စီးတော်နတ်ကျားသည် ဟုမ်းနတ်ညွှန်ကြား

သည့်အတိုင်း ရွှေနန်းကျင်တို့သားအဖအား နှောင့်ယှက်မှုပြုခဲ့ပါသည်။ နတ်ကျားသည် စခန်းကလေး၌ သားအဖတို့ နားနေကြစဉ် ရုတ်တရက်ပေါ်ထွက်လာလေသည်။ သို့ဖြင့် သားအဖ သုံးဦးသား ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ဆီသို့ ဦးတည်ပြေးကြလေသည်။ သားအဖ နှစ်ဦးက အလျင်အမြန်ပြေးသွားနိုင်ကြသော်လည်း မိန်းမသားဖြစ် သူ ရွှေနန်းကျင်ကတော့ နှေးကွေးစွာပင် ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ သို့ဖြင့် အဆုံးတွင် မောပန်းလွန်းလှသည့် ရွှေနန်းကျင်အဖို့ ကျိုက်ထီးရိုး စေတီသို့သာ တိုင်တည်ဦးမိုက်ရလေတော့သည်။

နတ်ကျားသည် ပန်းတင်ကျောက်စခန်းအရောက်တွင် ရွှေနန်း ကျင်အား ဆက်၍မလိုက်တော့ပေ။ နောင်အခါ ထို ကျောက်တုံးကြီး ထက်၌ပင် ပန်းပွင့်များတင်ကာ နတ်ပူဇော်ခဲ့ကြရာ ပန်းတင် ကျောက် စခန်းဟု အမည်တွင်လာခဲ့ပါသည်။ ပန်းတင်ကျောက် အနီး ပတ်ဝန်း ကျင်တွင် နတ်ကွန်းပြုလုပ်ထားရှိ၏။ ယင်းနေရာမှာ ကျားကြီးရပ်တန်ရာ နေရာဖြစ်ပြီး ဟုမ်းနတ်ကြီးကို အမှတ်ရစေဖို့ နတ်ကွန်း ပြုလုပ် တည်ထားခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဘိုးဘိုးနီနတ်

ဘိုးဘိုးနီနတ်သည် တောင်ပိုင်ဘိုးဘိုးဖြစ်သည် ဆို၏။ ဘိုးဘိုး နီနတ်မှာ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်အား နှစ်ရှည်လများ တောင်ရွာတော်

လျက်ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စများဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဦးဘိုးနီဆိုသူ ကွယ်လွန်သွားရာမှ နတ်ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်နှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် ဘိုးဘိုးနီနတ်ကွန်းတည်ရှိ၏။ ဦးဘိုးနီသည် ဘိုးဘိုးဖြစ်လျက် ကျိုက်ထီးရိုးကို ဆက်လက်စောင့်ရှောက်နေသည်ဟု ယုံ

ကြည်ကြသည်။

ကာကွဏ္ဍဘိုးဘိုး

ကာကွဏ္ဍဘိုးဘိုးကို ကျီးကန်းပါးစပ် ဂူစောင့်ဘိုးဘိုးဟု မှတ်ယူကြ၏။ ကျီးကန်းပါးစပ်ကို ကျိုက်ထီးရိုးသမိုင်း၌ ဝိဇ္ဇာဝိနာနှင့် နဂါးမတို့ တွေ့ဆုံ ပေါင်းသင်းရာ ဂူဟူ၍ ဖော်ပြကြသည်။ သို့ ဖြစ်လေရာ ကာကွဏ္ဍဘိုးဘိုးသည် နောင်တွင် ယင်းဂူကို ဆက်လက် စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ နတ်ရပ်နှင့် နတ်ကွန်းတို့ကိုလည်း ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူအနီး၌ ပြုလုပ်ထားရှိကြ၏။

သရက်သုံးပင် ညီနောင်နတ်ကွန်း

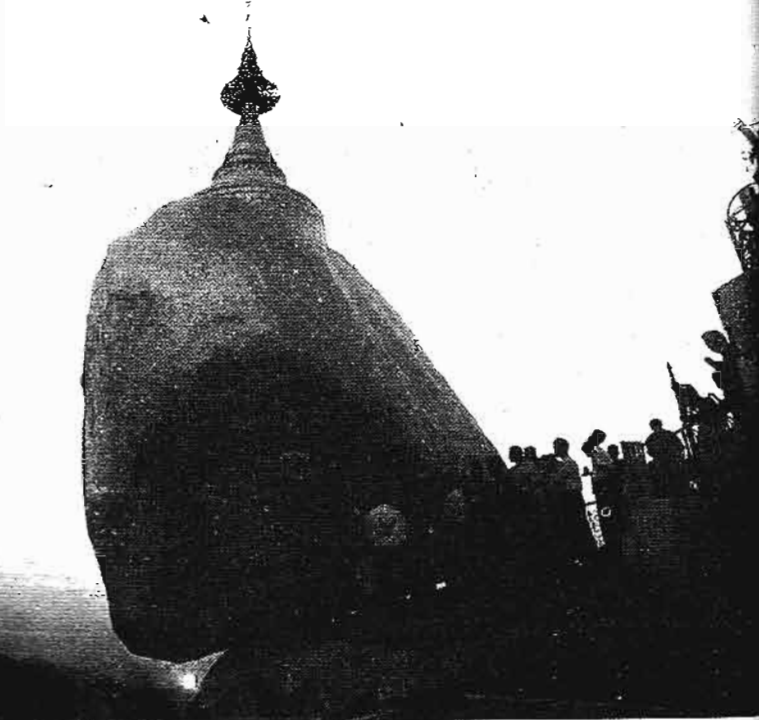
ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့ လူသွားလမ်းအတိုင်း ခြေလျှင်တက်ရောက်ကြည့်ညှိပါလျှင် ခရီး (၂) မိုင်အကွာ ရွှေရင်ဆုံစခန်း၌ ယခင်လမ်းဟောင်းဘက်တွင် သရက်သုံးပင်ညီနောင် နတ်ကွန်းကို တွေ့ရှိနိုင်ကြပေသည်။ ၎င်းနတ်ကွန်းမှာ မဟာစောရန်အောင် နတ်ကွန်းဟု သိရှိရ၏။ မဟာစောရန်အောင်နတ်သည် ဒေသခံတို့ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရာ နတ်တစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် မဟာစောရန်အောင်နတ်နှင့် ပတ်သက်၍မူ အသေးစိတ်မသိရပေ။

ကျားဆွဲဘိုးဘိုး

ကျားဆွဲဘိုးဘိုးနတ်ကွန်းသည် ရွှေပင်စခန်း၌ တည်ရှိပါသည်။

အထူးသဖြင့် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့ ဘုရားဖူးခရီးသည် အများ လာရောက်ကြခြင်းအပေါ် မလိုလားသည့်အလျောက် ဘုရားထီးရိုးစေတီတော်အား နွယ်ကြိုးဖြင့် ချည်နှောင်ကာ ချောက် အတွင်းမှ ဆွဲ၍ကြကြောင်း ရေးသားဖော်ပြခဲ့ကြ၏။

စင်စစ်အားဖြင့် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့၏ သွေးခွဲ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အရ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ညီညွတ်မှု တွဲပြားစေရန် အားပေးလှစ် ဆောင်မှုများသာ ဖြစ်လေသည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားများမှာ ရှေးကျ သော ကာလကပင် ဝဋ္ဋဘာသာ ဝင်များဖြစ်ခဲ့ကြပြီး ဘာသာတရား ကိုလည်း အလွန်ကိုင်းရှိုင်းကြသူများဖြစ်ပါသည်။

ဤအချက်ကို ပေါင်းလောင်းတောင်ကြောရီ ရှေးဟောင်း ဘုရားများက သက်သေခံလျက် ရှိပေသည်။ ရှေးဟောင်းသမိုင်းများ တွင် စေတီတော်အား နွယ်ကြိုးဖြင့် ဆွဲချသော အကြောင်းအရာကို လုံးဝရှာဖွေတွေ့ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

သို့ကြောင့်လည်း ၁၉၆၂-ခုနှစ် တော်လှန်ရေး ကောင်စီ လက် ထက်မှ စတင်ကာ ဤသို့သော ယုတ္တိကင်းမဲ့သည့် အရေးအသား အယူအဆမျိုးကို တားမြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဇာယာများ၏အောက်ကျောက်တိုင်ကြီးကြီး

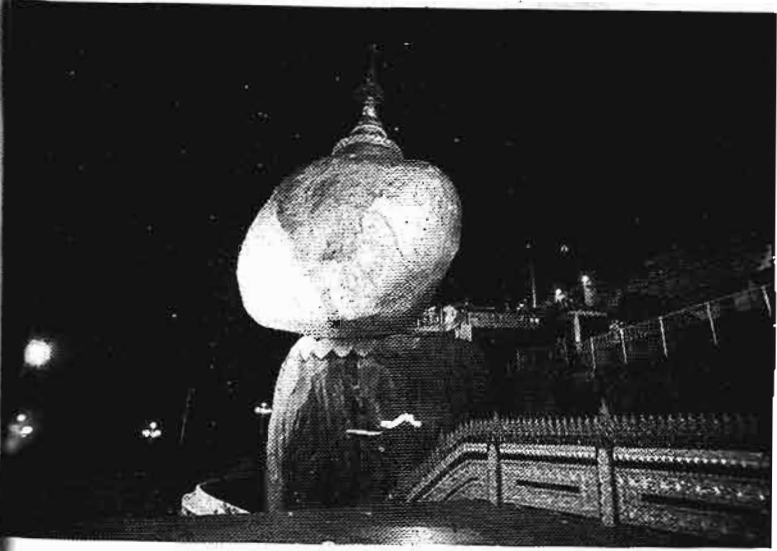
ဘူမိဗေဒပညာရှင်တို့၏ စူးစမ်းလေ့လာချက်

ဘူမိဗေဒပညာရှင်များသည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် အောက်ခံကျောက်တိုင်၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုအခြေအနေကို သိရှိနိုင်ကြရန်အတွက် စူးစမ်းလေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးလေသည်။ ၎င်းဘူမိဗေဒပညာရှင်များ စူးစမ်းလေ့လာချက် အစီရင်ခံစာမှာ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ် ဧပြီလတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့်အစီရင်ခံစာဖြစ်ပါသည်။

ဘူမိဗေဒဆိုင်ရာ လေ့လာချက်များအရ စေတီတော် အောက်ခံကျောက်တိုင်ကြီးနှင့် အထက်ရှိ ကျောက်တုံးကြီးတို့မှာ အရောင်ဖျော့ပြီး ရွေးကြီးစေ့တွင်းထွက်များ ပါဝင်သော နှမ်းဖတ်ကျောက် (Granite) အမျိုးအစားဖြစ်ကြောင်း သိရှိရ၏။ ဘူမိဗေဒပညာရှင်များသည် အောက်ခံကျောက်တိုင်ကြီး၏ အက်ကြောင်းအနေအထားများကိုလည်း စူးစမ်းလေ့လာခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့ လေ့လာကြရာတွင် အောက်ခံကျောက်တိုင်ကြီး၏ အရှေ့ဘက်မျက်နှာပြင်၌ ဒဏ်အားကြောင့် အက်ကြောင်းနှစ်စုံ ဖြစ်ပေါ် လျက်ရှိသည်ကို သတိပြုမိခဲ့ကြလေသည်။

စေတီတော်တည်ရာ အထက်ကျောက်တုံးကြီးမှာ ရွှေအပြည့်ချထားသောကြောင့် ကျောက်ကြေမှုနှင့် ပတ်သက်၍

သေချာကျန်စွာ လေ့လာနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ သို့သော် ကျောက်တုံးကြီး၏ အောက်မျက်နှာပြင် ကွာဟနေသည့်အစိတ်အပိုင်းတို့တွင်မူ ပကတိကျောက်သားကို တွေ့မြင်ကြရ၏။ ကျောက်သားမှာ လတ်ဆတ်လျက်

ရှိပြီး ကြေမှုလည်း မရှိသလောက်ဖြစ်နေလေသည်။ အောက်ခံကျောက်တိုင်ကြီးမှာ စင်စစ်အားဖြင့် ထောင်မတ်မနေဘဲ အရှေ့ဘက်သို့ တိမ်းစောင်းလျက် ရှိနေပါသည်။ ကျောက်တိုင်ကြီး၏ မြေသို့မြုပ်နေသော အစိတ်အပိုင်းမှာ ဒေသနည်းဝယ်သာလျှင် မြေဝင်အနေအထားရှိကြောင်း တွေ့ရှိ

ရသည်ဆို၏။ စေတီတော်တည်ထားရာ အထက်ကျောက်တုံးကြီးမှာ တန်ချိန် (၆၀၀) ခန့်ရှိပါသည်။ အောက်ခံ ကျောက်တိုင်ပေါ်သို့ သတ်ရောက်လျက်ရှိသည်။ အလေးချိန်မှာမူ 0.5 Ton per sq inch (တစ်စတုရန်းလက်မလျှင် ၀.၅ တန်) ရှိကြောင်း ဖော်ပြထား၏။

အထက်ကျောက်တုံးကြီးနှင့် အောက်ခံကျောက်တိုင် တို့၏ မျက်နှာပြင်ထိစပ်နေသောအပိုင်းမှာ တစ်စတုရန်းပေ သာလျှင်ရှိပါသည်။ ဘူမိဗေဒပညာရှင်တို့အဆိုအရ စေတီတော်တည်ရှိရာ အထက်ကျောက်တုံးကြီးသည် အောက်ခံကျောက်တိုင်ပေါ်တွင် ထောင်လိုက် နီးပါးဝင်ရိုးကို ဗဟိုပြုလျက် လည်ပတ်ခဲ့ဖူးကြောင်း သိရှိရ၏။ ယင်းလည်ပတ်မှုမှာ တိုင်းတာချက်အရ (20° ± 3') ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်တုံးကြီးများ၌ ကျောက်သားကြော့မှု လက္ခဏာအချို့ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း ကျောက်တိုင်အတွင်းသို့ ထိုးဖောက်ရောက်ရှိ မှုမရှိသဖြင့် ကျောက်တိုင်၏ ခိုင်မြဲမှုကို မထိခိုက်နိုင်ပေ။

ကျောက်ထီးရိုးစေတီတော်သည် Gorshkov ၏ မြန်မာပြည် ငလျင်လှုပ်အားတူ ရပ်ဝန်းပြုမြေပုံအရ အတော်အတန် ပြင်းထန် သည့် ငလျင်ဒဏ်ကို မကြာခဏ ခံနေရကြောင်း သိရှိရ၏။ သို့သော် ယင်းအခြေအနေများကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၄၀၀ ကျော်ပြီဖြစ်ပါသည်။ ဘူမိဗေဒပညာရှင်တို့၏ စူးစမ်း လေ့လာမှုအရ

မဖြစ်နိုင်သော အခြေအနေတွင် တည်ရှိနေခြင်းကပင် ဆံတော်ရှင် ကျိုက်ထီးရိုး၏ အံ့ဘွယ်တစ်ရပ် ဖြစ်နေပေသည်။

အင်ဂျင်နီယာနည်းပညာ ရှုဒေါင့်မှ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်

နိုင်ငံတော်မှ တာဝန်ပေးချက်အရ ကျိုက်ထီးရိုး စေတီ တော်မြတ်အား နာယက ဒုတိယ ဝန်ကြီး ဦးဆောင်သော အင်ဂျင်နီယာအဖွဲ့က (၂၅-၁-၂၀၀၁) မှ (၂၉-၁-၂၀၀၁) အထိ လေးရက်ကြာ စူးစမ်းလေ့လာတိုင်းထွာမှု ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့တွင် ရန်ကုန်နည်းပညာ တက္ကသိုလ်မှ ကထိကတစ်ဦး၊ ရေအရင်းအမြစ်နှင့် မြစ်ရေချောင်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှ ဦးစီးအရာရှိ တစ်ဦးနှင့် ရန်ကုန်နည်းပညာတက္ကသိုလ်မှ

အင်ဂျင်နီယာများပါဝင်ပါသည်။

လက်တွေ့တိုင်းတာရရှိခဲ့သည့်မှတ်တမ်းမှာ အောက်ပါ

အတိုင်းဖြစ်၏။

ကျောက်လုံးတော်

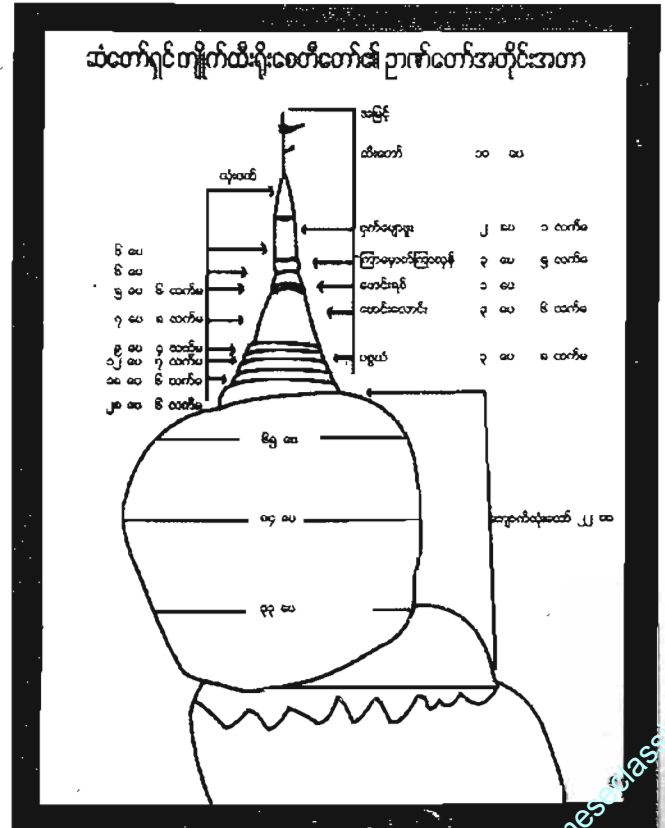
Rock	-	Granite
Unit Weight	-	25 Ton / m ³
Volume	-	244.58 m ³
Weight	-	611.45 Tons
Centroid (x, y, z)	-	0.14 m×0.13m×4.00m
Contact Area	-	0.714m ²
Total Height	-	8.15 m

စေတီတော်

Weight	-	19.45 T
Centroid (x,y,z)	-	0.55m×0.15m×8.70m
Height	-	3.11m
(Without umbrella)		

ကျောက်လုံးတော်နှင့်စေတီတော်

Total Weight	-	630.9 Tons
Centroid (x,y,z)	-	0.155m×0.129m ×4.172m

စေတီတော်ကြီး၏ အလေးချိန်ပိုလာမှုသည် ကျောက်လုံးတော်ကြီး၏တည်ငြိမ်မှုကို *Under Gravity Load Condition* တွင် အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေပါ။

ဤသို့အင်ဂျင်နီယာရှုဒေါင့်မှ လေ့လာစူးစမ်းတွက်ချက်ကာ ကျောက်လုံးတော်ကြီး တည်ငြိမ်နေခြင်းအကြောင်းကို သိပ္ပံနည်းကျကျရှင်းလင်းဖော်ပြခဲ့ကြသော်လည်း အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ထူးဆန်းစွာ ဖြစ်တည်နေသည်ကိုမူ ဤလေ့လာချက်မှ ရှင်းပြနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

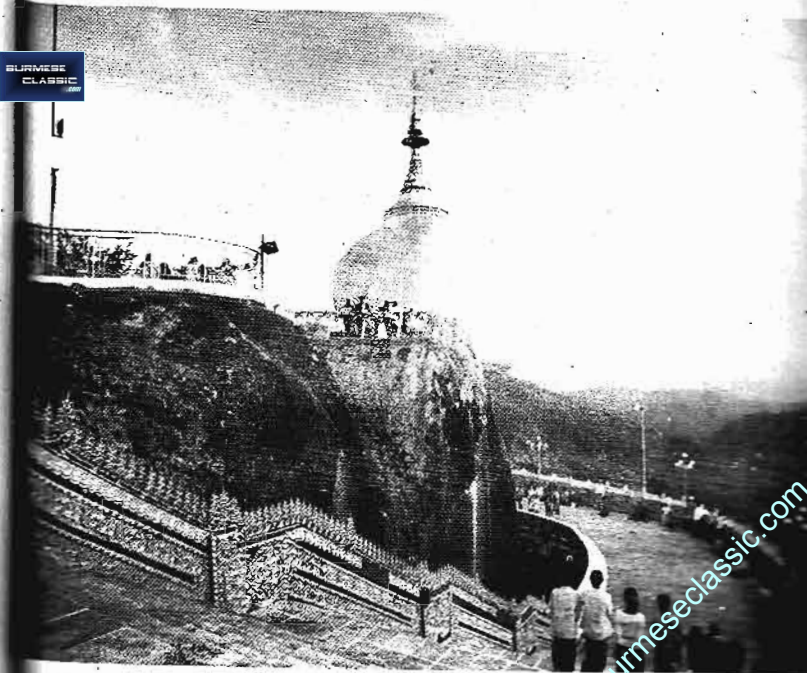
အင်ဂျင်နီယာအဖွဲ့၏ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်မှတ်တမ်းတွင် ဆံတော်ရှင်ကျောက်ထီးရိုးစေတီတော်ကြီး တည်တံ့နေပုံမှာ အောက်ပါအကြောင်းအချက်များကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

၁။ ကျောက်လုံးတော်ကြီးနှင့်စေတီနှစ်ရပ်ပေါင်း၏အလေးချိန် ဗဟိုချက်သည် အောက်ခြေရှိ ထိစပ်နေသော ဧရိယာ (*Contact Area*) အတွင်းကျရောက်နေပြီး လည်ပတ် ဝင်ရိုး (*Axis of Rotation*) ၏အတွင်းဘက်တွင်လည်း ကျရောက်နေပါသည်။

၂။ ထိစပ်နေသောဧရိယာ (*Contact Area*) သည် ကျောက်လုံးတော်ကြီး၏ *Plan Area* ၏ ၁.၄% သာရှိနေပါသည်။

ထိုကြောင့် အလွန်သေးငယ်သော ဧရိယာပေါ်တွင် တည်ငြိမ်စွာ တည်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၃။ ဘေးတိုက်အင်အား (*Lateral Force*) (46.6 Tons) သည် ကျောက်လုံးတော်ကြီးနှင့် စေတီတော်နှစ်ရပ် စုစုပေါင်း အလေးချိန်၏ ၇.၄% မျှသာဖြစ်သော်လည်း လေပြင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော (*Lateral Force*) မှာ ၆.၅ Tons ထက် မပိုသဖြင့် လေပြင်းတိုက်ခိုက်မှုဒဏ်ကို စိုးရိမ်ဘွယ်မရှိပါ။

၄၂. စေတီတော်၏ အလေးချိန် (19.45 Tons) သည် ကျောက်လုံးတော်ကြီးအလေးချိန် (611.45 Tons) ၏ ၃.၁% သာရှိသဖြင့် စနစ်တစ်ခုလုံး၏ တည်ငြိမ်မှုကို အနည်းငယ်သာလျှင် ထိခိုက်နိုင်ပါသည်။

၅။ စေတီတော်အလေးချိန် ဗဟိုချက်(Centroid)သည် ကျောက်လုံးတော်အခြေထိစပ်နေသော ဧရိယာ (Contact Area) ၏ လည်ပတ်ဝင်ရိုး (Axis of Rotation) အပြင် ဘက် (ချောက်ကမ်းပါးဘက်) တွင် သက်ရောက်မနေဘဲ ဝင်ရိုးအတွင်းပိုင်း၌သာ သက်ရောက်နေပါသည်။

ခြေလျင်လမ်းကြောင်းပြုပြင်မှု

တောင်တက်ကားလမ်း ဖောက်လုပ်ပြီးစီးသွားသော်လည်း တောင်တက်ခြေလျင်လမ်းကိုလည်း ဆက်လက်အသုံးပြုကြဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်တွင်းဘုရားဖူးခရီးသည်အချို့နှင့် နိုင်ငံခြားသားခရီးသွားတို့က ခြေလျင်လမ်းကို ပိုမိုနှစ်ခြိုက်သဘော ကျကြပါသည်။ ခြေလျင်တောင်တက်လမ်းရှိ စခန်းအသီးသီးတွင် နားဆိုင်ရာနေရာများ ရှိတတ်ကြ၏။ ထိုပြင် စခန်းကြီးများတွင် နေထိုင်စားသောက်ဖွယ်ဆိုင်များလည်း ရှိပါသည်။ ကုသိုလ်ရှင်အချို့က လမ်းပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင် ကုသိုလ်ယူတတ်ကြသကဲ့သို့။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် ဂေါပကအဖွဲ့အနေဖြင့်လည်း ခြေလျင်လမ်းကြောင်း အဆင်ပြေချောမွေ့စေရေးအတွက် အခါအားလျော်စွာ ပြုပြင်တည်ဆောက်မှုများ ရှိခဲ့လေသည်။

ခြေလျင်လမ်းခရီးလမ်းနဂါးပတ်တောင်နေရာတွင် ဝန်ခံအား ၂.၅ တန်ရှိသော တံတားတစ်စင်းကို ၆၊ ဧပြီ ၁၉၇၀ ခုနှစ်က ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။

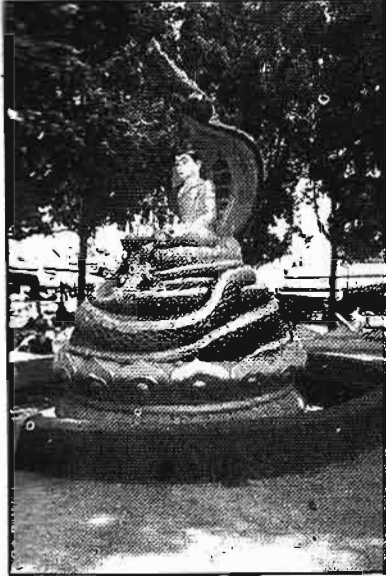
သို့ဖြစ်၍ ဘုရားဖူးခရီးသည်များအနေဖြင့် အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ သွားလာနိုင်ကြပြီဖြစ်၏။ အလားတူပင် ဘိုးပြန်တောင်စခန်း၌ မတ်စောက်လွန်းလှသဖြင့် ၂၊ ဇူလိုင် ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် အတက်ပင်ပန်းမှုမရှိသည့် ပြေပြစ်သောလမ်းများ လေ့ကားထမ်းများကို စီမံဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။

နဂါးရုံဘုရား

ကျိုက်ထီးရိုး တောင်ခြေ ကင်ပွန်းစခန်းသို့ ရောက်ရှိသည်နှင့် ရက္ခိန္ဒဘိုးဘိုးကြီး နတ်ကွန်းအနီးတွင် နဂါးရုံဘုရားကို တွေ့မြင်

နတ်ပြန်ကြီးသည်။

ယင်းနတ်ပြန် ဘုရားမှာ ရသေ့ တောင်ရှိ ဘုရား ရုပ်ထုတော်အား

ကျိုက်ထီးရိုး ဂေါပက
ဟောင်း ဦးဇော်ထွန်းက
ပင့်ဆောင်လျက် ၁၉၇၄
ခုနှစ်တွင် တည်ထား
ကိုးကွယ်ခဲ့သော စေတီ
တစ်ဆူဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

ဓမ္မစင်္ကြာဘုရား

ဓမ္မစင်္ကြာဘုရားမှာ
ကင် ပွန်း စ ခန်း မှ
ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုး

စေတီတော်သို့ လူသွားလမ်းတစ်လျှောက် အတက်လမ်း (၇)မိုင်
ကွာခရီး၌ တည်ရှိပါသည်။ ၎င်း (၇)မိုင်ခန့်ကို ရွှေရင်အေး
စခန်းဟုခေါ်ဆိုကြ၏။ ဤစခန်းသို့ရောက်ရှိကြလျှင် ကျိုက်ထီးရိုး
စေတီတော်မြတ်အား ကောင်းစွာမြင်တွေ့ဖူးမြော်နိုင်ကြပြီ ဖြစ် သည်
အလျောက် ရွှေရင်အေးစခန်းဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းစခန်းကို ဣစ္ဆာသယကုန်းဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြ၏။
ဓမ္မစင်္ကြာဘုရားကို ဝင်းသီရိစားတော်ဆက်ကမ်း၊ မတ် ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင်
တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

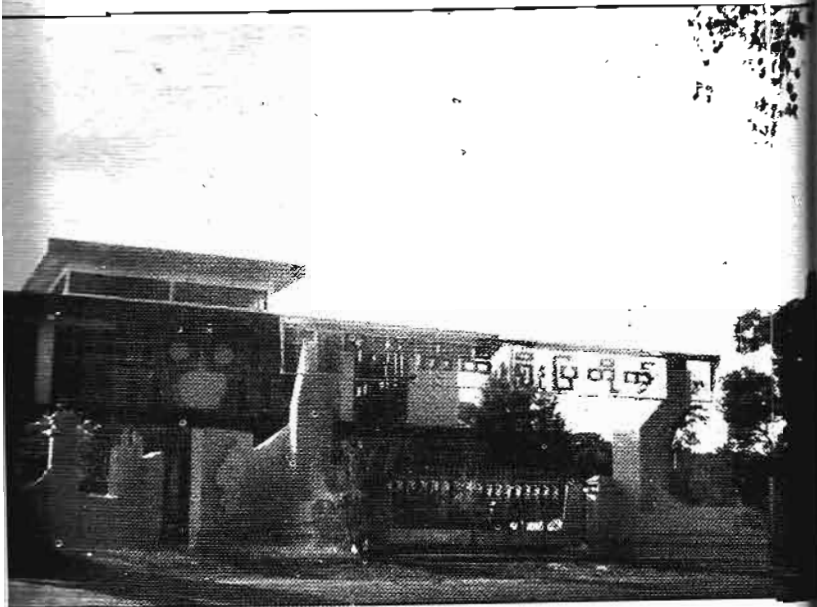
ဆီမီးကိုးထောင်ပူဇော်ပွဲ

ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးတွင် ဆီမီး (၉၀၀၀) ပူဇော်ပွဲကို ၁၉၇၉-
ခုနှစ်မှ စတင်ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ယင်းဆီမီးကိုးထောင် ပူဇော်ပွဲအား
နှစ်စဉ်သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ ဆင်ယင်ကျင်းပ မြဲဖြစ်၏။
မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ဒေသအသီးသီးတို့မှ ဆီမီးကိုးထောင် ပူဇော်ပွဲသို့
လာရောက်ပူဇော်ကြည်ညိုခဲ့ကြလေသည်။ နှစ်စဉ် ဗုဒ္ဓ
ပူဇော်ပွဲတော်မှာ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့မှ စတင်ကာ ကဆုန်
လပြည့်နေ့တွင် အဆုံးသတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆီမီး (၉၀၀၀)
ပူဇော်ပွဲကို ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် ဗုဒ္ဓပူဇော်ပွဲတော် အဖွင့်အဖြစ်
မှတ်ယူရပေမည်။

ကျိုက်ထီးရိုးပြတိုက်

ကျိုက်ထီးရိုးပြတိုက်ကို ကျိုက်ထိုမြို့၌ ထားရှိကြသည်။

၎င်းပြတိုက်ကို ၂၆၊ နိုဝင်ဘာ ၁၉၈၂-ခုနှစ်တွင် စတင်အုတ်မြစ်
ချတည်ဆောက်ခဲ့၏။ မော်လမြိုင်မြို့မှ ဗိသုကာ ဦးဟုတ်စိန် နှင့်အဖွဲ့က
တာဝန်ယူဆောက်လုပ်ခဲ့ပြီး ကျပ် ၃၅-သိန်းကျော်ကုန်ကျခဲ့လေသည်။
ပြတိုက်ကို ၁၇၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၈၈-ခုနှစ်တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့၏။
ပြတိုက်အတွင်း၌ ဝန်ထမ်းများနှင့် ကျိုက်ထိုဟိုတယ် ရုပ်လုံး
ရုပ်ကြွများအပြင် ရွှေထီးတော်ဟောင်းကိုလည်း ထိန်းသိမ်း ပြသ
ထားလေသည်။

ကျိုက်ထိုဟိုတယ်

ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထိုဟိုတယ်နှင့် ၃-ဖက်လုံးအတွင်း
ကျိုက်ထိုဟိုတယ်တည်ရှိပါသည်။ ကျိုက်ထိုဟိုတယ်ကို
တောင်တက်လူသွားလမ်းနံဘေးတွင် တည်ဆောက်ထားခြင်း ဖြစ်၍
ယင်းဟိုတယ်ကို မြန်မာ့ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှ နိုင်ငံတော်
အစိုးရ၏အစီအစဉ်ဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ
လှည့်ခရီးသည်များ လာရောက်လေ့လာဖူးမြော်ရာတွင် အဆင်ပြေစွာ
တည်းခိုနေထိုင်စားသောက်နိုင်စေရန်နှင့် နိုင်ငံဝင်ငွေ ရရှိစေရန်
ရည်ရွယ်လျက်ဆောက်လုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ နိုင်ငံခြားသားခရီးသွားများမှာ
အမေရိကန်ဒေါ်လာဖြင့် ငှားရမ်းတည်းခိုနိုင်သကဲ့သို့ ဘုရားဖူးရဟန်းရှင်
လူအများအနေဖြင့်လည်း မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် တည်းခိုနိုင်ကြလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့တို့တယ်ကို ၁၁၊ သြဂုတ် ၁၉၈၉ - ခုနှစ်တွင် စတင် ဝန်ထုပ်ထွင်းတည်ဆောက်ခဲ့ပြီး ၁၈၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၈၉ - ခုနှစ်၌ ဖွင့် လှုပ်ခဲ့သည်။

ဟိုတယ်တွင် ၂-ယောက်အိပ် (၁၂)ခန်း၊ ၆-ယောက် အိပ် ၆-ခန်း၊ ရေချိုးခန်း၊ အိမ်သာ ပူးတွဲပါရှိပြီး ကျပ်ငွေ ၆၀ .၄၇-သိန်း ကုန်ကျခဲ့သည်။ ဟိုတယ်အိပ်ခန်းဆောင်အပေါ်ထပ်မှ ကျိုက် ထီးရိုးစေတီတော်ကို ဖူးမြော်နိုင်သည့်အပြင် အိပ်ခန်းနှင့် စား သောက်ခန်းများမှလည်း ရသေ့တောင်၊ ဝိဇ္ဇာတောင်ရှုခင်းများကို ရှုမြော်ကြည့်နိုင်ကြပေသည်။ ကျိုက်ထိုဟိုတယ်တွင် ရေပူရေအေးများ နှစ်သက်သလို ရရှိနိုင်သည့်အလျောက် တည်းခိုသောခရီးသည် များအဖို့ အဆင်ပြေလှပေသည်။ ဟိုတယ်အောက်ဘက်တွင်လည်း ဘန်ဂလိုကလေးများကို ရှုချင်စဖွယ်အဆင့်ဆင့်မြင်တွေ့နိုင်ပါသေး သည်။ ယခုအခါ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး လွယ်ကူချောမွေ့လှသည့် အလျောက် နိုင်ငံခြားသားခရီးသည်များအဖို့ သွားရောက်နိုင်ရန် များစွာ အဆင်ပြေလှပါသည်။

လျှပ်စစ်နှင့်ဆက်သွယ်ရေး

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်မြတ်၌ လျှပ်စစ်မီးဆက်ကပ် လျှပ်ဒါန်း ရေးကိစ္စမှာ ၁၉၉၀ - ခုနှစ်တွင် စက်တင်ဘာလကပင် စတင်ခဲ့ပါ သည်။

သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများ၏ လမ်းညွှန်ချက်များအရ လောပိတရေအားလျှပ်စစ် မဟာဓါတ်အားလိုင်း သွယ် တန်းရေး ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရာ ၁၉၉၂ - ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြီးစီးခဲ့သည်။ လျှပ်စစ်သွယ်တန်းမှုခရီးမှာ ၁၉ - မိုင်ခန့် ရှိသည် ဆိုပါသည်။

လျှပ်စစ်မီးထွန်းညှိနိုင်ရေးအတွက် မြန်မာ့ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွား လုပ်ငန်းမှ ထရပ်စဖော်မာ (၁)လုံးနှင့် *IIKB* ဓါတ်အား လိုင်းအတွက် လိုအပ်သောပစ္စည်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးပြီး ကုန်ကျစရိတ်ကို ဂေါပကအဖွဲ့မှ တာဝန်ယူပေးခဲ့ပါသည်။ ၁၉ - မိုင်ခရီးအတွက် ဓါတ်မီး တိုင် (၅၀၀)တိုင်စိုက်ထူသွယ်တန်းခဲ့ပြီး ၃၁၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် တိုင်စိုက်ကြီးဆွဲလုပ်ငန်းပြီးစီးခဲ့၏။ ၁၈၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ညနေ (၆)နာရီအချိန်တွင် မဟာဓါတ်အားလိုင်းဖွင့်ပွဲကို ကျင်းပခဲ့လေသည်။

ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကိုလည်း လျှပ်စစ် သွယ်တန်းမှုလုပ်ငန်းနှင့် မရှေးမနှောင်းတွင်ပင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ ကြသည်။ ရှေးယခင်ကဆိုလျှင် ကျိုက်ထီးရိုးနယ်မြေမှ အခြား မြို့ရွာများသို့ တယ်လီဖုန်းအဆက်အသွယ် ပြုလုပ်လိုပါက ကျိုက်ထို မြို့သို့တိုင် သွားရောက်ရလေသည်။ ကင်ပွန်းစခန်းနှင့် ကျိုက်ထိုမြို့မှာ ခရီး (၉)မိုင်ခန့်ကွာဝေးပါသည်။ ထိုနောက် ၅၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင်

လမ်းတည်ဆောက်ရေးမှတ်တမ်းမှာ
ဆောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၁	တောင်တက်တော်တော်ကားလမ်းကို အစပို ဆီအုန်းခြံ Catapillar D-6 ငြေ ထိုးဆတ်ဖြင့် စတင်ဖောက်လုပ်။
၅ ဇေလဝါရီ ၁၉၉၁	လမ်းကြမ်းခရီး (၃) မိုင် (၂) တာလုံကို ဖောက်လုပ်ပြီးစီး။
၁၀ ဇေလဝါရီ ၁၉၉၁	တောင်ရွှန်း အကျဉ်းစီးဌာနပိုင် Komatsu (D 60A) ငြေထိုးဆတ်ဖြင့် (၃) ရက် ကာရောက်အားဖြည့်ပေး၍ လမ်းကြမ်း (၃) မိုင် (၃) တာလုံသို့ ရောက် ရှိလာ။
၂၆ ဇေလဝါရီ ၁၉၉၁	သစ်တောဦးစီးဌာနပိုင် D45A ငြေထိုး ဆတ်ဖြင့် လုပ်ငန်းဆက်လက်အောင်ရွက်ရာ (၄) မိုင် (၄) တာလုံအထိ ပြီးစီး၊ ယန္တရား အင်အားဖြင့် ဆက်လက်ဖောက် လုပ်ရန် ခက်ခဲပေ။

၄ ဇွတ် ၁၉၉၁	ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း လမ်း ဆုကြောင်းရာအဖွဲ့က လမ်းဆုကြောင်း သစ်ကို ရှာဖွေပိုင်ဆောင်ပြီးစီး။
၂၃ ဇွတ် ၁၉၉၁	ကျေးရွာအုပ်စု (၁၃) ရပ် ရပ်ထုအင်အား (၁၉၅၇) ယောက်က လမ်းဆောက်အောင် ငြေပို၊ လမ်းငြေသွှံ၊ ကျွတ်ကြောင်များ ခြံရှင်းလုပ်ငန်းများကို ပါဝင်လုပ်ဆောင်။
၁၀ ဧပြီ ၁၉၉၁	တောင်ရွှန်းအကျဉ်းစီးဌာနမှ Cata- pillar D7H ငြေထိုးဆတ်ဖြင့် လမ်း ကြမ်းဆက်လက်ဖောက်လုပ်။
၁၅ ဧပြီ ၁၉၉၁	ရသေ့တောင်ခြေ ဖော်တော်တော်ကား စခန်းအတွက် ငြေနေရာရှင်းလင်း။
၂၀ ဇေ ၁၉၉၁	တောင်တက်လမ်း (၅) မိုင် (၅) တာလုံ အထိ ဖောက်လုပ်ပြီးစီးရာမှ မိုးရွာသွန်းမှု၊ ယန္တရားချွတ်ယွင်းမှု၊ တွင်းကျင်ညာရှင် များလုံခြုံမှုတို့ကြောင့် ရပ်ဆိုင်း။
၉ ဇွတ် ၁၉၉၁	ဖော်တော်တော်ကားလမ်းဆက်လုပ်ရေး ကော်မတီကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း။

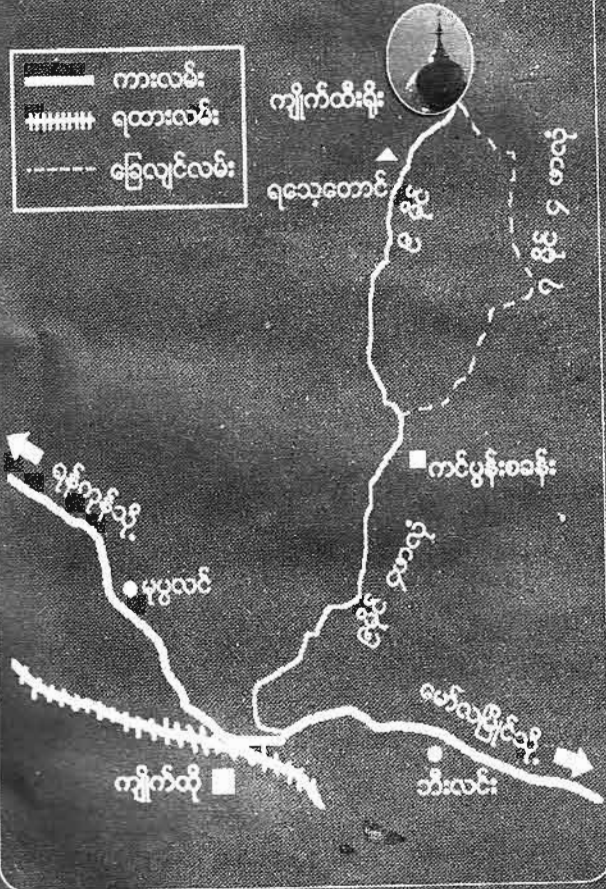
- ၂၁-၁-၂၀၀၀ - ကြေးဖရိုန်လုပ်ငန်းစတင်ဆောင်ရွက်။
- ၄-၃-၂၀၀၀ - စေတီတော်ရှေ့စင်သွေပြားကပ်လုပ်ငန်း စတင်။
- ၅-၃-၂၀၀၀ - စေတီတော်အောက်ခံကျောက်လုံးတော်ကြီးအား
ရွှေသင်္ကန်းကပ်လှူ။
- ၁၆-၃-၂၀၀၀ - ထီးတော်သစ်ကို စေတီရင်ပြင်တော်သို့
ပင့်ဆောင်။
- ၁၈-၃-၂၀၀၀ - စေတီတော်ရှေ့ပြားကပ်၊ ရွှေချလုပ်ငန်းများ
ပြီးစီး။
- ၁၉-၃-၂၀၀၀ - စေတီတော်အားထီးတော်တင်ဖက်လာပြုလုပ်။
- ၂၀-၃-၂၀၀၀ - ဌာပနာတိုက် (၃)နေရာအား အင်္ဂတေ
သရိုးပိတ်ကာအပြီးသတ်ရွှေပြားကပ်လှူ။
ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။

ထီးတော်သစ်တင်လှူရာ၌ မွန်ထီး၊ ရှမ်းထီး၊ မြန်မာထီးဘုံ
(၇)ဆင့်ဖြင့်အထက်မှ ဆပ်သွားဖူး၊ ဇွန်လေးဘုံ၊ ငှက်လေးမျိုး၊
ဝါဝင်သော ငှက်မြတ်နားတော်၊ ခေါင်းပေါင်းပဒေသာ၊ စိန်ဖူးတော်တို့၏
အောက်ခံအမာခံများကို Stainless Steel ဖြင့်ပြုလုပ်ပြီးအနုစိတ်

လက် ရာ များ ကို
ရွှေ သား အ တိ ဖြင့်
ပုံဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။
စိန်ဖူးတော်ကိုမူ
ရွှေသားအတိဖြင့် ပြု
လုပ်ပြီး ကျောက်စိမ်း
အောက်ခံပေါ်၌ မြတ်
စွာဘုရား မတ်တပ်ရပ်
ပုံတော်နှင့် စိန်ဖူးတော်
လုံးပေါ်တွင် မြတ်စွာ
ဘုရား ထိုင်တော်မူ
ရှင်ပွားတော်တို့ကို ရွှေ
သား အတိဖြင့် ထည့်
သွင်း တပ်ဆင်ထား
လေသည်။ ထီးတော်
အမာခံ ဒေါက် များ
ကိုလည်း Stain- less Steel ဖြင့်စီမံပြုလုပ်ထား၏။

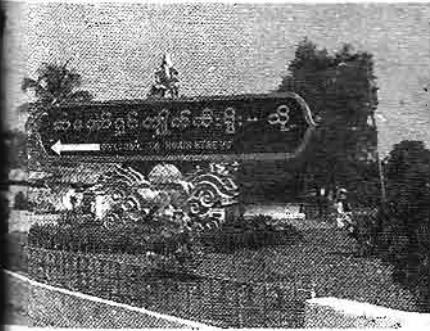
KYAIKHTEEYO MAP

ဆံတော်ရှင် ကျိုက်ထီးရိုးခရီးစဉ်

တည်နေရာ

ကျိုက်ထီးရိုးတော်စေတီတော်မြတ်သည် မွန်ပြည်နယ်၊ သထုံခရိုင်၊ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်အတွင်း၌ တည်ရှိ၏။ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်သည် တောင်ကုန်းတောင်တန်းများ ထူထပ်သည်။ သာယာ လှပသော ဒေသတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယင်းကျိုက်ထိုမြို့နယ်အတွင်းမှ

တောင်ကုန်းတောင်တန်း များ အနက် ပေါင်းလောင်း တောင် စွယ်ထက်၌ ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော် တည်ရှိ ပါသည်။ ပေါင်းလောင်းတောင်ကို မှတ်တမ်းဟောင်းများတွင် မွန်ဘာသာဖြင့် "ဒိုးကမော့

ခတွံဂလိုင်း" ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ ဒိုးသည်တောင်၊ က မော့ခတွံသည် ကျောက်တုံး၊ ဂလိုင်းသည် ပေါများခြင်းဟူ၍အနက် အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်တည်ရှိရာပေါင်းလောင်းတောင်ဝန်းကျင်တွင် မုဆိုးတောင်၊ ရသေ့တောင် စသည့်တောင်တန်းကြီးများတို့ တွေ့ရှိရသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့ ကျိုက်ထိုမြို့မှ တဆင့်သွား
ရောက်နိုင်ကြ၏။

အီးလမ်းကြောင်းများ

ကျိုက်ထိုမြို့သည် မြောက်လတ္တီတွဒ် ၁၇ ၁၈' နှင့်၊
အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ် ၉၇ - ၀' တို့ဆုံရာတွင် တည်ရှိပါသည်။ မွန်ဘာသာ
(ကျာ် ထင်) (အသံထွက် ကျိုက်ထိုး) မှ ဆင်းသက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။
မြန်မာဘာသာဖြင့် ရွှေဘုရားဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ရလေသည်။
ကျိုက်ပေါလောမို့ရှင်ဘုရားကို အစွဲပြု၍ မြို့ကိုလည်း ကျိုက်ထိုမြို့ဟု
ခေါ်ဆိုခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ကျိုက်ထိုမြို့ကလေးသည် မွန်ရာဇဝင် တစ်လျှောက်များစွာ
ထင်ပေါ်လှသည်တော့မဟုတ်ပေ။ သို့သော် သာမန်မြို့တစ်မြို့အဆင်မှ
၉-၁-၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် မြို့နယ် အဆင့်မြို့တစ်မြို့အသွင် ပြောင်းလဲ
ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယခုအခါ လမ်းပန်း

ဆက်သွယ်ရေး အနေအ

ထား ကောင်းမွန်သောမြို့တစ်မြို့ ဖြစ်နေလေပြီ။ ကျိုက်ထို မြို့သို့
မော်တော်ကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မီးရထားဖြင့် လည်း ကောင်း
အလွယ်တကူ သွားရောက်နိုင်ကြ၏။ ရန်ကုန်မြို့မှ မီးရထားလမ်း
ခရီးဖြင့်သွားရောက်မည်ဆိုပါလျှင်

ရန်ကုန်၊ ပဲခူး	-	၅၅ မိုင်
ပဲခူး၊ ဝေါ	-	၂၂ မိုင်
ဝေါ၊ စစ်တောင်း	-	၇၆ မိုင်
စစ်တောင်း၊ ကျိုက်ထို	-	၁၆ မိုင်
		<hr/>
		၁၀၉ မိုင်

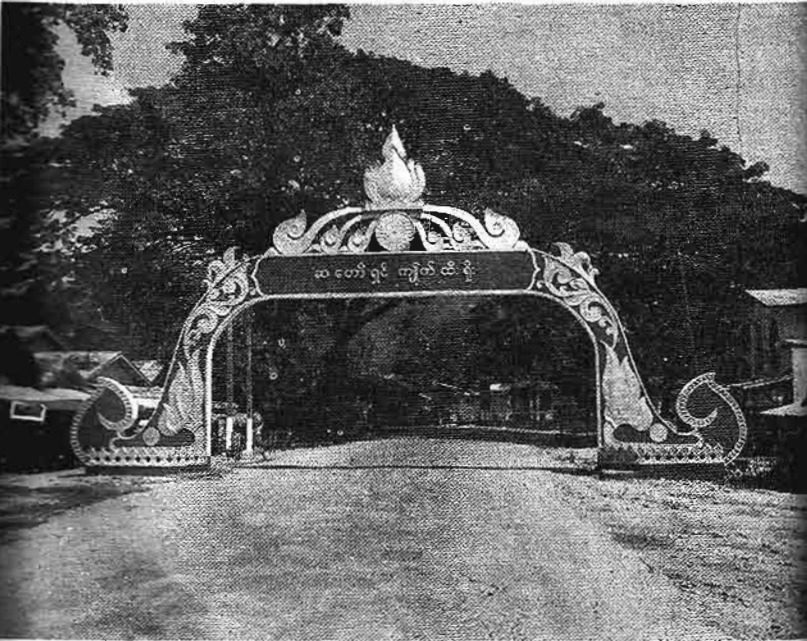
စုစုပေါင်း (၁၀၉) မိုင်ခရီးကွာဝေးပါသည်။

ရန်ကုန်မြို့မှ မော်တော်ကားဖြင့် လာရောက်မည်ဆိုပါမှ
ရန်ကုန် မော်လမြိုင်ကားလမ်းအတိုင်း (၁၀၆) မိုင်အကွာ (ပဲခူးလမ်းခွဲမှ
၄၅ - မိုင်) ခရီးဆက်လက်သွားရောက်ခြင်းဖြင့် ကျိုက်ထို

မြို့သို့ရောက်ရှိပေလိမ့်မည်။ ဤတွင် အရှည် ၂၃၁၁-ပေရှိသော
စင်ဘောင်းမြစ်ကူးတံတားကြီးကို ဖြတ်သန်း သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။
မော်လမြိုင်ဘက်မှလာရောက်မည်ခရီးသည်များအဖို့ ဆိုပါမူ မုတ္တမ
သို့ကူး၍မုတ္တမမှရထားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မော်တော်ကားဖြင့် လည်း
ကောင်း၊ ကျိုက်ထိုမြို့သို့လာရောက်နိုင်ကြ၏။ မုတ္တမနှင့်ကျိုက်ထို
မော်တော်ကားလမ်းအကွာမှာ (၈၀)မိုင်ဖြစ်ပါသည်။

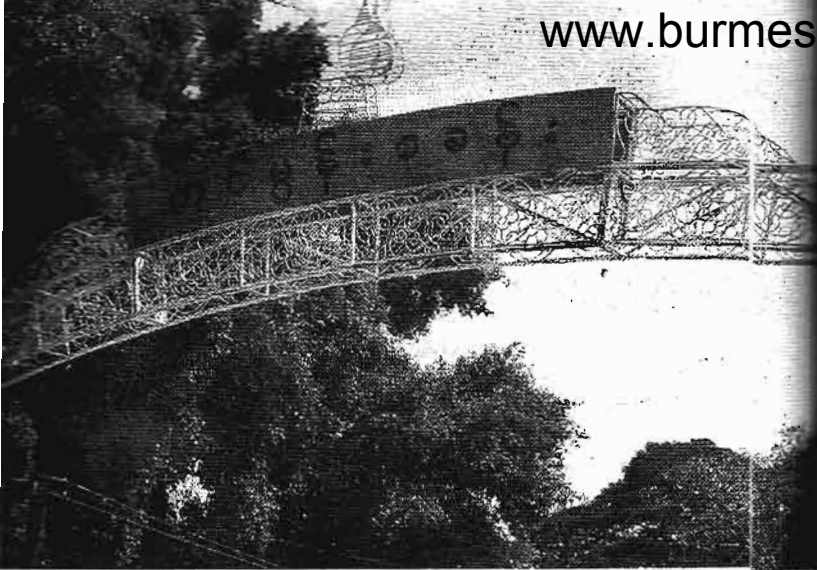
ကျိုက်ထိုမြို့သို့ရောက်ရှိလျှင် ကျိုက်ထိုမှခရီး (၉) မိုင် အကွာ

ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ခြေဖြစ်သော ကင်ပွန်းစခန်းသို့မော်တော်ကားဖြင့်
ဆက်လက်သွားရောက်နိုင်ကြ၏။ ရှေးခေတ်အခါက ဆိုလျှင်
ဤခရီးစဉ်ကို နွားလှည်းများဖြင့် သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက်
ကိုလိုနီခေတ်ဦးကာလ၌ပင် လမ်းအနေအထား ကောင်းမွန်
တိုးတက်လာပါသည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင်ခြံတီသျှ အစိုးရက
ကျိုက်ထိုကင်ပွန်းစခန်းသွား မော်တော်ကားလမ်းကို ကတ္တရာခင်း
လိုက်ပါသည်။ ထို့ပြင် များမကြာမီ ကျိုက်ထို ကင်ပွန်းစခန်းသွား
မော်တော်ယာဉ်များကိုလည်း စီစဉ်ပေးခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့်
ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားဖူးခရီးသည်များ တစ်နှစ် ထက်တစ်
နှစ် တိုးပွားလာလေသည်။ ခေတ်အဆက်ဆက် ကျော် ဖြတ်လာခဲ့ပြီး
နောက် မျက်မှောက်ခေတ်ကာလတွင် လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေး
အဆင်ပြေချောမွေ့လာသည့်အလျောက် သက်ကြီးရွယ်အိုများပင်လျှင်
အလွယ်တကူသွားရောက်ဖူးမြော်နိုင်ကြပြီဖြစ်ပါသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့

တောင်ခြေ ကင်ပွန်းစခန်းသို့ ရောက်ရှိလာပြီဆိုပါက
စားသောက်ဆိုင်များ၊ တည်းခိုဆောင်များ အများအပြားရှိသည့်
အလျောက် ကောင်းစွာအပန်းဖြေနိုင်ကြလေသည်။ ရှေးခေတ်

အခါကဆိုလျှင် ဤကင်ပွန်းစခန်းခေါ် ကင်ပွန်းချောင်းအရပ်မှာ ဘုရားဖူးခရီးသည်များ နားခိုရာအရပ်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနောက် ဘုရားဖူးခရီးသည်တို့ မတ်စောက်လှသည့် (၆) မိုင်ခန့်ရှိ တောင်တက်ခရီးကို ခက်ခဲပင်ပန်းစွာ သွားရောက်ခဲ့ကြရသည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းခြေလျင်လမ်းခရီးက ပိုမိုပြေပြစ်လာ၏။ ခရီးအရှည်မှာမူ (၇) မိုင်ခွဲဝန်းကျင်ခန့်ရှိပေသည်။

ကျိုက်ထီးရိုး တောင်ထိပ်သို့ တက်ရောက်ရာ၌ လမ်းကြောင်းနှစ်သွယ်ရှိ၏။ ပထမလမ်းကြောင်းမှာ စစ်တောင်းရွာ ဘက်မှ တတ်ရောက်သောလမ်းဖြစ်ပြီး ဒုတိယလမ်းက ကျိုက်ထိုမှတဆင့် ကင်ပွန်းစခန်းမှ တက်ရောက်သောလမ်းဖြစ်သည်။ ဘုရားဖူးခရီး

သည်တို့က ဒုတိယခရီးလမ်းကိုပိုမို အသုံးပြုခဲ့ကြ သည်။ ယခုအခါ၌ ယင်းလူသွားလမ်းနှစ်သွယ်အပြင် မော်တော်ကားလမ်းပါ ဖောက်လုပ်ပြီးစီးပြီဖြစ်သည့်အလျောက် အချို့က ကားဖြင့် တက်ရောက်ဖူးမြော်ကြ၏။

စစ်တောင်းလမ်း

စစ်တောင်းမြစ်ကမ်းရှိ ရွာကလေးများမှ ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားဖူးလာရောက်ကြသူများမှာ စစ်တောင်းလမ်းကို အသုံးပြုကြ၏။ စစ်တောင်းလမ်းမှ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ခြေစခန်းမှာ ကျွဲခေါင်းရွာစခန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွဲခေါင်းရွာစခန်းသို့ လမ်းကြောင်းသုံးသွယ်မှရောက်ရှိနိုင်ကြ၏။ စစ်တောင်းရွာမှ ကျွဲခေါင်းရွာစခန်းသို့ဆိုပါက မြေပြင်အကွာအဝေး (၁၈) မိုင်ခန့်ရှိပါသည်။ လမ်းခရီးတွင် စစ်တောင်း ရွာ၊ ပျဉ်းကတိုးကုန်းရွာ၊ တော့ရစ်ရွာ၊ ကျောက်ပုံတောင်၊ အောက်ကျွဲခေါင်းမိုးဘောရှင်ကြီးနတ်စင်တို့ကို ဖြတ်ကျော်လာရောက်ရ၏။ သိမ်ဇရပ်ရွာမှ လာမည်ဆိုလျှင် သိမ်ဇရပ်၊ သုံးရွာ၊ ဇီးပြောင်း၊ ဝါးဘိုးချောင်း၊ မိုးဘောကျောက်ဖျာရွာများကို ဖြတ်သန်းရသည်။ လှုပ်တီးရှမ်းစုဘက်မှဆိုလျှင်လည်း ချောင်းဝရွာ၊ ကျောက် ကောင်းကမော့ကရစ်၊ ဇီးပြောင်း၊ ဝါးပလုပ်ကွင်း၊ ကျောက်တာ၊ ခမောက်ရွာ

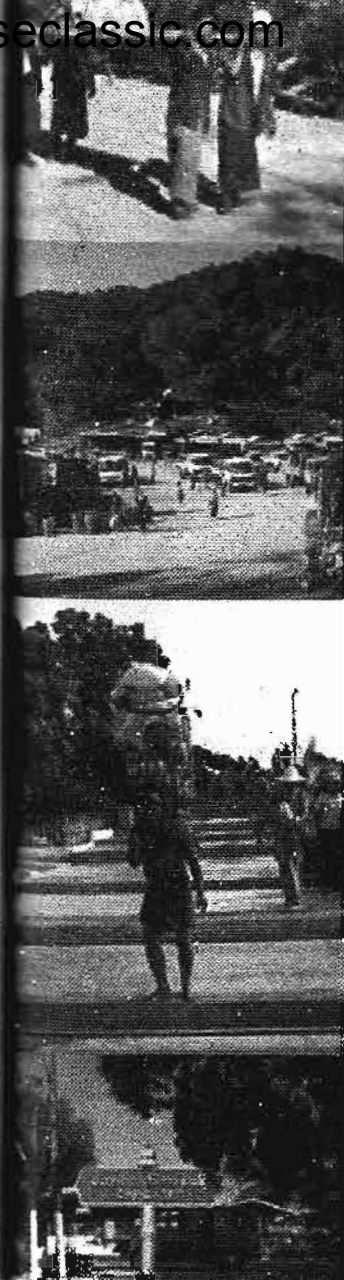
မိုးဘောတို့တို့ဖြတ်သန်းရောက်ရှိနိုင်ပေသည်။

ကျွဲခေါင်းရွာစခန်းသို့ရောက်လျှင် ဘယ်လမ်း၊ ညာလမ်း တူသော လမ်းကြောင်းနှစ်ကြောင်းဖြင့် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီရင်ပြင် သို့ တက်ရောက်နိုင်ကြ၏။ ဘယ်လမ်းမှာ ပျားဆွဲတောင်၊ ကျောက် ထပ်ကြီးတို့မှတစ်ဆင့် မုဆိုးတောင်လမ်းကြောင်း အတိုင်းဖြစ်ပြီး ညာလမ်းမှာမူ ခေါင်းဆေးကန်၊ ရင်ကွဲရေပိ၊ ပန်းမတောင်၊ စိုင်တမော့၊ ကျီးကန်းပါးစပ်မှတစ်ဆင့် သွားသော လမ်းကြောင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် စစ်တောင်းလမ်းကို ယခုအခါ အသုံးပြုမှု မရှိသလောက် နည်းပါးသွားပြီဖြစ်ပါသည်။

ကျိုက်ထိုလမ်း

ကျိုက်ထိုလမ်းသည် ကျိုက်ထိုမြို့မှ (၁၂)မိုင်အကွာရှိ တောင်ခြေစခန်းသို့ ဦးစွာသွားရောက်ရသောလမ်းဖြစ်၏။ ကင်ပွန်း စခန်းသို့ရောက်ရှိသောအခါ ခြေလျင်ခရီးဖြင့် သုံးနာရီကြာ လမ်း လျှောက်တောင်တက်ကြရသည်။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက်တွင် ရပ်နား စခန်းငယ်များရှိပြီး၊ ဈေးဆိုင်ငယ်ကလေးများကိုလည်း တွေ့ရှိရ၏။

ကျိုက်ထိုမှတစ်ဆင့် တောင်ခြေ ကင်ပွန်းစခန်းကိုဖြတ်၍ စေတီတော်သို့ သွားရောက်ရသည့်လမ်းမှာ လူသုံး အများဆုံး တောင် တက်လမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤလမ်း၏ သက်တမ်းမှာလည်း နှစ်ပေါင်း

ပျားစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်၏။ သို့သော် ယနေ့ ထက်တိုင် ဤတောင် တက်လမ်းကို အသုံး ပြုနေဆဲဖြစ်သည့်အလျောက် သီးခြား ကဏ္ဍတစ်ရပ်အနေဖြင့် ရေးသား တင်ပြ သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ခံတော်ရှင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ

တောင်ခြေမှ စခန်းအသီးသီး ကိုဖြတ်ကျော်လျက် စေတီတော်ကို လာ ရောက်ဖူးမြော်ကြရာ၌ စစ်တောင်း လမ်း တွင် ရှေးခေတ်အခါက ဆင်များကို အသုံး ပြုခဲ့ကြသည်ဆို၏။ မြန်မာမင်းများ လက် ထက် အသုံးပြုခဲ့သည့်လမ်းဟောင်းဟု မှတ်ယူရပါသည်။ ကင်ပွန်းစခန်းမှ တစ်ဆင့် လာရောက်သော ဘုရားဖူး စရီးသည်များ အဖို့လည်း ခြေလျင်တောင်တက်ခရီးဖြင့် လာရောက်သည်ဖြစ်စေ၊ ဖော်တက်ကား ဖြင့် လာရောက်သည်ဖြစ်စေ စေတီရင်ပြင်

ထက်သိုရောက်သည်နှင့် သန်ရှင်းလတ်ဆတ်သောလေကို ရှုရှိုက်ရင်း
စေတီတော်တို့ဦးစိုက်ကြည်ညိုနိုင်ကြလေသည်။

ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော် တည်ထားကိုးကွယ်ရာ ပေါင်း
လောင်းတောင်ထိပ်သည် ပင်လယ်ရေပြင်အထက်အမြင့် (၃၆၁၅)
ပေရှိပေသည်။ အောက်ခံကျောက်တိုင်ထက်၌ မေးတင်လျှက်တည်
ရှိနေသော ဧရာမကျောက်တုံးကြီးပေါ်တွင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ကို
တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ၎င်းကျောက်တုံးကြီးမှာ လုံးဝန်းသော
ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ရှိပြီး အတွင်း၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဆံတော်
ကိန်းဝပ်လျှက်ရှိကြောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြ
သည်။ ကျောက်လုံးတော်ကြီးကိုလည်း ရွှေသင်္ကန်းကပ်လျှု ပူဇော်
ထားပါသည်။ ယင်းကျောက်လုံးတော်သည် ဉာဏ်တော်အမြင် ၂၂-
ပေ၊ လုံးပတ်တော်မှာ အောက်ပိုင်း ၃၃-ပေ၊ အလယ်ပိုင်း ၈၄-ပေနှင့်
အထက်ပိုင်း၌ ၆၅-ပေရှိပေသည်။

ကျောက်လုံးတော်ထက်တွင် ထီးတော်ထိပ်အထိ ၁၃'-၈"
ဉာဏ်တော်ရှိစေတီကို တည်ထား၏။ စေတီတော်၏ အောက်
ခြေပစ္စယံမှာ ၂၈'-၆" အဝန်းရှိပါသည်။ အသေးစိတ် အတိုင်းအတာ
များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

စေတီ (ဉာဏ်တော်)

ထီးတော်	= ၁၀ ပေ ၀ လက်မ
ငှက်ပျောဖူး	= ၂ ပေ ၁ လက်မ
ကြာမှောက်ကြာလှန်	= ၃ ပေ ၅ လက်မ
ဖောင်းရစ်	= ၁ ပေ ၀ လက်မ
ခေါင်းလောင်း	= ၃ ပေ ၆ လက်မ
ပစ္စယံ	= ၃ ပေ ၈ လက်မ
	၂၃ ပေ ၈ လက်မ

ကင်ပွန်းစခန်းမှ ရင်ပြင်တော်သို့

(တ) ခြေလှမ်းခရီးစဉ်

ကင်ပွန်းစခန်းတွင် ခေတ္တအပန်းဖြေ နားနေ ပြီးပါက ခရီးအရှည် ၇-မိုင်ခွဲ ရှိသော လူသွားလမ်းကြောင်းအတိုင်း ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ ရင်ပြင်တော်ပေါ်သို့ တက်ရောက်နိုင်ကြပြီ ဖြစ် လေသည်။

ဘုရားဖူး များအနေဖြင့် ကလေး သူငယ်များ၊ သက်ကြီး ရွယ်အိုများနှင့် ဇန့်စည် စလယ်များ အတွက် အထမ်းသမားများ အကူအညီကို ရယူနိုင်ကြလေသည်။

ကင်ပွန်းစခန်းမှ စေတီတော်ရင်ပြင်ထက်အထိ စခန်း

(၃၈) ခုရှိကြောင်း ရေတွက်ထားကြ၏။ သို့သော် အချို့အနည်းအကျဉ်းကွဲပြားခြားနားမှုရှိပါသည်။

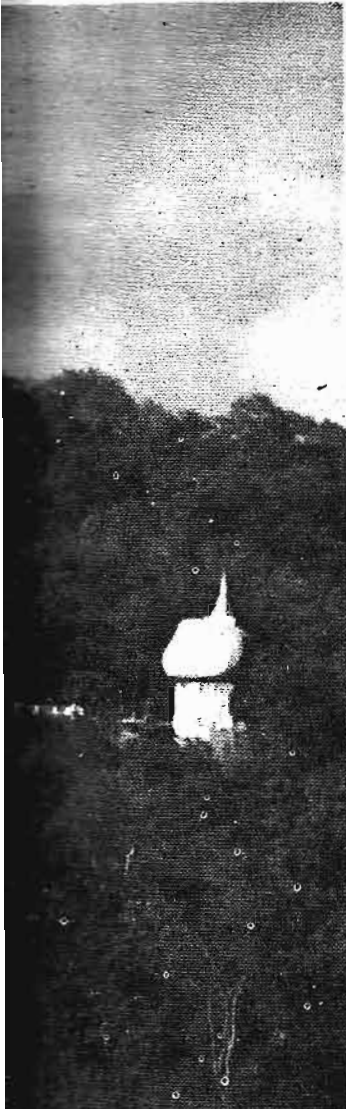
စခန်းစဉ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်လေသည်။

- (၁) ကင်ပွန်းစခန်း
- (၂) ဆင်ဆွဲလမ်းစခန်း
- (၃) ရေမြောင်ကလေးစခန်း
- (၄) ရုံးပင်စခန်း
- (၅) ဒညင်းပင်စခန်း
- (၆) မရမ်းတစ်ပင်စခန်း
- (၇) ဇင်ပြွန်းစခန်း

ကင်ပွန်းစခန်းမှ ဇင်ပြွန်းစခန်းအထိ ခရီး ၁ - မိုင်ရှိပါသည်။

ကင်ပွန်းစခန်းဈေးဆိုင်တန်းများကို ဖြတ်သန်းလျှက် တောင်တက်ခရီးစတင်လိုက်သည်နှင့် ပြေပြစ်သော လူသွားလမ်းကလေးဖြင့် မမောမပန်း သက်သောင့်သက်သာစွာ လျှောက်လှမ်းနိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။ မကြာမီ ဆင်ဆွဲလမ်းအတက်ကို တွေ့ကြရမည်။ လက်ခဲဘက်သို့ လိုက်သွားပါမူ ဓါတ်ပေါင်းစုစေတီသို့ ရောက်ရှိနိုင်၏။

ဆင်ဆွဲလမ်းမှ ခရီးဆက်ပြန်လျှင် ရေ
မြောင် ကလေး၊ ရုံးပင်၊ ဒညင်းပင်၊ မရမ်း
တစ်ပင်စသည့် စခန်းများ ကိုဖြတ်ကျော်
ကာ ဇင်ပြွန်းစခန်းသို့ ရောက်ရှိပေသည်။
ဇင်ပြွန်းစခန်းအထိ စခန်း (၇) ခုမှာ တစ်ခု
နှင့်တစ်ခု (၁)ဖာလုံ ခန့် ကွာဝေးကြ၏။
သို့သော် ၎င်းစခန်းများမှာ ခရီးသည်များ
နားခိုနိုင်သော စခန်းကြီးများ မဟုတ်ကြ
ပေ။

ဤတွင် ပထမတစ်ခိုင်းခရီးကို
လေ့လာကြည့်ပါလျှင် ကင်ပွန်းစခန်းမှစ၍
ပြေပြစ် ညီညာစွာ လျှောက်လှမ်းလာ
ရာမှဆင်ဆွဲစခန်းတွင် အတက် ခရီးကို
မသိမသာ စတင်လာပြီ ဖြစ်ကြောင်း
တွေ့ရှိရ၏။ ရေမြောင်းကလေးစခန်းမှာ
ပထမဆုံးတွေ့ရသည့် တောင်တက် စခန်း
ဖြစ်ပါသည်။ တောင်ပေါ်မှ ကျဆင်း
လာသော တောင်ကျ စမ်းချောင်း
ကလေးကို အုတ်လှေကားဖြင့် လမ်းကူး

တံတား ကလေး လုပ်ထားပေရာ များစွာကြည့်နူးဖွယ် ကောင်းလှ၏။
ရုံးပင်စခန်းသို့ ရောက်သည်နှင့် တောင်မကြီးနှင့် နီးကပ်သည် ထက်
ပို၍နီးကပ်လာပြီဖြစ်လေသည်။

ဒညင်းပင်စခန်းမှာ အမှန်ပင် ဒညင်းပင်များ စိတန်းပေါက်
ရောက်နေသော အံ့မှိုင်းသည့်နေရာဖြစ်၏။ လသာရက်များ
ဖြစ်သည့်တိုင် ဒညင်းပင်စခန်းကို ညဉ့်အချိန်၌ မီးတုတ်ပါမှ လျှောက်
နိုင်ကြ၏။ ထို့ပြင် လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ
များရှိနေပေရာ လမ်းလျှောက်ရသည်မှာ ပင်ပန်း ခက်ခဲလှပါသည်။
မရမ်းတစ်ပင်စခန်းကိုမှ မရမ်းတောင်စခန်းဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။
ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများရှိပြီး တောင်ထိပ်ရောက်လုနီးတွင်
ပိုမိုမတ်စောက်လာသဖြင့် ခဲယဉ်းစွာတက်ကြရသည်။ သို့သော်
ဂေါပကအဖွဲ့က အုတ်လှေခါးကလေးများ စီစဉ်ထားရှိသဖြင့် အနည်း
ငယ်သက်သာစေပါသည်။

ဇင်ပြွန်းစခန်းကို ဇင်ပြွန်းပင်စခန်းဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြပါသည်။
ခရီးအတက်လမ်းဖြစ်သော်လည်း အုတ်လှေခါးကလေးများ ရှိသဖြင့်
သက်သာရာ ရစေပါသည်။ ဇင်ပြွန်းပင်ပေါက်ရောက်ရာ နေရာဖြစ်
သဖြင့် ယင်းသို့ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ဟန်တူ၏။

ဇင်ပြွန်းစခန်းတွင် မုန့်ဆိုင်ဈေး ဆိုင်ကလေးများ ရှေးခေတ် အခါ
ကပင် ရှိခဲ့ ဖူး၏။ ရှေးအခါက ဇင်ပြွန်းပင်စခန်းဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ ၎င်း

ခရီးမှ ဆက်လက် ထွက်ခွာ ကြလျှင် စခန်းစဉ်ကို အောက်ပါ အတိုင်း

ဆွဲကြရမည်။

- (ခ) ရွှေရင်ဆို့စခန်း
- (င) ရွှေရင်သာစခန်း
- (ဆ) ကဒပ်ချောင်းလမ်းခွဲ
- (ဇ) သစ်ချပင်စခန်း
- (ဈ) ရေတံခွန်စခန်း
- (ည) ရွှေပင်စခန်း

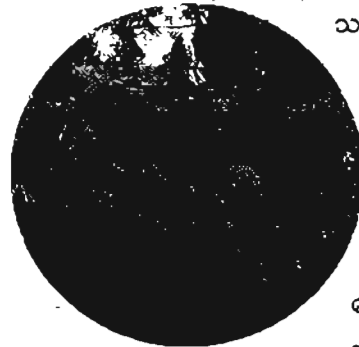
တို့ဖြစ်ကြသည်။ ရွှေပင်စခန်းသို့အရောက်ရှိလျှင်

ကင်ပွန်းစခန်းမှ (၂) မိုင်ခရီးပေါက်ခဲ့ပြီးဖြစ်၏။

ရွှေရင်ဆို့စခန်းမှာ အတန်ငယ် မတ်စောက်လှသည့် အလျောက် မောပန်းစပြုလာပေပြီ။ သို့သော် တစ်စတက်ရင်းနှင့်ပင် တောင်တက်လမ်း ပြန်လည်ပြေပြစ်လာသဖြင့် ယင်း၏ ရှေ့စခန်းကို ရွှေရင်သာစခန်းဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ ခရီးဆက်ကြပါ မူ ကဒပ်ချောင်း လမ်းခွဲ၊ သစ်ချပင်၊ ရေတံခွန်စခန်းတို့အား ကျော်ဖြတ်လျှက် ရွှေပင် စခန်းသို့ရောက်ရှိကြပေလိမ့်မည်။ ရေတံခွန်စခန်းကို ရှေးခေတ်အခါက ရေတံခွန်မြောင်ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏။ သဘာဝအလျောက် စီးဆင်းလျက်ရှိသော ရေတံခွန်ရှိခွဲဖူးသဖြင့် ယင်းသို့ခေါ်ဝေါ် ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဒုတိယတစ်ပိုင်းခရီးကို အသေးစိတ် ပြန်လည်လေ့လာကြည့်ပါမူ ရွှေရင်ဆို့စခန်းမှ စတင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ရွှေရင်ဆို့ စခန်းကို သရက်ညီနောင်စခန်းဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။ ၎င်း တောင်ထိပ် နားမှ ယခင်လမ်းဟောင်းအတိုင်း လိုက်သွားပါက သရက်သုံးပင် ညီနောင်နတ်ကွန်းကို ရောက်ရှိနိုင်ကြ၏။ ၎င်းနတ်ကွန်းမှာ မဟာ စောရန်အောင်နတ်စံတော်မူရာ နတ်ကွန်း ဖြစ်သည်ဆိုကြပါသည်။ သို့သော် မဟာစောရန်အောင်နတ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အံ့မှတ်အသားမတွေ့ရပေ။ ရွှေရင်ဆို့စခန်းမှ ခရီးဆက်၍ ရွှေရင်သာ စခန်းသို့ ရောက်ရှိလျှင် ဓါတ်ပေါင်းစု စေတီတော်သို့ သွားရောက်ရန် လမ်းခွဲကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

ကဒပ်ချောင်းလမ်းခွဲဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် စခန်းနှင့်

သစ်ချပင် စခန်းတို့မှာမူ ထင်ရှားကျော် ကြားခြင်းမရှိခဲ့ပါပေ။ စိတ်လက် ကြည်သာစွာဖြင့် လျှောက်လှမ်း နိုင်ကြသည့်စခန်းများဖြစ်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရေတံခွန်စခန်းသို့ ရောက်ရှိပြီးဆိုလျှင် အထက်ရေတံခွန် အောက်ရေတံခွန်တို့ကို တွေ့မြင်နိုင်ပေမည်။

ယင်းစခန်းမှ သုံးဖာလှခန့် ကွာဝေးသောနေရာတွင် ကျောက်

တတိယတစ်မိုင် စရီးကို လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်ပါက စိတ်ကြည်နူးဖွယ်ရာစခန်းများကို ဆက်တိုက်ဆို သကဲ့သို့တွေ့ရှိကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထင်ရှားသော စခန်းကြီးကား ရေမြောင်ကြီးစခန်းပင်ဖြစ်သည်။ ရေမြောင်ကြီးစခန်းသည် ကျိုက်ထီးရိုးသမိုင်းပါရွှေနန်းကျင်ခေါ် တိုင်းရင်းသူ အဲချိုးသမီးတစ်ဦးနှင့်လည်း ပတ်သက်လျက်ရှိနေပြန်လေသည်။ ရွှေနန်းကျင်နှင့် ဟုမ်းနတ်တို့အကြောင်းကို တချက်ထီးရိုးဒေသနှင့် နတ်ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုကာလတွင် ဆက်လက်ဆက်ရှုလေ့လာနိုင်ကြပေသည်။

ရေမြောင်ကြီးစခန်းမှ စရီးဆက်ပါလျှင် ပန်းမတောင်စခန်းသို့ ရောက်ရှိကြပေလိမ့်မည်။ ဤစခန်းအထိဆိုပါက ကင်ပွန်းစခန်းမှ (၃) မိုင်တိထိ သို့ပေါက်ခဲ့ပြီဖြစ်၏။ ပန်းမတောင်စခန်း၏ အမည်လည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပင်။ မူလက ဤစခန်းကို "ပတ်မတောင် စခန်း" ဟု

အမည်တွင်ခဲ့သည်။ ဆိုင်းပိုင်းမှ ပတ်လုံးကလေးများ ပိုင်းပတ်ထားသကဲ့သို့ ပိုင်းပတ်၍တက်ရသော တောင်ထက်တွင်ရှိသည့်ယင်းစခန်းကို ပတ်မတောင်စခန်းဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ကာလရွေ့လျောလာတော့ ပန်းမတောင်ဟူ၍သာ ခေါ်ဆိုကြတော့သည်။

ပန်းမတောင်စခန်းမှ

ဆက်လက်၍ တောင်တက်ခရီး နှင့်ခွဲလျှင် အောက်ပါစခန်းများသို့ ရောက်ရှိကြမည်ဖြစ်သည်။

(၂၀) မဟာမြိုင်စခန်း

(၂၁) ကွမ်းသီးသုံးပင်စခန်း

(၂၂) ထိန်ပင်စခန်း

(၂၃) သရက်ပင်စခန်း

(၂၄) ဘိုးပြန်တောင်စခန်း

(၂၅) ဘန်ခွေးပင်စခန်း

တို့ဖြစ်ကြ၏။ ဘန်ခွေးပင်စခန်းသို့ရောက်လျှင် ကင်ပွန်းစခန်းမှ (၄) မိုင်ခန့်သို့ရောက်ရှိခဲ့ပြီဖြစ်လေသည်။

ယင်းစခန်းများအနက်ဘိုးပြန်တောင်စခန်းက မှတ်သားအောင်

ရာပင်၊ ရှေးခေတ်အခါက သက်ကြီးရွယ်အိုများ မိမိတို့၏ သား
မြေးတို့နှင့်အတူ ကျွဲကံထီရိုးတောင်သို့ ဘုရားဖူးလိုက်ပါကြသော အခါ
ဘိုးပြန်တောင်နေရာသို့ အရောက်တွင် စိတ်ပျက်လက် လျော့ ကာ
နောက်ကြောင်းပြန်သွားကြသည်ဆို၏။ သို့ဖြင့် ယင်းစခန်းနေရာ ကို
ဘိုးပြန်တောင်စခန်းဟု၍ ခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကိုလိုနီ ခေတ်ဦး
ကာလက ရေစပ်ခဲသည်စိန္တာရသတ္တု၏ တေးထပ်တစ်ပုဒ်တွင်

ဦးတစ်ဖန်စိုးရန်မောင်ငယ်

မိုးလျှံမောင်ထက်ဖျား

ဘိုးပြန်တောင်တက်အသွားတွင်ဖြင့်

အသက်များသေဖွယ်”

စသဖြင့် ထည့်သွင်းရေးစပ်ထားခဲ့လေသည်။

စတုတ္ထ တစ်မိုင်ခရီးကိုရှုမြင်သုံးသပ်ကြည့်ပါမူ မဟာမြိုင်
စခန်းမှတောင်ရေပလိမ့်မည်။ မဟာမြိုင်စခန်းကိုရှေးယခင်က မဟာမြိုင်
ရသေ့နေထိုင်ခဲ့ရာစခန်းအဖြစ် အစွဲပြုခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းမဟာမြိုင်စခန်း၏ ဘယ်ဘက်သို့ရှုမျှော်ကြည့်လိုက်ပါက
စစ်တောင်းမြစ်ဓွေးဓွေးကို အဝေဆီမှ မြင်တွေ့နိုင်ကြလေသည်။
ခရီးဆက်လျှင် ကွမ်းသီးသုံးပင်၊ ထိန်ပင်၊ သရက်ပင်စခန်းတို့ကို
တွေ့ကြရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းစခန်းတို့မှာ တောတွင်းစခန်း
သစ်ပင်ကြီးများအား အစွဲပြုကာခေါ်ဝေါ် အမည်ပေးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်
လေသည်။

ဘိုးပြန်တောင်စခန်းသို့ ရောက်ရှိပါကမူ အနောက်ဘက်သို့
မျှော်ကြည့်ပါက စစ်တောင်းမြစ်ဝကို ထုတ်၍မြင်ကြလေသည်။
ယခင်ကာလမ်းမှာ မတ်စောက်သလောက် ။ အခါမီခေတ်ကုန်သည်
လှေကားထပ်များဖြင့် ခြေခြစ်သော ထပ်များနှင့် ရောခြင်း
စီစဉ်ဖောက်လုပ်ထားပေရာ တောင်ထက်လမ်းကိုသာ အဆင်ပြေ
လာလေသည်။ ယင်စခန်းမှ သီရိသတ်ခဲလျှင် သန့်သွေးဝင်စခန်းသို့
ရောက်ရှိနိုင်ကြပါသည်။

ဘန်ဘွားပင်စခန်းမှာ ပြေပြစ်ညီညာ သော စခန်းတစ်ခု ဖြစ်၏။ ဘန်ဘွားပင် စခန်းတွင် သာယာလှပသော ရှုမျှော် ခင်းများကို ကြည့်ရှုရင်းအပန်းဖြေနိုင် ကြလေသည်။ ၎င်းစခန်းသို့ ရောက်ရှိပါ က ကင်းပွန်းစခန်းမှ (၄) မိုင်ခရီးသို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီဖြစ်ပေမည်။

5
ပဉ္စမတစ်ပိုင်

ဘန်ဘွားပင်စခန်းမှ ခရီးထက်ခဲ့ပါမို့ အောက်ပါစခန်းများကို ဆက်လက်ဖြတ်ကျော်ကြရပေမည်။

- (၂၆) သပြေညိုစခန်း
- (၂၇) အောက်စိုင်တမော့စခန်းတို့ဖြစ်ကြ၏။

သပြေညိုစခန်းမှာ စခန်းငယ်ကလေးတစ်ခုမျှသာဖြစ်ပါ သည်။ ယင်စခန်းသို့ သက်သောင့်သက်သာ လျှောက်လှမ်းနိုင် ကြပါသည်။ သို့သော် အောက်စိုင်တမော့စခန်းသို့ ရောက်ပြီဆိုပါက တောင်တက် ခရီးပြန်လည် စတင်ရပြီဖြစ်လေသည်။ အောက်စိုင် တမော့စခန်းသို့ ရောက်ရှိလျှင်ကင်းပွန်းစခန်းမှ ခရီး (၅)မိုင် ရောက်ရှိပြီဖြစ်၏။ ပဉ္စမ တစ်ပိုင်ခရီးစဉ်အတွင်း သပြေညိုစခန်းနှင့် အောက်စိုင်တမော့ စခန်းနှစ်ခုကိုသာ တွေ့ရှိကြရလေသည်။

အောက်စိုင်တမော့စခန်းမှ ခရီးထက်ကြပါမို့ အောက်ပါစခန်းကို ဖြတ်ကျော်ကြရပေမည်။

6
ဆဋ္ဌမတစ်ပိုင်

- (၂၈) အထက်စိုင်တမော့စခန်း
- (၂၉) အထက်ကျောက်ဖျာစခန်း
- (၃၀) ကျောက်လက်ဝါး
- (၃၁) စခန်းကလေး

တို့ဖြစ်ကြ၏။

အောက်စိုင်တမော့စခန်းမှ အထက်စိုင်တမော့စခန်းသို့ လျှောက်လှမ်းရာ တောင်တက်လမ်းမှာမတ်စောက်လှ၏။ စိုင်တစ် ကောင်မော့ကြည့်လောက်အောင်မတ်စောက်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ရှေးယခင်ကဆိုလျှင် အထက်စိုင်တမော့စခန်း ရောက် အောင် ခက်ခဲပင်ပန်းစွာ တက်ကြရပါသည်။ သို့သော် ယခုအခါ ခရီးလမ်း အဆင်ပြေစေရန်အတွက် အုတ်လှေခါးများ စီစဉ်လုပ်ဆောင်ထားပြီး ဖြစ်ပေရာ ရှေးအခါကလောက်မခက်ခဲတော့ပေ။

အထက်ကျောက်ဖျာစခန်းမှာမူ ကျောက်ဖျာကဲ့သို့သော ကျောက်တုံးများ အများအပြားရှိသောစခန်းဒေသ ဖြစ်ပါသည်။

သုရာများသည်များသည် အောက်ကျောက်ဖျာစခန်းကို ထိတံသခိုင်းခိုင်အတွင်း ဖြတ်သန်းခဲ့ကြပြီဖြစ်ပေရာ ယခုစခန်းကို အထက်ကျောက်ဖျာစခန်းဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ ယင်းစခန်း မှ ပီတိစခန်းဟုခေါ်သည့် တောင်ပေါ် ကရင်တိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်ကြရာ ရွာကလေးသို့လည်း သွားရောက်နိုင်ကြပေသည်။ လမ်းမှ လတ်နေရာမှကရင်ပြည်နယ်ရှိ နွားလည် ဘို. တောင်ကြီးကို မြင်နိုင်ကြသည် ဆိုပါသည်။

အချို့ မှတ်တမ်းများ၌ ကျောက် လက်ဝါး စခန်းကိုထည့် သွင်း ရေတွက်ခြင်းမရှိကြပဲ စခန်း ကလေးကိုသာလျှင် ထည့်သွင်း ရေတွက်ကြသည်။ စခန်း ကလေး သည်လည်း ရွှေနန်းကျင်ဇာတ်လမ်း နှင့် ပါဝင်ပတ်သတ် မှုရှိနေ၏။ စခန်းကလေးသို့ ရောက်ရှိပါက တင်ပွန်းစခန်းမှ (၆) မိုင်တိတိ ခရီးပေါက်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။

စခန်းကလေးမှ ဆက်လက်ထွက်ခွာလာသောအခါ အောက် ပါစခန်းစဉ်များကိုဖြတ်သန်းကြရလေသည်။

(၃၂) ပန်းတင်ကျောက်စခန်း

- (၃၃) လွမ်းစေတီ၊ မြစေတီ
- (၃၄) ရွှေရင်အေးစခန်း တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

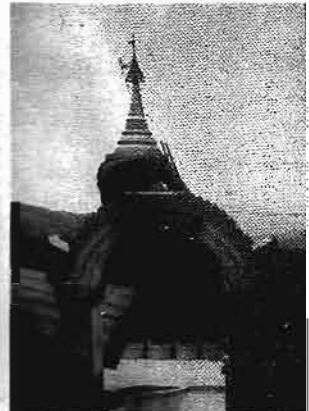
စခန်းကလေးမှ ထွက်ခွာလာလျှင် အပင်ပန်း အခက်ခဲဆုံး တက်ကြရ မည့် တောင်ကြီးတစ်တောင်ကို တွေ့ရှိ ကျော် ဖြတ်ကြရပေမည်။ လမ်းအသွယ်သွယ်က တောင်နံရံကို ကွေ့ပိုက်ဖောက် လုပ်ထား သည့်အလျောက် နဂါးကြီးတစ်ကောင် သဖွယ်ဖြစ်နေပေသည်။ သို့ကြောင့်လည်း ဤ

တောင်ကို နဂါးပတ်တောင်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ အတက်ခရီး ဖြစ်သည့်အလျောက် ပင်ပန်းလွန်းလှသော်လည်း ဤ နဂါးပတ်တောင် ကိုကျော်ဖြတ်ပြီးပါကမူ အခက်အခဲတစ်စုံတစ်ရာ မရှိတော့ပေ။ ခြောက် ပန်းတင်ကျောက်စခန်းသို့ ရောက်ရှိကြပေလိမ့်မည်။

ပန်းတင်ကျောက်စခန်းဟုသည် ပန်းထင်ထောင်မှ ကျောက် တုံးကြီးအား အစွဲပြုခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါက အထွတ် တိုင်းရင်းသားတို့သည် ကျောက်တောင်ထိတ်တွင် နတ်များရှိသည် ဟု ယုံကြည်ကြသည့်အလျောက် ကျောက်တုံးအောက်တွင် ယိုးဒယား တင်လှူကာ ကိုးကွယ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုနောက် မိဒီတို့အား ငိုဖျံရာ ဆုကို

တောင်ကြဲလေသည်။ ၎င်းစခန်းမှ လွန်မြောက်လျှင် လွမ်းစေတီ၊
မြစေတီစခန်းသို့ ရောက်ရှိကြလိမ့်မည်။ ၎င်းစေတီနှစ်ဆူမှာ ၁၉၃၅ -
ခုနှစ်ခန့်က ဘုရားဒါယကာ ဦးလွန်းနှင့်ဦးမြတို့ကျောက်တုံး နှစ်တုံး
ထက်တွင် တည်ထားခဲ့ ကြခြင်းဖြစ်၏။ လွမ်းစေတီမှာ ၁၉၈၄ ခုနှစ်က
မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းမှုကြောင့် ပြိုကျပျက်စီးသွားခဲ့လေသည်။

လွမ်းစေတီ၊ မြစေတီစခန်းမှ ခရီးဆက်ကြလျှင် ရွှေရင်အေး
စခန်းသို့ရောက်ရှိကြပေလိမ့်မည်။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက်မှာ ပျံ့ပျူး
ညီညာသော လွင်ပြင်ခရီးဖြစ်ပြီး ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ

တော်ကိုလည်း မျက်ဝါးထင်ထင်
တွေ့မြင်နိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။
သို့ကြောင့်လည်း ရွှေရင်အေး
စခန်းဟု ခေါ်ဆိုကြသည် ထင်ပါ
သည်။ အချို့ကလည်း ကုက္ကသယ
စေတီကိုအစွဲပြု၍ ကုက္ကသယ
ကုန်းဘုရားစခန်းဟုခေါ်ဆိုကြလေ
သည်။

ရင်ပြင်တော်သို့

ရွှေရင်အေးစခန်းမှ ဆက်လက်ထွက်ခွာကြလျှင်
(၃၅) ကျောက်သမ္ဗန်စခန်း
(၃၆) ရွှေနန်းကျင်စခန်း
(၃၇) ရေစည်ကြီးစခန်း
(၃၈) ကျိုက်ထီးရိုးရင်ပြင်တော်
တို့ကိုရောက်ရှိကြပေလိမ့်မည်။
ကျောက်သမ္ဗန်စခန်း ဟူသည် သမ္ဗန်
ပုံသဏ္ဍာန် ကျောက်တုံးထက်၌ စေတီ
တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်းဖြစ်၏။

ရွှေနန်းကျင် စခန်း တွင်
ရွှေနန်းကျင်ကျောက်ရုပ်ကို တွေ့မြင်နိုင် ကြသည်။ ရေ စည်ကြီး
စခန်းမှာမူ ယခင်ကစေတီတော် အတွက် အစစအရာရာအသုံးပြုရန်
ရေစည်ကြီး ဆောက်လုပ်ထားသော နေရာဖြစ်လေသည်။ ယခုအခါ
ရေပိုက်ဖြင့် ရေပေးဝေရေး စနစ်ကိုထားရှိလေရာ ရေစည်ကြီးကိုလည်း
ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်ပြီဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းရေစည်စခန်း၏ အောက်ထက်
ချောက်တွင်း၌ အောင် ချမ်းသာစေတီတော် တည်ရှိ၏။ ဤသို့ဖြင့် စခန်း
(၃၈) ခုမြောက်တွင် ကင်ပွန်းစခန်းမှ (၇) မိုင်ခွဲအကွာ ကျိုက်ထီးရိုး
စေတီရင်ပြင်တော်ပေါ်သို့ရောက်ရှိနိုင်ကြလေပြီ။

ယခုမျက်မှောက်ခေတ်တွင် ရွှေနန်းကျင်နတ်ကွန်းနေရာမှ
စေတီရင်ပြင်တော်ပေါ်အထိ အုတ်လှေကားထစ်အချို့ထားရှိကာ
တွန်းကရစ်လမ်းကြီး ဖောက်လုပ်ထားလေရာ ရင်ပြင်တော် ကြွေပြား
များနှင့်တစ်ဆက်တစ်ဆက်တည်းဖြစ်နေလေပြီ။

ဤသည်ကား ခြေလျင်ခရီးဖြင့် တက်ရောက် ဖူးမြော်နိုင်ပုံ
ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ကားလမ်းခရီးစဉ်

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့ တောင်တက်ဖော်တော်ကားလမ်း
အတိုင်း သွားရောက်ဖူးမြော်ပါကလည်း လမ်းခရီးမှာများစွာ ကြည်
နူးဘွယ်ကောင်းလှပါသည်။ ဖော်တော်ကားလမ်းသည် အကျယ် (၁၈)
ပေရှိပြီး အချို့နေရာများ၌ ပေ (၃၀) အထိ ကျယ်ဝန်းပါသည်။
ဖော်တော်ကားလမ်းမှ တက်ရောက်ပူဖော်ကြမည်ဆိုပါမူ ကင်ပွန်း
စခန်း၌ တောင်ပေါ်တက် မည့်ကား စောင့်ရင်း တစ်အောင့်တစ်နား
နားခိုနိုင်ကြ ပေသည်။ ကင်ပွန်းစခန်းမှ တက်သည်နှင့် အချိန် သိပ်မ
ကြာလိုက်မီ ရေတံခွန်မြောင် စခန်းသို့ ရောက်ရှိကြပေမည်။ ရေတံခွန်
မြောင်စခန်းဟူသည် တောင်ကြားမှ ဖြတ်သန်း စီးဆင်းလျက်ရှိသော
ရေတံခွန်တည်ရှိရာအရပ်ဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်တုံးကျောက်ဆောင်များကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်း ရသော
စမ်းချောင်းကလေးမှာ ကြည်လင်အေးမြလှ၏။ ရေတံခွန် မြောင်စခန်း
တွင် အတက်အဆင်းကားလမ်းတွင် မဆုံမိစေရန် စနစ်တကျ ကွပ်ကဲ
လျှက်ရှိပါသည်။ အကယ်၍ အဆင်းကား ရှိပါက ရေတံခွန်မြောင်၌
ခရီးတစ်ထောက်နား၍ စောင့်ဆိုင်းရင်း ရေတံခွန်အလှကို ရှုစားနိုင်ကြ
ပေသည်။ ထိုနောက် ရေတံခွန်မြောင်မှ အတက်တွင် စိမ့်စမ်းမြိုင်ကွေ့
၊ ဝေဘူလတောင်၊ ဟေမဝါမြိုင်ကွေ့၊ ဝေဘာဂီတောင်၊ စန္ဒကုန်းမြောင်

www.burmeseclassic.com

သမိုင်းထဲက ကျိုက်ထီးရိုး

တောင်ငူခေတ်

မြန်မာ့သမိုင်းမှတ်တမ်းများတွင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် နှင့် ပတ်သက်၍ အစောဆုံးအခိုင်အမာတွေ့ရှိရသည့် မှတ်တမ်းမှာ ဦးကုလား၏ မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးပါဖော်ပြချက်ဖြစ်၏။ ဘုရင့်နောင် ကျော်ထင်နော်ရထာသည် တပင်ရွှေထီးကို ဆက်ခံလျက် ခရစ်နှစ် ၁၅၅၀-ပြည့်နှစ်တွင် နန်းတက်လာခဲ့၏။ ဘုရင့်နောင် ထီးနန်းရရှိပြီး (၆) နှစ်အကြာ ၂၇၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅၅၆-ခုနှစ်တွင် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော် တင်လှူပါသည်။ ယင်း ကုသိုလ်တော် အလှူပွဲသို့ ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကိုယ်တိုင် ကြွရောက်လာခဲ့၏။

ဦးကုလား၏ မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးတွင်

“သတ္တရာဇ် ၉၁၇ - ရ၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၃)ရက်၊ အဝါနေ ကူသီယိုဘုရားထီးတော်တစ်သည်ကို ဆင်တော်မူသော ပတ္တမြားဦးပေါင်းတော်ကို ဖျတ်၍ ရွှေချိန် ၇၅ ကို ထီးရွှေ စလောင်းလုပ်တော်မူပြီးလျှင် နဝရတ် ကိုးပါး ချယ်လှယ်စီခံ၍ သဝရင်မင်းတရားကြီးဘုရား စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ကြွ ဧည့်ဖူးသည်။ ထဆင်ကြီးစွာလည်း ခံတော်မူသည်။

ဒီးဒုတ်မြောင်စသည်တောင်များကို ဖြတ်ကျော်တွေ့ရှိတက်ကြရ၏။ မော်တော်ကားလမ်း အကွေ့ အပိုက်တို့ကား အသည်းယားဘွယ် ကောင်းလှပေသည်။ စန္ဒကူးမြောင်တွင် တံတားကို ဖြတ်သန်းသွားရ၏။ ရသေ့တောင်ခြေ ယာဉ်ရပ်နားခန်းသို့ ရောက်ပါလျှင် တောင်ပေါ်သို့ ကိုယ်ပိုင်ကားများ ဆက်လက်ထွက်ခွာခွင့် မရှိ တော့ပါ။ လမ်းခရီးမှာ အန္တရာယ်များလှသည့်လျှောက် ကျွမ်းကျင် သောယာဉ် မောင်းများနှင့်သာ သွားကြရ၏။ လမ်းခရီးတွင် အတက် ကားအဆင်း ကား မဆုံမိစေရန် Walkie Talkie ဖြင့် စနစ်တကျ ဆက်သွယ် မောင်းနှင်ကြရလေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်ရင်ပြင် နှင့် မလှမ်းမကမ်းနေရာသို့ ရောက်ရှိကာ ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်ကို အလွယ်တကူ သွားရောက် ဖူးမြော်နိုင်ကြပါသည်။

www.burmeseclassic.com

ဟင်္သာစင်ကြီးသည်။

ဘုရင့်စင်မင်းတရားအနေဖြင့်ကိုယ်တော်တိုင်ကြွရောက်
ခဲ့ရုံမျှကမက ဦးပေါင်းတော်ကိုဖျတ်၍ ရွှေချိန် ၅၅-ကျပ်ကိုပါ ထီးတော်
အတွက် တင်လှူခဲ့ခြင်းမှာ သဒ္ဓါထက်သန်မှု မည်မျှရှိသည်ကို
မှန်းဆနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကြီးစွာသော ပွဲလမ်းသဘင်ကိုလည်း
ဆင်ယင်ကျင်းပခဲ့ရာ တောင်ငူခေတ်ကာလ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ
ထီးတော်တင်လှူပွဲ၏ စည်းကားလှပုံ မြင်ကွင်းကို ထင်မြင်လာစေ
သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

ညောင်ရမ်းခေတ်

ညောင်ရမ်းခေတ်သမိုင်းမှတ်တမ်းများတွင် ကျိုက်ထီးရိုး
စေတီတော်နှင့်ပတ်သက်၍ အစောဆုံးတွေ့ရှိရသည်မှာ ပြည်မင်း
(၁၆၆၁-၁၆၇၂)လက်ထက်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်မင်းသည် သာလွန်
မင်း၏ သားတော်တစ်ပါးဖြစ်ပြီး အင်းဝထီးနန်းကို (၁၁)နှစ်ကြာ
အုပ်ချုပ်စိုးစံခဲ့သူဖြစ်၏။ ပြည်မင်းနန်းတက်ပြီး (၈) နှစ်အကြာ
နတ်ရွာစံလုနီးအချိန် ခရစ် ၁၆၆၉-ခုနှစ်တွင် ပြည်မင်းသည်
ကျိုက်ထီးရိုးဆံတော်ရှင်စေတီတော်မြတ်၌ ရောင်လှုံတော် လှူဒါန်း
ခဲ့ကြောင်း သိရှိရ၏။ ရောင်လှုံလှူသော ရက်စွဲကို ၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၆၆၉-

ခုနှစ်ဟူ၍တွေ့ရှိရပါသည်။

ထိုစဉ်က ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားကို ကူသီယိုဘုရားဟူ၍သာ
ခေါ်ဆိုပါသည်။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူဘွဲ့ခံ ဦးထွန်းညို၏
မဟာရာဇဝင်သစ် (ညောင်ရမ်းဆက်)တွင်

“ရွှေမော်တေဘုရား။ ကူသီယိုဘုရား။ မြင်းနတ်ဘုရား
ထိုတို့လည်းမကိုဋ်ရောင်လှုံလှူတော်မူသည်။”

ဟူ၍ တွေ့ရှိရပါသည်။ ပြည်မင်းအနေဖြင့် မွန်ဒေသမှ
တန်ခိုးကြီးဘုရားအချို့ကို ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့ရာ၌ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ
တော်မြတ်လည်း ပါဝင်ခဲ့ပေသည်။

ပြည်မင်းသည် နတ်ရွာစံလုနီးအချိန် ၁၆၇၀-ခုနှစ်တွင် လည်း
ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၌ မကိုဋ်တော် ထပ်မံလှူဒါန်းခဲ့သေး၏။
အင်းဝင်ဘုရင်တစ်ပါးအနေဖြင့် မင်းနေပြည်တော်မှ မိုင်ပေါင်းများစွာ
ဝေးကွာလှသော အရပ်ဒေသတစ်ခုရှိ ဆံတော်ရှင်စေတီတော်အတွက်
ဒါနကုသိုလ်ပြုခဲ့သည်မှာ ထက်သန်သော ကြည်ညိုသဒ္ဓါ စိတ်ကြောင့်
သာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ ပြည်မင်း မကိုဋ်တော်လှူဒါန်းခဲ့သည့်ရက်စွဲကို
၁၈၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၆၇၀- ပြည်ဟူ၍တွေ့ရှိရပါသည်။

ပြည်မင်းတို့ ဆက်ခံခဲ့သည့် နရာဝရသော ထီးနန်းတစ်ခုပင်
မျှသာလျှင် စိုးစံခဲ့သော ဘုရင်ဖြစ်၏။ နရာဝရသည် ပြည်မင်း ၏
သားတော်ဖြစ်ပြီး မြန်မာ့သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် ထူးခြားလှသည့်
တစ်ပါးတည်းသောဘုရင်ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် မိဖုရား ဇော်ငံအကိုယ်

လုပ်တော်တစ်ပါးမျှမရှိသော ဘုရင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း နရာဝရ
ငင်းနှစ်ရွာစံလွန်ချိန်တွင် ထီးနန်းဆက်ခံရေးအတွက် အခက်အခဲ
ထစ်ရပ်နှင့်ကြုံတွေ့ကြရခြင်းဖြစ်သည်။

၁၆၇၃ - ခုနှစ်တွင် ပြည်မင်း၏တူတော် မင်းရဲကျော်ထင်
နန်းတက်လာပြီးနောက် (၅)နှစ်အကြာ ၁၆၇၈ - ခုနှစ်တွင် အင်းဝ
ဘုရင်မင်းရဲကျော်ထင်သည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၌ ရောင်လျှံ
တော်လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ မင်းရဲကျော်ထင်သည် ၅၊ အောက်တိုဘာ
၁၆၇၈ - ခုနှစ်တွင် ဘုရားရောင်လျှံတော်လုပ်၍ အောက်တိုဘာ
(၇)ရက်နေ့၌ ကုသီယိုဘုရားသို့ ပေးပို့လှူဒါန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
မင်းရဲကျော်ထင်သည် အင်းဝတွင် ထီးနန်းစိုးစံခဲ့သော်လည်း မွန်ဒေသ
မှတန်ခိုးကြီးဘုရားများအပေါ် စိတ်ဝင်တစားရှိ၏။ ဘာသာတရား
ကိုင်းရှိုင်းသူ ဘုရားတစ်ပါးလည်းဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဆံတော်ရှင်
ကျိုက်ထီးရိုးနှင့်တကွ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ပုထိုးစေတီများ ပြုပြင်
မွမ်းမံရေးကိုလည်း အားသွန်ခွန်စိုက်ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်လေ
သည်။

မင်းရဲကျော်ထင်၏ ပင်ကိုယ်စရိုက်လက္ခဏာနှင့်ပတ်သက်၍
တွင်းသင်းမဟာရာဇဝင်သစ်၌

“မင်းရဲကျော်ထင်ပူကားစေည်းတော်ဘုရားညီတော်၊ နမတော်
မင်းနှစ်ပါးသားတော်လည်း ဖြစ်သည်။ မဗ္ဗသတ်၊ ဝံ့ပြင်၊

ရာဇဝင်ထုံးတောင်းလည်း ထတ်ကျွမ်းသည်။ စိတ်နှလုံးလည်း
ဖြူစင်ယဉ်ကျေးသည်။ သစ္စာစတားအမှန် အကန်လည်း
သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။ ကုမ္ဘာနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်။”

ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိလေသည်။

မင်းရဲကျော်ထင် နတ်ရွာစံလုနီးအချိန် ၁၅၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၆၉၇ -
ခုနှစ်တွင် မြေငလျင်အကြီးအကျယ်လှုပ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်း ငလျင်နှင့်
ပတ်သက်၍ ဦးကုလား၏ မဟာရာဇဝင်ကြီး၌

“မြေကြီးငလျင်ခြင်း၊ ဓားလှုပ်၍ ရွှေဗျူးတော်သတ်မှစ၍ ဘုရား
ပုထိုး၊ ပူကျောင်းအများ ပြုပျက်သည်။ လူသား အများ ထိထိ
သေပျောက်စေသည်။ မြေကြီးအစိတ်စိတ်ကွဲ၍ ရေတွက်သည်။
သီဟတော၊ ရွှေစာရံ၊ ရွှေရပ်ပျော်၊ ရွှေစည်းစုံ ဘုရားများလည်း
ထိပါးယိုယွင်းစေသည်”

ဟူ၍ တွေ့ရှိရပါသည်။

ယင်းငလျင်ဒဏ်ကြောင့်ပင် ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုး စေတီ
တော် ပြိုကျပျက်စီးခဲ့ရလေသည်။ ထိုစဉ်က မင်းရဲကျော်ထင်မှာ
ဝမ်းဘဲအင်းအရပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့နန်းစံနေချိန်ဖြစ်ပါသည်။ မင်းရဲ
ကျော်ထင်အနေဖြင့် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်အား ပြန်လည်ပြုပြင်
မွမ်းမံခွင့်မရလိုက်တော့ချေ။ ၂၃၊ ဧပြီ၊ ၁၆၉၈ - ခုနှစ်တွင် မင်းရဲ
ကျော်ထင်နတ်ရွာစံလွန်သွားပါသည်။ သူ့ကို သားတော် စနေမင်းတ
ဆက်ခံခဲ့သည်။

ဝနေထင်နန်းတက်လာပြီးနောက် ဝေမည်းတော်လက်ထက်က
ခြင်ခြင်ခွမ်းခေ မပြုနိုင်ခဲ့သည့် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ကို ပြုပြင်
ခွင့်ရသည်။ ထိုနောက် ထီးတော်သစ်ကိုလည်း တင်လှူပါသည်။ ယင်း
အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ မွန်နန်းရာဇဝင်တွင်

“ထိုနေ့ (၅၊ မတ် ၁၇၀၁) တစ်ချက်တီးတော်တွင် မုတ္တမမြို့၌
ဣဿယိုစေတီပြုဖျတ်သည်ကို ထပ်လှူတော်မူ၍ ရွှေထီး
တော်တင်လှူတော်မူသည်။”

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

ကုန်းဘောင်ခေတ်

၁၇၅၂ - ခုနှစ်တွင် ညောင်ရမ်းမင်းဆက်၏ နောက်ဆုံး ဘုရင်
ဇောဓဗ္ဗရာဇာဓိပတိမင်းကို မွန်တို့ ပဲခူးဟံသာဝတီသို့ ခေါ်ဆောင်
သွားပြီးနောက် မုဆိုးဘိုမြို့သူကြီး အောင်ဇေယျက အလောင်းမင်း
ထရားအမည်ဖြင့် နန်းတက်ကာ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ကို စတင်ထူ
ထောင်လိုက်ပါသည်။

အလောင်းမင်းထရားသည် မွန်ဒေသကို အောင်နိုင်ခဲ့ပြီး နောက်
၁၇၅၉ - ခုနှစ်တွင် ယိုးဒယားနိုင်ငံသို့ စစ်ချီတက်ခဲ့၏။ ထိုစဉ်အခါက
ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်မှာ အလောင်းမင်းထရား စစ်ချီရာလမ်းကြောင်း

နှင့် မလှမ်းမကမ်း၌ တည်ရှိခဲ့သော်လည်း ဘုရင်မင်းမြတ်အနေဖြင့်
တကူးတက သွားရောက်ဖူးမြော်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါပေ။ သို့သော် ရတနာ
သိမ် မင်းနေပြည်တော်အနေဖြင့် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်မြတ်ကို
အလေးအမြတ်ပြုခဲ့ကြသည်။

ဘိုးတော်ဘုရားနန်းတက်စ ၁၇၈၂ - ခုနှစ်တွင် မောင်းထောင်
ဆရာတော်က ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားရှိရိုး ဂါထာကို ရေးဖွဲ့ခဲ့၏။ ယင်း၏
ဂါထာမှာ -

ဣသီနံ အတုလံ လောကေ
အဂ္ဂိ သိနမ္မိ သတ္တမံ
မဟာဒယံ မဟာဉာဏံ
ချာတံ လောက္ကယေ နပေ
ပုညာနာနေန သဗ္ဗမ္မိ
သမိဇ္ဈတုယ ထိစ္စိတံ ။

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ပါဠိဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ လောက၌ ရသေ့တကာ
တို့တွင် အတုမရှိသော၊ ရသေ့တကာတို့ထက်မြတ်သော၊ ဘုရားတို့တွင်
ခုနစ်ဆူမြောက်ဖြစ်သော ကြီးမြတ်သည့် သနား ဂရုဏာရှိထသော၊
ကြီးမြတ်သည့် အသိဉာဏ်ရှိထသော လောကသုံးပါး၌ ထင်ရှားသည့်
မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပါ၏။ ဤသို့သော ကောင်းမှုကြောင့် အလုံးစုံသော

ဆုတိုသည်လည်း အလိုရှိတိုင်းပြည့်စုံပါစေသတည်းဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။
ကုန်းဘောင် ခေတ်ဦးကာလတွင် ကျိုက်ထီးရိုးဆံတော်ရှင် တည်ရှိရာ
ဒေသမှာ ဟံသာဝတီ ၃၂ - မြို့ဝန်ခေါ်ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်း၏လက်အောက်
ခံ စစ်တောင်းမြို့စီရင်စဉ် ပါဝင်ပါသည်။ စစ်တောင်းမြို့သည် ရှေးမွန်
ဘုရင်များလက်ထက်ကပင် ဟံသာဝတီ(၃၂)မြို့အဝင် မြို့တစ်မြို့ဖြစ်
ပါသည်။

ညောင်းရမ်းခေတ်နောင်းကာလအထိ ဆံတော်ရှင် ကျိုက်
ထီးရိုးခေတ်တော်ကို ကျိုက်ကုသိရိုးဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသော်လည်း
ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦး၌မူ ကျိုက်ထီးရိုးဟူ၍ မြန်မာသံပီပီသသဖြင့်
ခေါ်ဆိုနေကြပြီဖြစ်ပါသည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် ၁၆၊ ဒီဇင်ဘာ
၁၇၈၃ ခုနှစ်တွင် စစ်တောင်းမြို့စစ်တမ်းကို စစ်တောင်း မြို့သူကြီး
တုရင်ရဲခေါင် (နံ ၂၊ အသက် ၆၀) က ဆက်သွင်းရာ၌ ကျိုက်ထီးရိုး
ဘုရားအမည်ကို ထင်ရှားစွာတွေ့ရှိရ၏။

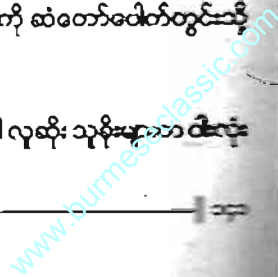
မြို့သူကြီးတုရင်ရဲခေါင်သည် မြို့သူကြီးရိုးမှ ပေါက်ဖွားလာ
သူတစ်ဦးမဟုတ်ပေ။ သူသည် စစ်တောင်းမြို့သူကြီး ဦးစံသိုင်း၏
သမီးနှင့် အိမ်ထောင်ကျရာမှ မြို့သူကြီးရာထူးရရှိလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်တွင် စစ်တောင်းမြို့သူကြီး ဦးစံသိုင်း
ကွယ်လွန်သွားပေရာ ရာထူးအမွေဆက်ခံရန် သားယောက်ျားဖွားမြင်မှု
အခွင့်အလမ်းမရှိတော့ဘဲ တုရင်ရဲခေါင် စစ်တောင်းမြို့သူကြီးဖြစ်လာပါသည်။

ထိုကြောင့် ယင်းစစ်တောင်း မြို့သူကြီးစတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်ချိန်
အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်ကပင် တချို့ကထီးရိုးဟုအမည်တွင်
နေပြီဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

မြို့သူကြီးတုရင် ရဲခေါင်ထွက်ဆိုသော စစ်တောင်းမြို့စစ်တမ်း
တွင် စစ်တောင်းမြို့၏အရှေ့ဘက် တာ - ၃၀၀၀ အကွာ၌ ယွန်းစလင်း
မြို့နယ်မြေအစပ်နှင့် ကျိုက်ထီးရိုးတောင်တို့တည်ရှိကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ
ပါသည်။ စစ်တောင်းမြို့သူကြီးက ဆက်လက်ထွက်ဆိုရာတွင် သူစီမံ
အုပ်ချုပ်ရာနယ်မြေအတွင်း၌ ကျိုက်ထီးရိုးဝတ္ထုကမြေပါဝင်နေကြောင်း၊
သို့သော် သူ့အနေဖြင့် ယင်းဝတ္ထုကမြေနယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက်နှင့်
ပတ်သက်၍ တိကျသောရာစွာပြောမပြနိုင်ပါကြောင်း တင်ပြခဲ့ဖူးပါသည်။

ဘိုးတော်ဘုရား နတ်ရွာစံလုနီးအချိန် ခရစ်နှစ် ၁၈၁၇ - ခုနှစ်
ခန့်က ကျိုက်ထီးရိုးဒေသ၏ အခြေအနေကို ကျိုက်ထီးရိုး ခေတ်တော်
ပထမဂေါပကလူကြီး အမိန့်တော်ရရှေ့နေကြီး ဦးဖိုးရိပ်၏ မှတ်တမ်းများ
၌ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုစဉ်က ကျိုက်ထီးရိုးခေတ်
တည်ရှိရာ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ထိပ်တွင် မြန်မာဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါး
နေထိုင်ခဲ့၏။ ဘုရားဖူးများ လာရောက်ကြသောအခါ ရွှေနားဇောင်း
ငွေနားဇောင်း၊ ရွှေ လက်စွပ်၊ ရွှေဝ၊ ငွေစတို့ကို ဆံတော်ပေါက်တွင်
အများအပြား ထည့်သွင်းခဲ့ကြလေသည်။

ဘုရားဖူးများ ပြန်သွားကြသောအခါ လူဆိုး သူမိုးများသာ ထီးစဉ်

ထိပ်တွင် ခွဲလျက်တပ်၍ ၎င်းရွှေစ၊ ငွေစတို့ကို ထိုးယူ ကြသည်ဆို၏။ ထိုအခါ ဆရာတော်အဖို့စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရကာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ ထို့ထံမှ အုတ်ခိုးအလှူခံ၍ ၎င်းဆံတော်ပေါက်ကို ပိတ်ဖစ်လိုက်သည် ဆိုပါသည်။ ဆံတော် ပေါက်နေရာမှ အထက်တွင် ဓေတီတော် တည်ထားသဖြင့် ဆံတော်ပေါက်ပိတ်နေသည်ကို မမြင်ရတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦး ကာလအထိ ဆံတော်ပေါက်မှာ ဇွင့်ထားပြီး ငှဒွဆံတော်ခါတ်ကို ပကတိအတိုင်း ရှုမြင်စူးမြော်နိုင်ခဲ့ကြ သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ကျိုက်ထီးရိုးခေတ်တော်နှင့် ပတ်သက်သည့် ကုန်းဘောင် ခေတ်ဦးကာလမှတ်တမ်းတစ်ရပ်မှာ ဘကြီးတော်မင်းလက်ထက် ခရစ်နှစ် ၁၈၂၄-ခုနှစ်တွင် စစ်တောင်းမြို့ဝန် ဇနီးမောင်နှံက ကျိုက်ထီးရိုးခေတ်၌ ထီးတော်တင်လှူသော ကျောက်စာ မှတ်တမ်း ပင်ဖြစ်သည်။ စစ်တောင်းမြို့ဝန် မင်းလှသိင်္ခသူသည် မြန်နယ်ပိတ်ပေါင်း များ ဖုံးလွှမ်းနေသော ကျိုက်ထီးရိုးခေတ်တော် ကို ဆင်ကြော့သွားရာမှ အမှတ်မထင်တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် ဆိုပါသည်။

စစ်တောင်းမြို့ဝန် မင်းလှသိင်္ခသူသည် မြန်နယ်ပိတ်ပေါင်းများ ခုတ်ထွင်းရှင်းလင်းကာ စစ်တောင်းမြို့မှ ကျိုက်ထီးရိုး တောင်ပေါ်အထိ လမ်းဖောက်သည်။ ထို့နောက် ညောင်ရမ်းခေတ်စနေမင်းလက်ထက်၌ မူလဉာဏ်တော် (၃)တောင် (၁)မိုက် မျှသာရှိသော ဆံတော်ရှင်

ကျိုက်ထီးရိုးခေတ်တော်ကို (၁၂)တောင်အထိ တိုးမြှင့်ပြင်ဆင်မွမ်းမံခဲ့ သည်။ စစ်တောင်းမြို့ဝန် ဇနီးမောင်နှံသည် မိမိတို့၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ကို နတ်တောင်၌ ကျောက်စာ ရေးထိုးထားရှိခဲ့သည်။ (သို့သော် ကျောက်စာ၌မူ စနေမင်းလက်ထက် ဓေတီတော်ကို တစ်ဆယ့်နှစ် တောင်အမြင့်သို့ ရောက်အောင် မြှင့်၍ တည်ခဲ့ကြောင်း မပါရှိပေ။)

စစ်တောင်းမြို့ဝန် ဇနီးမောင်နှံသည် နတ်တောင်၌ ကျောက် စာရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ရာတွင်

“သက္ကရာဇ်၁၁၈၅ - ဇူလိုင်လဆန်း၅ - ရက်၊ ၁ ဇွေအစတည်း စနေနေ့ ထီးတော်တင်၍ ပြီးသည်။ စစ်တောင်၊ မြို့ဝန် သခင်မင်းလှသိင်္ခသူ ဇနီးမောင်နှံ ကောင်းမှု နိဗ္ဗာန်ဆု သာဓုနတ်လှူပေးစေသော်”

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကျောက်စာအရ ၅၊ ဇန်နဝါရီ ၁၈၂၄ ခုနှစ်တွင် ဓေတီတော် စတင်ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့ပြီး ရက်သတ္တတစ်ပတ်အကြာ၌ ထီးတော်တင်လှူပြီးစီးခဲ့ဟန်တူပါသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးခေတ်မြတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ၁၈၄၉ ခုနှစ်တွင် စစ်ကိုင်းဦးရွှေနေက်က ကျိုက်ထီးရိုးခေတ်တော်အပါအဝင် မွန်ရာဇဝင် နှင့် ဓေတီတော်သမိုင်းစာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေလိုက်ပါ သည်။ ဦးရွှေနေက်သည် ၁၈၃၀ - ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သဖြင့် ၎င်းစာအုပ်ရေးသားပြုစုစဉ်အခါက အသက် (၁၉)နှစ်အရွယ်မျှသာ

ရွှိပါသေးသည်။ ဦးရွှေစန်၏ ရာထူးကို စစ်ကဲတော်မင်းဟူ၍ တွေ့ရှိရ
ပါသည်။ သီးလင်းကျိုက်ထိုမြို့စားဟူ၍လည်း ဆိုပါသည်။

ဦးရွှေစန်သည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သမိုင်းကို ထည့်သွင်း
တော်ပြရာ၌ ထိုင်းနိုင်ငံ စလင်းစုတ်မွန် ဆရာတော်နှင့် သံခမိုင်းမွန်ဆရာ
တော်တို့ထံမှ ရရှိခဲ့သည့် ရာမညတိုင်း ရာဇဝင် (၉)ကြောင်းပေ (၅၈)
အင်္ဂါ၊ ဘုရားသမိုင်း ပေ (၂၀) အင်္ဂါကျော်တို့ကို ကိုးကားခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။
စစ်ကဲဦးရွှေစန်၏ စာအုပ်မှာ ကျိုက်ထီးရိုး သမိုင်းပေမူများမှလွဲ၍
ပထမဆုံးပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

ကိုလိုနီခေတ်

မွန်ပြည်နယ်၊ ကျိုက်ထိုမြို့အပါအဝင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ
တစ်ဝှမ်းလုံးသည် ၂၀၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှ
အစိုးရလက်အောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ရ၏။ ကျိုက်ထီးရိုးဆံတော်
ရှင်စေတီမြတ်သည်လည်း ထိုအချိန်မှစ၍ မြန်မာမင်းနှင့်တကွ
ဦးဝန်မြို့စားတို့၏ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်မှုမှ ကင်းဝေးခဲ့ ရလေသည်။
သို့သော် ဒေသခံပုဂ္ဂိုလ်များသာဝင်တို့ကမူ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီမြတ်
သို့ သွားရောက်ကြည့်ညှိဖူးမြော်ကြစမြဲ၊ အလှူဒါနပြုကြစမြဲဖြစ်ပါ
သည်။

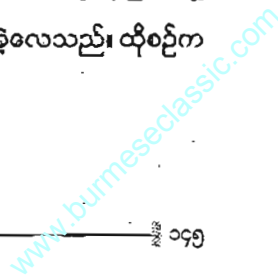
ကိုလိုနီခေတ်ကာလ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် မှတ်တမ်းများ
အနက် အစောဆုံးတွေ့ရှိရသော မှတ်တမ်းမှာ ကျိုက်ထိုမြို့ကျောက်
ရေကန်ရွာမှ ဦးစံပျော်မိသားစု၏ ၁၈၉၈ - ခုနှစ်က ရေတွင်းအလှူတော်
မှတ်တမ်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်စာတွင်

“လူနတ်နိဗ္ဗာန်၊ အမိဋ္ဌာန်ဖြင့်၊ စိတ်ကြံထောင်းဆု၊ ပတ္တနာ
ပြုသည်၊ သုခုမနာ၊ အရိသာတို့၊ သောတပတိ၊ ဝေဓိတိသော်၊
တိလေသာခြား၊ မရှိခြားသို့၊ စည်အား မစ်ဖိုး၊ ရယ်လို၍၊ ကျိုက်ထို
မြို့ပိုင်၊ ခြောက်တိုင်ခန့်တွာ၊ ကျောက်ကန်ရွာ၌၊ နေခါပွေလျက်၊
တိုစံပျော်သည်၊ တော်ဖန်းအခြေ၊ မရွေ့မယ်မရင်၊ မှန်အပြင်၌
မိပ်သွင် ချွန်း၊ ဝှေ့ပြီအသာ၊ သားသမီးတူတွာ၊ ၁၂၆၀ - ပြည့်တွယ်
နှစ်ဦး၊ ရေတွင်း တူးသည်၊ လွန်ကြားနောင်ကျို၊ ၁၂၆၉ - ခု၊
ရေအောင်လှသည်၊ နောင်ဆုပနုတ်၊ နောက်ကျိုးဆတ်
သတ္တရာမ်၊ ၁၂၇၁ - ခုအစွန်၊ ရေစင်သွန်းသည်၊ ကြော်ဝှန်
နတ်လူသာဝင်ခေါ်စေသော်”

ဟူ၍ဖော်ပြရေးထိုးထားခဲ့၏။

ပထမဆုံး ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် ဂေါပကအဖွဲ့ကို ဗြိတိသျှ
အစိုးရက ၁၉၀၃ - ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က
ပထမဆုံးဂေါပကအဖွဲ့ဝင်များမှာ -

- ၁။ ဦးဘိုးရိပ်၊ အမိန့်တော်ရ
- ၂။ ဦးဘိုးပိန်

- ၃။ ဦးစိုး
- ၄။ ဦးထွန်းအောင်
- ၅။ ဦးပန်းခိုင်

တို့ဖြစ်ကြလေသည်။ ယင်းဂေါပကအဖွဲ့လက်ထက်တွင် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်၌ ထီးတော်သစ်တင်လှူခဲ့ကြ၏။ ဂေါပက အဖွဲ့ဝင်များထဲမှ ဦးဘိုးရိပ် (အမိန့်တော်ရရှေ့နေကြီး)သည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားပြုစုခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။

ဦးဘိုးရိပ်သည် ငယ်စဉ်ကပင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် သို့ရောက်ခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုစဉ်ကပင် သူသည် စစ်တောင်းမြို့ဝန် မင်းလှသိမ်သူ၏ ထီးတော်တင်မှတ်တမ်းကျောက်စာကို ဖတ်ရှုခဲ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဦးဘိုးရိပ်က သူ၏ကိုယ်တွေ့မှတ်သား ချက်များနှင့် ပေါင်းစပ်ကာ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပြုစုထုတ်ဝေ နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ကိုလိုနီခေတ်ကာလခရစ်နှစ် ၁၉၁၉ - ခုနှစ်က ကျိုက်ထီးရိုး ဘုရားဖူးမှတ်တမ်းတစ်စောင်မှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ရေးသားပြုစုခဲ့သူမှာ စာရေးဆရာ ဝိန္ဒာသတ္တဖြစ်၏။ ယင်းဘုရားဖူး မှတ်တမ်းကို ကျိုက်ထီးရိုးဘုရား နတ်လမ်းညွှန်ဟု အမည်ပေးထားပြီး အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ကာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ လေသည်။

ရန်ကုန်ကွမ်းခြံဘူတာမှ ကျိုက်ထိုသို့သွားရန် ရေခဲခန်းခွေ စက်ခေါင်းဖြင့် ခုတ်မောင်းသော မီးရထား (၃) စင်းရှိပြီး မနက်၊ နေ့လည်နှင့် ညနေတို့၌ တစ်စင်းစီထွက်၏။ လက်မှတ်ကို ကွမ်းခြံဘူတာတွင်လည်းကောင်း၊ ကုန်ဈေးတန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ဝယ်ယူနိုင်၏။ တွဲများအား ဒုတိယတန်းနှင့် တတိယတန်းဟူ၍ ခွဲခြားထားပြီး တတိယတန်းတွဲ၌ပင် Europeans Only နှင့်, Ladies Only စာတမ်းများကပ်ထားသော တွဲများပါဝင်ပါသည်။ တတိယတန်း တွဲမှစီးလျှင် ရန်ကုန်ကျိုက်ထိုလက်မှတ်ခမှာ တစ်ကျပ်ခွဲနှစ်ပြားတင်း ဖြစ်သည်။ မနက် (၇:၁၀) နာရီထွက် ရထားကပိုမို အဆင်ပြေပါသည်။ ၎င်းရထားသည် အိမ်နံဘူတာ သို့ (၈:၅၅) နာရီတွင် ချောက်ပြီး ပဲခူးဘူတာသို့ (၁၀:၀၀) နာရီ တွင် ရောက်ရှိ၏။

ပဲခူးတွင် နာရီဝက်ရပ်နားသဖြင့် နံနက်စားသောက်ရန် အဆင်ပြေပါသည်။ ထို့နောက် ပဲခူးမှ ဆက်လက်ထွက်ခွာရာ တလီ၊ ရှမ်းရွာကြီး၊ နောင်ပတိရ၊ ကျိုက်လှ၊ ဝေါ၊ အများတို့တို့ ဖြတ်ပြီး ညောင်ခါးရည်ဘူတာသို့ရောက်ရှိသည်။ ညောင်ခါးရည်တွင် ရထား ရပ်ချိန် အနည်းငယ်ကြာသဖြင့် လျှက်ရည်၊ ကော်ဖီများ၊ ဒေသထွက် ကောက်ညှင်းထုပ်၊ မုန့်စိမ်းပေါင်း၊ ဘဲဥပြတ်များ ဝယ်ယူစားသောက်နိုင် ကြ၏။ မကြာမီ ညောင်ခါးရည်မှ ဆက်လက်ထွက်ခွာကာ စစ်ဘောင်း ဖြစ်ကို သံတံတားကြီးမှ ဖြတ်ကျော်လျှက် စစ်တောင်း ခုဗ္ဗထင်

ကျိတ္တသာ ဘုရားကြီးတို့ကိုဖြတ်၍ ကျိက်ထိုဘူတာသို့ နေ့လည်
(၂)နာရီတွင်ရောက်ရှိပါသည်။

ကျိက်ထိုရောက်လျှင် လှည်းငှား၍ ကင်ပွန်းစခန်းသို့ မထွက်ခွာ
ကြမီ ရွှေကြိုအိမ်များ၌ ခေတ္တတည်းခိုကြရ၏။ ရွှေကြို အိမ်ဆိုသည်မှာ
ဘုရား၌ ရွှေချရန် ရွှေဆိုင်းရောင်းချသူများ နေထိုင်ရာ အိမ်များဖြစ်၏။
သူတို့သည် ဘုရားဖူးများ ကျိက်ထို မရောက်မီ ဘုရားကြီးဘူတာက
ပင်စ၍ သူတို့အိမ်၌ တည်းခိုကြရန်၊ ရွှေချလိုပါက ရွှေဆိုင်းဝယ်ယူကြရန်
ဈေးဆွယ်တတ်ကြသည်။ ညနေရထားဖြင့် လာရောက်ကြသူများအဖို့
ရွှေကြို အိမ်များတွင် ညအိပ်နားနေ တည်းခိုကြရသည်။ ရွှေကြိုများက
ရန်ကုန်တွင် ရွှေဆိုင်းရာဆိုင်းတစ်ဆိုင်းကို (၅)ကျပ်ဈေးပေါက်ချိန်တွင်
အစိတ်ဆိုင်းကလေး တစ်ဆိုင်းကို (၅)ကျပ်ဖြင့် ရောင်းကြ၏။ ဘုရားဖူး
များသည် ကျိက်ထိုဈေးတွင် ငါးပိ၊ ငါးခြောက်၊ ငါးသေတ္တာ၊ နို့ဆီ၊ သကြား
စသည်တို့ ဝယ်ယူကြသည်။ တောင်ပေါ်ရောက်မှ ဝယ်လျှင် ဆန်
တစ်ပြည်ကို (၁)ကျပ်အထိ ပေးကြရ၏။

ညနေ (၄)နာရီခန့်တွင် ဘုရားဖူးလှည်းများ ကျိက်ထိုမှ ကင်ပွန်း
စခန်းသို့ စတင်ထွက်ခွာကြသည်။ စောထွက်လျှင် နေပူသောကြောင့်
လမ်းကြမ်းတွင် လှပန်း၊ နွားပန်းဖြစ်မည် စိုး၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားဖူး
လှည်းများသည် တောရကျောင်း၊ ဆိပ်ဖူးတောင်တို့ကို ကျော်လျှင်
ကွင်းလျားရှည်ကို ဖြတ်ကျော်ရ၏။ လမ်းမှာ ကြမ်းလွန်းလှပြီး ထိုမှ

တစ်ဆင့်ထားဝယ်ဆိပ်၊ တောင်ကလေးရွာ၊ အင်းဝစခန်းတို့သို့
ရောက်ပါသည်။ အင်းဝစခန်းတွင် လှည်းဖြတ်၍ ခေတ္တနားနေကြ
ပါသည်။ ယင်းစခန်းသို့ရောက်လျှင် ခရီးတစ်ဝက်သာသာရှိလေပြီ။ ထို၌
ထမင်းဟင်း လွှက်ရည်၊ ဝူးသီးကြော် အစုံရ၏။

အင်းဝစခန်းမှထွက်လျှင် လမ်းလုံခြုံရေး၊ စိတ်မချရတော့၊
တောပုန်းစားပြုများက လူနည်းသော လှည်းများကို တိုက်ခိုက် လုယက်
တတ်ကြသည်။ သို့ဖြင့် လှည်းသုံးလေးစီး အုပ်စုဖွဲ့ သွားကြရသည်။
လမ်းခရီးမှာလည်း ပို၍ပို၍ ကြမ်းတမ်းလာ၏။ ၎င်းမှတစ်ဆင့်
ပဒဲကောရီး၊ ဆင်ခေါင်းတောင်တို့ကိုကျော်လျှင် ချောင်းကမ်းပါးများ
ထူထပ်ရာ ပိန္နဲမြောင်သို့ရောက်၏။ ယင်းမှ မဟူရာချောင်းကို ကျော်ဖြတ်
လိုက်လျှင် ကင်ပွန်းစခန်းသို့ ရောက်လေသည်။ ကင်ပွန်းစခန်းတွင်
ရေကြီးများ၌ တည်းခိုနိုင်ကြပြီး တျောက်ရေတွင်း၌လည်း ရေအဝ
ချိုးနိုင်ကြ၏။ ကျိက်ထိုနှင့် ကင်ပွန်းစခန်းလှည်းငှားခမှာ (၄)ကျပ်ဖြစ်
သည်။

နံနက် (၅)နာရီခန့်တွင် တောင်ပေါ်သို့ စတက်ကြသည်။
ဆန်တစ်တင်းထမ်းခမှာ (၂) ကျပ် (၃)ကျပ်ခန့် ပေးရပါသည်။
ရင်ပြင်တော်အထိ အိပ်ယာလိပ်၊ ဓားသောက်ဖွယ်ရာ ထမ်းပိုးသူ
အထမ်းသမားယောက်ျားများကို (၄)ကျပ်ခန့်ပေးရပါသည်။ ကင်ပွန်း
စခန်းမှတက်လျှင် လှည်းစခန်း၊ ရေမြောင်းကလေး၊ ချွန်းဝင်

တစ်နေ့တိုတိုတောက်တောက် ခရမ်းတောင်ခြေစခန်းသို့ ရောက်ရှိ၏။ ထို့နောက်
ထင်ရှားစွာ ခရမ်းတောင်ခြေစခန်းသို့ ရောက်လျှင် မုန့်ပဲသားရေစာ ဆိုင်ကလေးများသို့
တော့ရှိရန်ပါသည်။ ဆက်လက်ထွက်ခွာလျှင် ရွှေရင်ဆို့၊ ထောက်ရှာပင်၊
ရေတံခွန်ပြောင်၊ မျှော်တော်တောင်ဘုရား၊ ဝေဠုဝန်တောင်စခန်း၊
ရေပြောင်ကြီးစခန်းတို့သို့ ရောက်ပါသည်။

ရေပြောင်ကြီးစခန်းတွင် ဇရပ် (၃) ဆောင်ရှိရာ အချို့ဘုရားဖူး
များက ရေပြောင်ကြီးတွင် ညအိပ်ရပ်နားကြသည်။ ၎င်းစခန်းရှိ
တံတားကြီးလက်ဝဲဘက်တွင် ရေချိုးသူများဖြင့်စည်တား နေထတ်ပြီး
ဈေးဆိုင်များလည်း အများအပြားရှိ၏။ ထို့နောက် ခရီးဆက်ပါလျှင်
ပန်းမတောင်၊ မဟာမြိုင်၊ ကွမ်းသီးပင်၊ ဘိုးပြန်တောင်၊ ဘန်သွေးပင်၊
စိုင်တမော့၊ ကျောက်ဖျာ၊ ရွှေနန်းကျင်ရပ်ထု၊ ကျောက်သမ္ဗန်တို့ကို
ကျော်၍ ကျွဲကူးထီးရိုးရင်ပြင်သို့ ရောက်ရှိလာပါသည်။

စာရေးဆရာ ဦးဘဌာန်မှတ်တမ်းတွင်

“ရေပြောင်ကြီးစခန်းအခြေမှာ အပန်းဖြေဆိုင်းလင့်လို့နား၊
ညှိုးတစ်ဖန်စိုးရန်မောင်ဝယ်၊ စိုးလှုံ့မှောင်ထက်ဖျား၊ သိုးပြန်
တောင်တတ်အများတွင်ဖြင့်၊ အသတ်များသေစွယ်၊ မြေကုန်ပြီ
ယိုင်ကာလျော့ရလျှင်၊ စိုင်တမော့ကုန်ဖြင့် တောင်စွယ်...”

စသဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်တစ်ရာနည်းပါး ကာလက
ကျွဲကူးထီးရိုးဘုရားဖူးသွား အတွေ့အကြုံမှာများစွာ စိတ်ဝင်စားစွယ်

ကောင်းလှသော ကိုလိုနီခေတ်မှတ်တမ်းတစ်စောင် ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွဲကူးထီးရိုးခေတ်ရင်ပြင်တော်ရှိ သိမ်တော်ကြီးမှာ ရှေး
ခေတ်အခါက ရဟန္တာများ သမုတ်ထားသည့် သိမ်တော်နေရာတွင်
ဝေါပကအဖွဲ့က ပြန်လည်မွမ်းမံတည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်ဆို၏။
၁၉၁၄ - ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့နေ တရုတ်အမျိုးသား အကင်ပီနှင့်ဇနီး
ဒေါ်သင်တို့က ခေတ်ရင်ပြင်တော်အစပ်တွင် သံထည်ဇရပ်ကြီး
(၃) ဆောင်တို့ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြ၏။ ထိုစဉ်က လမ်းပန်း
ဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲလှသည့်အလျောက် သံထည်ဇရပ်ဆောက် လုပ်
ရန်မည်မျှခက်ခဲမည်ကို မှန်းဆနိုင်ပါသည်။

၁၉၂၂ - ခုနှစ်တွင် အခြားသံထည်ဇရပ်တစ်ဆောင်ကို ရန်ကုန်
မြို့နေ ဦးဘရီ၊ ဒေါ်သန်းမေနှင့် သားသမီးတစ်စုက ဆောက်
လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြပြန်ပါသည်။ ခေတ်တော်ရှေ့ဘက်ရှိ သစ်သား
အာရုံခံတန်ဆောင်းမှာမူ ဒေးဒရိုမြို့မှ ဒေါ်သောနှင့်သားသမီးများ၏
ဒါနကုသိုလ်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၂၈ - ခုနှစ်တွင် ခေတ်ရင်ပြင်၌ အခြား
အာရုံခံတန်ဆောင်းတစ်ဆောင်ကို ရန်ကုန်မြို့၊ လသာလမ်းနေ
ဦးဘဘီ၊ ဒေါ်ဟုန်မိသားစုက ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြပြန်ပါသည်။
ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဝေါပကအဖွဲ့က ပြင်ဆင်မွမ်းမံခဲ့ကြ၏။

ခေတ်တော်အောက်ရှိ အာရုံခံတန်ဆောင်း အလှူရှင်မှာ
ရန်ကုန်မြို့၊ ပုဇွန်တောင်ရပ်နေ ဦးပေါ၊ ဒေါ်မြမေတို့ဖြစ်ကြ လေသည်။

ထိုမြင် ရေတန်နှင့် ဆုန်းတော်ကြီးကျောင်းများကိုလည်း အများ ပြည်သူတို့ပြုလုပ်တည်ဆောက်လှူဒါန်းခဲ့ကြ၏။

ဗြိတိသျှအစိုးရလက်ထက် ၁၉၃၄ - ခုနှစ်တွင် ထီးတော်သစ် တင်လှူပွဲ ကျင်းပခဲ့သေး၏။ ထိုစဉ်က ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်များမှာ

- ၁။ ဦးသိန်း
- ၂။ ဦးဘိုးလုံ
- ၃။ ဦးအုန်းစွေ
- ၄။ ဦးလှမောင်
- ၅။ ဦးရွှေဖီ
- ၆။ ဦးချစ်ရွှေ
- ၇။ ဦးဘတင်

တို့ဖြစ်ကြလေသည်။

ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်များသည် စေတီတော်၌ ရွှေသင်္ကန်း ကပ်လှူခဲ့ ကြပြီး ၂၇၊ ဇေဇော်ဝါရီ ၁၉၃၄ - ခုနှစ်တွင် ငွေထီးတော်သစ်ကို တင်လှူခဲ့ ကြခြင်းဖြစ်၏။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်အထက်ရှိ လွမ်းစေတီနှင့်မြစေတီ တို့မှာလည်း ကိုလိုနီခေတ်က တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ဘုရားစေတီ များဖြစ်ကြလေသည်။ ၁၉၃၅ - ခုနှစ်တွင် ဘုရားဒါယကာအမည်ခံလိုသူ

ဦးလွန်းနှင့် ဦးမြတို့က စေတီတော်နှစ်ဆူ တည်ခဲ့ကြသည်။ စေတီ ဒါယကာတို့၏အမည်ကို အစွဲပြုကာ စေတီတော်များအား လွမ်းစေတီ နှင့်မြစေတီဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြပါသည်။

ခါတ်ပေါင်းစုစေတီမှာ ဂျပန်ခေတ်တွင် တည်ထားကိုးကွယ် ခဲ့ကြသည့် စေတီတစ်ဆူဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစေတီသည် ကင်ပွန်းစခန်းမှ (၆)စာလှံအကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ ရေမြောင်းကလေး စခန်းမှ နာရီဝက်ခန့် အတက်လမ်းခရီးကို သွားရောက်ကြလျှင် ခါတ်ပေါင်းစု စေတီတော်သို့ ရောက်ရှိကြပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် ရွှေရင်သာစခန်းမှ လည်း ခါတ်ပေါင်းစုစေတီသို့ သွားရောက် ဖူးမြော်နိုင်ကြပေသည်။ ခါတ်ပေါင်းစုစေတီတော်သည် ၁၉၄၂ - ခုနှစ်မှ စတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရ ပေမည်။

၁၉၄၂ - ခုနှစ်တွင် ဆရာတော် ဦးတေဇ (လူအမည် ဦးထွန်းအောင်) သည် အိမ်မက်တစ်ခုမက်မြင်၏။ အိမ်ဝတ်ထဲ၌ ကင်ပွန်းစခန်းစမ်းရောင်းထက် တံတားသို့ ရောက်ရှိနေပြီး တောင်တင် မှတောင်ပေါ်သို့ ကြွသွားသည့် ရဟန္တာတစ်ပါးကို တွေ့မြင်ရသည်ဆို ပါသည်။ ၎င်းရဟန္တာသည် လူတို့သည် တရားမဲ့နေကြကြောင်း၊ ဘုရားသို့လည်း မသွားချင်ကြကြောင်း၊ မိန့်ကြားခဲ့သည်ဆို၏။ ထိုနောက် ရဟန္တာမြတ်အား ဘုံအဆင့်ဆင့်ရှိသော ဝူကျောက်အောက်၌ ယိုထိုင်နေသည်ကို တွေ့မြင်ရလေသည်။

နနတ်ခိုးလင်းလာသောအခါ ဆရာတော်ဦးတေသေသည်
သာဓကတစ်ပါးနှင့် ဆွမ်းအုပ်ပါယူပြီး သွားရောက်ရှာဖွေရာ
လာအောင်ထိုင်နေသည့်အိပ်မက်ထဲကနေရာကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည် ဆို၏။
သို့ဖြင့် တင်ပွန်းရောင်ဆရာတော် ဦးပညာဓဇာတနှင့် ဦးသောဘိတတို့
အမျိုးမျိုးလျက် ဦးပုတာ ဒေါ်ဖြူမ မိသားစုနှင့်တကွ ရွာသူရွာသားများ
စုပေါင်းကာ ၁၁၊ နိုဝင်ဘာ ၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင် ဉာဏ်တော် ၁၀.၅ပေရှိ
စေတီတော်ကို တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြလေသည်။ များမကြာမီ၌ပင်
ခါတ်ပေါင်းစုစေတီမှာ ရောင်ခြည်တော် လွှတ်ခဲ့သည့်အလျောက်
တန်ခိုးကြီးဘုံရား တစ်ဆူအဖြစ် တစ်စေ လူသိများလာပါသည်။
၁၉၇၁ - ခုနှစ်က ဉာဏ်တော် ၁၃.၅ ပေ အထိ မြှင့်တင်ကာ ထီးတင်ပွဲ
ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့၏။ ခါတ်ပေါင်းစေတီသို့ မဟာဂန္ဓနီပညာလိုက်စားသူ
များသွားရောက်အဓိဋ္ဌာန်ဝင်လေ့ရှိကြပါသည်။

၂၇၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၄၅ - ခုနှစ်တွင် ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုး
စေတီ၌ ကျန်းမာဆရာတော်နှင့်ဝါးဖြူတောင်ဆရာတော်တို့ဦးစီး၍
ခရီးရွာသူကြီး ဦးမြဒင်အမျိုးပြသော ခရီးကျေးရွာသူ ရွာသားများက
ငွေထူးတော်သစ် တင်လှူပါသည်။ ထီးတော် တင်ပွဲကျင်းပရာ၌
တချိတ်ထီးရိုးတောင်ပေါ်သို့ ထီးတော်တင်လှူ ပင့်ဆောင်ခဲ့ပုံရှင်းတော်
ခရီးရွာသန်းတော်ကြီး ဦးနန္ဒမာလာက စည်တော်သံကဗျာနှင့်တေးထပ်
ကဗျာများဖြင့် ရေခွဲမှတ်တမ်း တင်ခဲ့ပါသည်။

စည်တော်သံကဗျာအရ ငွေထီးတော်ကို နှစ်လကြာမျှ ပြင်ဆင်
ပြင်လုပ်ခဲ့ပြီး ၁၃ဝ၆ - ခု၊ တပို့တွဲလပြည့်နေ့ (၂၇ - ၁ - ၁၉၄၅) ခုနှစ်တွင်
တင်လှူခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ စည်တော်သံကို

“ထစ်ထောင်သုံးရာ ခြောက်စုစွန်းမှာလ
ကျောက်မော်ကွန်းတစ်စရာ
ထပို့တွဲလပြည့်နေ့မှာ
ရွှမ်းခြေသာသာ...”

ဝေဖြင့် ရေခွဲထားပါသည်။

ဆရာတော်၏ တေးထပ်ကဗျာက ငွေထီးတော်တင်လှူသည့်
ရှမ်းကို ပိုမိုပြည့်စုံစွာ တော်မြတ်သဖြင့် မှတ်သားဖွယ်ရာဖြစ်ပါသည်။
တေးထပ်ကဗျာမှာ -

“ခရီးရွာပြေကြီးဟ၊ ငွေထီးမြကော၊ ရွှေသူကြီးကြွလာ တယ်၊
ထိုနောက်မှာ လှည်းကဆယ်စီး၊ ကင်းတပ်တဝန်းတစ်ရံ ထယ်၊
သေနတ်သံတုန်ဟိ။ မပြတ်ညှစ်တီးလို့၊ စုံညှီး ထုဖျော်၊
တစ်ရာတော်သုံးဆယ်စွန်းငယ်နှင့်၊ ရွှေဆတ်နန်းတစ်လှူစွမ်း၊
လှုပ်စစ်ခါတ်စီးပေါ်မှာ၊ နှစ်ဆယ်ကျော်စု ခော်သင်္ဂါလို့၊
တုပျော်ကြရွှေခွဲသူတွေ၊ နှိတ်တွေတွေ၊ အနန္တများ စေတီတိုး
အမျှရစေကြောင်းသာပလေး”

ဟု၍ဖြစ်သည်။

ထေးထပ်တမျှအရ ရွှေရွာသူကြီးနှင့် သူကြီးကတော်တို့ပါ
ထီးတော်ထင်ပွဲကို ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ကြပါသည်။ ထီးတော်ကို ရှေ့မှ
ဆင်ဖြင့်တင်ဆောင်ကာ နောက်မှလည်း ၁၀-စီးဖြင့် ပရိသတ်များ
လိုက်ပါကြပါသည်။ ရွှေသင်္ကန်းငွေကျပ် (၁၃၀) ဖိုး ကပ်လှူ ခဲ့ကြပုံ၊
လျှပ်စစ်မီးအလုံး (၂၀) ကျော် ပူဇော်ခဲ့ကြပုံတို့ကိုလည်း တွေ့ရှိရ၏။
ရွှေရွာသူရွာသားများအနေဖြင့် သဒ္ဓါကြည်လင်စွာဖြင့်ငွေထီးတော်ကို
လှူဒါန်းခဲ့ကြသည်မှာ ချီးကျူးဂုဏ်ယူဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းထီးတော်ကို
ရွှေကျင်ထီးဟု ခေါ်ကြလေသည်။

Introduction

When the word Kyaik Hti Yo is mentioned, people would visualize the small stupa built on a gigantic stone perching on a high, steep rock. Kyaik-Hti-Yo is situated on top of the hill side of the Paunglaung Hill, 3615 feet above sea level.

The name "Kyaik-Hti Yo" itself is interesting " Kyaik" means " pagoda" in Mon Language. According to elderly people, U Shwe Naw, an army chief, born in 1830, discovered that good quality bamboo trees which were used in making "Hti Yo" (umbrella stems) grew in that forest area and people named the place " Hti Yo Forest". Hence the pagoda became Kyaik-Hti-Yo. But in reality, the name had been given long after that time, making it easy to call.

The original name of the pagoda was " Kyaik-Eisi Yo" (meaning : "the pagoda held on a hermit's head") It had been named after a large stone, resembling the head of Teitara Hermit, on which the stupa was built. Aisi in Myanmar Historical Scripures, only the name Kyaik-Eisi Yo" has been mentioned as regards the pagoda. Each Buddhist citizen feels his/ her life is not yet complete if he or she has never been to Kyaik Hti Yo. Any body who actually visits this pagoda will find it an extremely miraculous shrine, with much adulation. Today, a road has been constructed, from Kin Pon Base, the bottom of the Kyaik Hti Yo Hill, to the Pagoda Square on top, enabling everyone, both young and old, to pay homage to the shrine without difficulty.

The legend of *Kyaik Htee Yoe Pagoda* (Golden Rock)

The *Kyaik Htee Yoe Pagoda* (Golden Rock), one of the most sacred places in Myanmar is situated on the top of the hill among the Eastern mountain ranges (*East Yoma*), exactly on top of the Shaykalonetin hill which is also known as Paung Laung hill.

According to the legend of pagoda, the pagoda was supposed to be built before the time of Jesus Christ.

In BC 640 (50 years before Buddha), there was a country known as *Thubanedagara Nay Pyi Taw* which was governed

by the *King Tissadhamayarzar* and *Queen Thiri Kappadewei*. They gave birth to two sons.

The elder son was called Prince *Tissadhadhama* and the younger one was named Prince *Thihakaungmar*.

When the king grew old, he delegated his power to his elder son to rule the country and his younger one to heir

to the throne. Nevertheless, both of them were not willing to rule the country, take the responsibilities of duties.

They were not interested in power and wealth. They wanted to pursue meditation as monkhoods. Even though the King persuaded his two sons, finally the King had to comply with their wishes.

The two royal brothers renounced the world by going out from the southern gate of city. And then they lived as hermit for good throughout their life. These two hermits practised asceticism and meditation in the off the beaten track forest.

The younger brother hermit lived and practised on Vandhagiri Mountain (Mt Zwegapin) while the elder brother hermit lived on Gittsagiri Mountain (Mt Zin Kyaik) for practising meditation. Younger brother was called *Thiha* hermit and the elder called *Tissa* hermit.

While both of them were practising meditation in off the beaten track forest, they had to face with an interesting scenario.

One day, a young *Zaw Gyi* (a supernatural human being) from Himalayas came across with female dragon who assumed the form of human being while he was loitering about in the forest.

They fell in love each other and made sexual intercourse. Consequently, a female dragon became pregnant soon.

She delivered two eggs and returned to her abode of dragon.

Hermit *Tissa* found these two eggs delivered by female dragon. He took one egg for himself and gave another one to his younger brother – Hermit *Thiha*.

In BC 604, one egg which was kept by Hermit *Tissa* delivered a boy and so did the egg kept by Hermit *Thiha*.

The hermits fed the boys with milk which was coming from their fore finger tips due to their own solemn wish.

The boy looked after by younger hermit died of small pox in BC 594. Hermit *Tissa* lived together with the boy

named *Thuriyakummara* by practising meditation at Mt Hunter.

When *Thuriyakummara* came of age and he was about 21 years of age in BC 583, he became a king named *Tissadhamathihayarzar* in *Suvanabumi Nay Pyi Taw*.

In the same year, Hermit *Tissa* received two strings of hairs from the Lord Buddha with the request of Venerable *Gawonpathi*, a monk. The hermit *Kaylartha* also received a string of Lord Buddha's hair.

In BC 575, an old and disable Hermit *Tissa* built *Kyaik Htee Yoe* pagoda with the help of King of *Devas* by enshrining three strings of Lord Buddha's hairs – two from *Tissa* Hermit and one from *Kaylartha* Hermit.

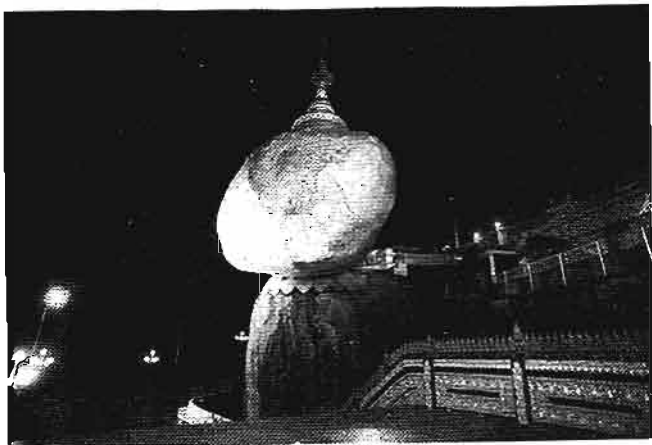
Accordingly, the legend of *Kyaik Htee Yoe* pagoda differs from one story to another. Some may say that the story is somewhat legendary.

Exploration done by Geologists

There are many surveys and explorations carried out by several geologists in order to find out the stability of Rock and boulder from the geological point of view. The report of feasibility survey conducted has been published in 1980.

According to the findings from geological study, the whole mountain and the Golden Rock consist of granite,

a mineral which petrified under high pressure in the deep

interior of the earth.

After coming up to the surface the tectonics and the inner tensions caused crevices and splits. The former monolith was cracked to many boulders.

Weathering rounded the edges. In addition flakes and shells split off by tension and weathering. There are a lot of large granite boulders in the surroundings of the Kyaik-Htee Yoe Pagoda.

But the position of the Golden Rock is exceptional and extraordinary. The right boulder is the base beneath the Golden Rock.

A bridge connects the left and the right boulder allowing male pilgrims to reach the sanctuary and touch the Golden Rock. There is a terrace upon the left boulder for women's devotions.

Nearly incredible that this boulder should lie in this position for hundreds of years and got through several earthquakes.

The granite boulder which the pagoda was built weighs 600 tonnes. The weight lies on below is estimated 0.5 tonne per square inches.

The surface intact area between the boulder above and base beneath the rock has only one square feet. According to the geologists, the boulder used to circular vertically.

Kyaik Htee Yoe pagoda severally suffered from earthquake from time to time according to Gorshkov's earthquake position indicator. Nevertheless, it has been more than 2400 years to overcome this circumstance. According to exploration done by geologists, existing under impossible situation is the wonder of *Kyaik Htee Yoe* Pagoda.

Analysis from the engineering point of view

With the assignment given by the government, a group of engineers led by deputy minister have surveyed *Kyaik Htee Yoe* Pagoda for four days from January 25 to 28 in

2001. The group consists of a lecturer from Yangon Technology University, a staff officer from Water Resources Utilization Department and engineers from Yangon Technology University.

The report of practical survey is as follows;

Rock

Rock (Boulder)
- Granite

Unit Weight
- 25 Ton/m³

Volume
- 244.58 m³

Weight - 611.45 Tons

Centroid (x,y,z) - 0.14mX0.13mX4.00m

Contact Area - 0.714m²

Total Height - 8.15m

Pagoda (Stupa)

Weight - 19.45 Ton

Centroid (x,y,z) - 0.55mX0.15mX8.70m

Height
(Without umbralla) 3.11m

Rock (Boulder) Ves Pagoda

Total Weight - 630.9 Tons

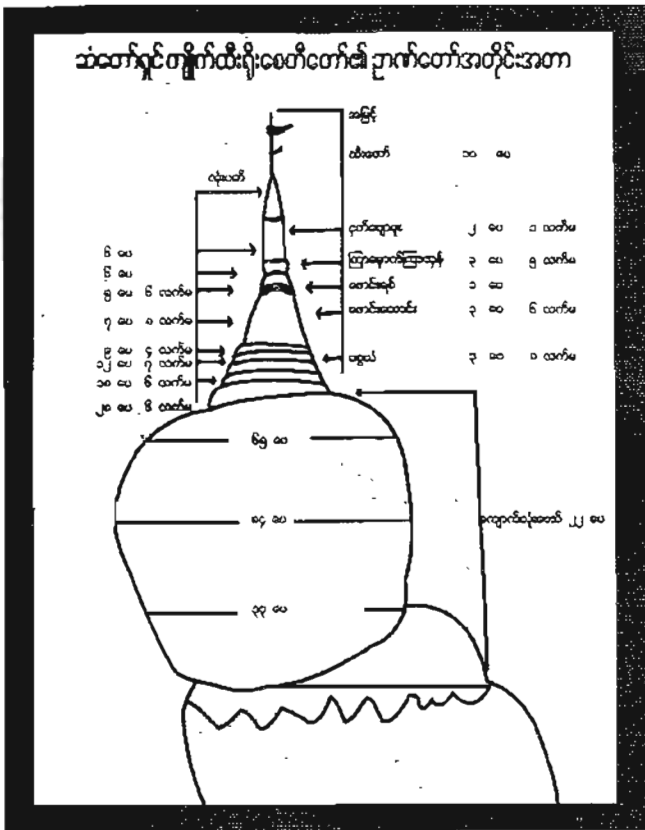
Centroid (x,y,z) - 0.155mX0.129mX4.172m

The weight of the pagoda has no effect on stability of boulder in terms of Under Gravity Load Condition.

Although the stability of boulder has been calculated scientifically from the engineering point of view, the study cannot explain how the boulder exists uniquely.

The report of survey done by a group of engineers says that the stability of boulder depends on following factors;

- 1) Centre of gravity of boulder and pagoda is located in the contact area and within the axis of rotation.
- 2) Contact area is about 1.4 % of boulder' plan area. So, it is stably located on very tiny area.

- Although lateral force which is about 46.6 tons is about 7.4% of total weight of boulder and pagoda, lateral force which occurs due to high wind is not more than 6.5 tons. So that, the pagoda can be against the high wind.
- As the pagoda which weighs 19.45 tons is equivalent to 3.1% of boulder which has a total

weight of 611.45 tons, there is little impact on stability.

- Centroid is located within the axis of rotation and contact area. not in outside.

Pilgrimage tour to Kyaik Htee Yoe pagoda

Location

Kyaik Htee Yoe Pagoda which means pagoda upon a hermit's head is situated in Kyaik Hto township, Thathore district in the Mon-state, approximately 60 km East of Bago.

Kyaik Hto is a place where is green and lush with plenty of beautiful landscapes. Among the mountain ranges, Kyaik Htee Yoe pagoda is located on top of the Paung Laung hill.

Paung Laung hill is also known as Dokamawkhatongalire in Mon language which means the mountain which has plenty of boulders and rocks. In and around Paung Laung, there are many ranges such as Mt Hunter, Mt Hermit.

One can reach Kyaik Htee Yoe pagoda via Kyaik Hto Township. Kyaik Hto township is located between 17 18 North Latitude and 97-0 East Longitude. The name of the town was descended from Mon language which means Golden Pagoda.

The city was named after *Kyaik Paw Law Mei Shin pagoda*. *Kyaik Hto* is not a famous city along the Mon history. But, it is just small one. This small city has been developed in September 1, in 1974 as city stage.

Nowadays, it became a commercial city due to good transportation. It can be reached easily by car and train. Supposing that going to *Kyaik Hto* from Yangon, it is about 109 miles,

Yangon-Bago 55 miles

Bago-Wall 22 miles

Wall-Sittaung 16 miles

Sittang-Kyaik Hto 16 miles

109 miles

If you go to *Kyaik Hto* from Yangon by car, you can get through Yangon-*Mawlamyaing* Highway. On the way to *Kyaik Hto*, one must cross 2,311 feet long *Sittang* Bridge. For those who come from *Mawlamyaing* must cross *Muttama* and then take train or car. It is about 80 miles from *Muttama* to *Kyaik Hto*.

Once you reach *Kyaik Hto*, you have to continue to *Kinpun* station which is at the base of *Kyaik Htee Yoe* Mountain.

In the olden days, one could travel by bullock cart. Now, condition of land road is improving since colonial days. In 1924, British government paved the way to go to *Kinpun* station.

And then, buses are available to go to *Kinpun* station. Accordingly, the numbers of pilgrim are increasing with the passage of time. Due to good infrastructure such as land road, communication, the older peoples can easily go to *Kyaik Htee Yoe* pagoda for pilgrimage tour.

BURMESE CLASSIC .COM

www.burmeseclassic.com

ကျမ်းကိုးစာရင်း

၁။ ကျိုက်ထီးရိုးဆံတော်ရှင်စေတီတော်မြတ်ကြီး၏ သမိုင်းမူဟောင်း
နှင့်ကျိုက်ပေါလောဘုရားသမိုင်းအကျဉ်းချုပ်။

၂။ ဂေါပကအဖွဲ့ - ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်
သမိုင်း၊ ရန်ကုန်၊ ကျားမင်းအောင်ဆုတံဆိပ်၊
၁၉၉၇မတ်လ(စတုတ္ထအကြိမ်)။

၃။ ဇိုရှိုင်းဦး - ဆံတော်ရှင်ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်
(မောင်ရိုးဆုတံဆိပ်-သုံးဆယ်) မြတ်ကြီး၊ သမိုင်း၊ ရန်ကုန်၊ ချစ်ပြည်
အောင်ဆုတံဆိပ်၊ ၂၀၀၂ ဇူလိုင်လ

၄။ တင်ဟိန်းဦး - ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့်ကျိုက်
ထီးရိုးလမ်းညွှန်၊ ရန်ကုန်၊ ပင်းယစာပေ
တိုက်၊ ၁၉၇၈ ဇူလိုင်လ

၅။ မာမက - ပွန်တိုဌာနေရာမည၊ ရန်ကုန်၊ တက်လမ်း
(သုတေသီ) စာပေ၊ ၁၉၉၇ ဒီဇင်ဘာ။

၆။ မောင်မောင်တင်ဦး - 'ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်မြတ်၏
အံ့ပွယ်ငါးပါး' ကျိုက်ထီးရိုးရုပ်ပြင်တော်
ဆီမီး-၉၀၀၀ အဖွဲ့ (၁၈) ကြိမ်မြောက်
ပူဇော်ပွဲအထိမ်းအမှတ်စာစောင်။

www.burmeseclassic.com

- ၉။ ဣန္ဒြေတော် (စစ်တော်ဝင်း) - အရှေ့ရန်ကုန်စင်နင်တော်သမိုင်းပေါင်းချုပ်၊ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်တိုက်၊ ၁၉၃၁။
- ၁၀။ ဣန္ဒြေတော် - တချိုက်ထီးရိုး စစ်တော် အထူးပစ္စည်းမှတောင်း၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၃၄ ဒီဇင်ဘာ။
- ၁၁။ သန်းဝင်းရှိန် - ဗြိတိသျှအမွေတော်များ၊ ရန်ကုန်၊ ရွှေဃာသာ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၀၈။

BURMESE CLASSIC

